

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Martin Sokolík

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání – Marketing Management

**Fair Trade aktivity a produkty
v České republice**

Vedoucí diplomové práce
Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

Autor
Bc. Martin Sokolík

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martin SOKOLÍK**
Osobní číslo: **E10684**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Fair Trade aktivity a produkty v České republice**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vymezení Fair Trade organizací a trendů vývoje obchodu FT produkty v ČR. Dotazníková šetření u specializovaných distribučních společností, maloobchodních prodejců, poskytovatelů vzdělávacích aktivit a spotřebitelů. Projekt Fair Trade Towns a jeho aplikace v ČR.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Databáze respondentů
3. Dotazníková šetření
4. Diskuze
5. Závěr

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Cíle a metody. 4. Dotazníkové průzkumy. 5. Diskuze. 6. Závěr. 7. Přehled použité literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Hejkrlik, J. *Fair Trade: spravedlivý obchod v České republice. In Fair Trade: Spravedlivý obchod v České republice [online]. Praha: Asociace pro Fair Trade, 2004.*

Keller, K. L. *Marketing Management. Praha: Grada Publishing, 2007.*

Nicholls, A., Opal, Ch. *Fair Trade: market-driven ethical consumption. Londýn: SAGE, 2005.*

Raynolds, L. T., Murray, D. L., Wilkinson, J. *Fair Trade: the challenges of transforming globalization. New York: Routledge, 2007.*

Dostupné z WWW: <http://fairtrade-asociace.cz/upload/brozura.pdf>.

www.fairtrade.cz

www.fairtrade.net

www.wfto.com

www.european-fair-trade-association.org

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **16. dubna 2012**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 3. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Fair Trade aktivity a produkty v České republice“ vypracoval samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V plném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1988 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 27. 4. 2012

Podpis:.....

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Haně Doležalové, Ph.D. za její odborné konzultace a cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Také těm, kteří mi ochotně pomáhali a poskytovali potřebné informace pro zpracování tématu.

Obsah

1. Úvod	9
2. Literární rešerše.....	11
2.1 Problémy ekonomiky	11
2.2 Fair Trade ve světě.....	12
2.2.1 Vznik a vývoj Fair Trade	12
2.2.2 Prodej Fair Trade výrobků	13
2.3 Základní charakteristika Fair Trade	15
2.3.1 Hlavní cíle Fair Trade	15
2.3.2 Cyklus vzniku Fair Trade výrobku	16
2.4 Fair Trade v České republice	18
2.4.1 Historie.....	18
2.4.2 Fair Trade organizace.....	19
2.4.3 Fair Trade projekty.....	22
2.4.3.1 Awareness For Fairness – Fair Trade a globální vzdělávání.....	22
2.4.3.2 Fairtradová města	23
2.4.3.3 Fairtradové školy.....	26
2.4.3.4 Fairtradové církve	26
2.4.3.5 Ostatní projekty	27
2.4.4 Prodej Fair Trade výrobků	29
2.4.5 Shrnutí vývoje	32
3. Cíle a metodika.....	34
3.1 Cíle.....	34
3.2 Metodika	34
3.3 Hypotézy	35
4. Analýza Fair Trade aktivit a produktů.....	36
4.1 Fairtradová města v ČR.....	36
4.1.1 Projekt Fairtradová města v ČR.....	36
4.1.2 Držitelé statusu Fairtradové město.....	36
4.1.3 Zájemci o status Fairtradové město.....	42
4.1.4 Zhodnocení projektu Fairtradová města.....	51

4.2 Fairtradová města ve světě	53
4.3 Fairtradové školy v ČR	59
4.3.1 Držitelé statusu Fairtradová škola	59
4.3.2 Zájemci o status Fairtradová škola.....	62
4.3.3 Přínosy projektu	63
4.4 Ostatní Fair Trade aktivity v ČR.....	64
4.5 Fair Trade v nabídce internetových obchodů.....	66
4.5.1 Nabídka	66
4.5.2 Producenti a distributoři.....	71
4.5.3 Prodejnost.....	72
4.5.4 Marketing	76
4.6 Fair Trade v nabídce obchodních řetězců	81
4.7 Shrnutí výzkumů	85
5. Závěr	87
6. Summary.....	91
7. Seznam použitých zdrojů	92
8. Seznam grafů, obrázků a tabulek.....	95
9. Seznam příloh.....	97

1. Úvod

Jedním z největších světových problémů současné doby je extrémní chudoba rozvojových zemí. Výrobci a pěstitelé ze zemí třetího světa nemají možnost konkurovat na mezinárodních trzích velkým nadnárodním korporacím a jejich cenové politice. Rozdíly jsou obrovské a jednou z možností, jak pomoci těmto zemím, jsou aktivity zaměřené na etický obchod a trvale udržitelný rozvoj. Fair Trade, neboli spravedlivý obchod, svými zásadami a principy poskytuje lidem z rozvojových zemí šanci na důstojný život.

V 70. a 80. letech dvacátého století začaly vznikat obchody s produkty, u kterých bylo zaručeno spravedlivé rozdělení peněz pěstitelům a výrobcům. Zboží z rozvojových zemí se značkou Fair Trade se stává stále populárnější a jeho prodejnost každým rokem vzrůstá navzdory ekonomickým problémům mnoha zemí. Prodejci v České republice následovali zahraniční trendy a od roku 1994 mohli i čeští spotřebitelé zakoupit certifikované produkty. Z počátku úzká nabídka dnes zahrnuje široký sortiment potravinářských a nepotravinářských produktů.

Mezi nejznámější Fair Trade produkty patří káva, čaj a čokoláda. Spravedlivý obchod však nabízí širokou škálu nápojů, sladidel, čerstvého či sušeného ovoce, koření, obilovin a mnoho dalšího potravinářského zboží. Méně známý je nepotravinářský sortiment, který zahrnuje oblečení, módní doplňky, hračky či přírodní kosmetiku.

Česká republika nezůstala pouze u prodeje Fair Trade produktů, ale zapojila se do řady projektů, které spravedlivý obchod podporují. Mezi nejznámější a nejrozšířenější patří projekt Fairtradová města, ve světě známý jako „Fair Trade Town“ a jeho bratrské projekty Fairtradové školy a Fairtradové církve. Velmi oblíbená je kampaň „Férová snídaneč“, kdy občané na vybraných místech mohou posnídat Fair Trade produkty.

Spravedlivý obchod patří mezi aktuální témata. Fair Trade problematika se objevuje v tištěných a internetových médiích (odborné články, rozhovory), televizním vysílání a prostřednictvím propagace v rámci projektů na mnoha akcích s různou tematikou.

V diplomové práci bude pozornost zaměřena na projekty, které již na našem území fungují, Fairtradová města a Fairtradové školy, v rámci kterých se do podpory Fair Trade zapojují samosprávy jednotlivých měst a žáci a studenti škol. Práce zmapuje také další aktivity, spojené s podporou spravedlivého obchodu a vymezí aktuální trendy. Produktová analýza se zaměří na segment internetových obchodů a obchodních řetězců.

2. Literární rešerše

2.1 Problémy ekonomiky

Na jedné straně enormní technologický rozvoj, na druhé straně extrémní chudoba. I v 21. století stále nezmizely pojmy jako hlad či chudoba. Mnoho lidí má stále větší bohatství, ale existují miliony lidí, kteří nemají prostředky k uspokojení základních lidských potřeb. Proti tomuto problému se postavila Organizace spojených národů a v roce 2000 podepsala hlasy všech členských států Miléniovou deklaraci, v níž vyhlásily své odhodlání odstranit extrémní chudobu a hlad a zajistit lidem bez rozdílu pohlaví, rasy a náboženství rovnost, solidaritu a toleranci [1].

Stanovené cíle:

1. odstranit extrémní chudobu a hlad
2. dosáhnout základního vzdělání pro všechny
3. prosazovat rovnost pohlaví a posílit roli žen ve společnosti
4. snížit dětskou úmrtnost
5. zlepšit zdraví matek
6. bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi
7. zajistit udržitelný stav životního prostředí
8. budovat světové partnerství pro rozvoj [1].

K přijetí deklarace vedl dlouhý proces, který započal již v roce 1970. V šedesátých a sedmdesátých letech se ukazovalo, že přísun pomoci rozvojovým zemím nebyl nejlepším řešením a situace měla spíše zhoršující se tendenci. Ekonomové tehdy věřili, že ekonomický růst pomůže k redistribuci bohatství a tím k odstranění chudoby. Mnohé studie však tento fakt vyvrátily a prokázaly, že samotný ekonomický růst nestačí. V místech, kde hrubý národní důchod vzrůstal, se chudoba začala prohlubovat a narůstala nerovnost. Toho si byly vědomy rozvojové země, což zapříčinilo růst sporů uvnitř mezinárodních organizací (Mezinárodní měnový fond, Světová banka, Organizace spojených národů). Situaci ještě více zhoršila dluhová krize, která následovala po válkách na Středním východě spojených s drastickým nárůstem cen ropy a poklesem cen surovin, jejichž vývoz je pro chudé ekonomiky životně důležitý. Země

se tak dostávaly do dluhových pastí. Řešením těchto problémů byla privatizace, zrušení cel a omezení veřejných výdajů. Následky těchto opatření byly katastrofální, neboť privatizace zbavila mnoho národů zásadních zdrojů příjmů, zrušení cel omezilo příjmy státního rozpočtu a otevřelo trh pro západní zboží. Nadnárodní koncerny si zajišťovaly surovinová ložiska a ekonomiky států kolabovaly [1].

Tyto problémy měly za následek, že se stále více začínalo mluvit o udržitelném rozvoji a za hlavního viníka globálních problémů byly označeny bohaté země. Po konferenci v Riu roku 1992 byl nastaven princip společné, ale různé odpovědnosti. Poprvé byly dohodou stanoveny alespoň nějaké kompenzace od průmyslových států státům rozvojovým. V rámci trvale udržitelného obchodu se uplatňují alternativní způsoby obchodu. Mezi nejrozšířenější patří spravedlivý obchod označován anglickými slovy „Fair Trade“ [1].

2.2 Fair Trade ve světě

2.2.1 Vznik a vývoj Fair Trade

Vznik spravedlivého obchodu je zasazen do poválečné doby 40. a 50. let, kdy společnost reagovala na proměnu koloniálně uspořádaného světa. Ve Spojených státech a Evropě začaly některé církevní organizace z rozvojových zemí dovážet řemeslné výrobky od tamních výrobců. Protestantské církve se v USA chopily iniciativy a za první Fair Trade organizace lze označit Ten Thousand Villages¹ (v překladu „Deset tisíc vesnic“) a SERRV² [2].

První významný krok v podpoře Fair Trade byl ustanoven v roce 1964, kdy se Organizace spojených národů přihlásila k novému pohledu na rozvojovou pomoc. Bylo zvoleno hlavní heslo „Trade not aid“ („obchod namísto pomoci“), které deklarovalo upřednostňování tržních řešení před jednorázovou finanční pomocí. První obchod, který se zabýval prodejem Fair Trade řemeslných výrobků, byl založen o pět let později v roce 1969 v Holandsku. Tato událost odstartovala otevírání dalších specializovaných

---

¹ Ten Thousand Villages – společnost zabývající se dovozem, distribucí a prodejem řemeslných výrobků ze zemí třetího světa (rozvojových zemí), zdroj: www.tenthousandvillages.com

² SERRV – nezisková organizace s posláním vymýcení chudoby, poskytuje příležitosti a podporu řemeslníkům a zemědělcům na celém světě, zdroj: www.serrv.org

obchodů na přímý prodej řemeslných výrobků od výrobců z rozvojových zemí po celé Evropě [2].

Typickým prvkem Fair Trade byly v sedmdesátých letech organizace tzv. „alternativního obchodu“, které prezentovaly výrobky ze zemí Latinské Ameriky a Afriky. Podpora těchto výrobků byla projevem solidarity se znevýhodněnými výrobci. Koncem sedmdesátých let přišla krize dosavadního pojetí alternativního obchodu a nabízený sortiment oslovoval stále méně zákazníků. Organizace si tak musely začít uvědomovat, že je třeba využívat modernější marketingové nástroje, které doposud nebyly používány [2].

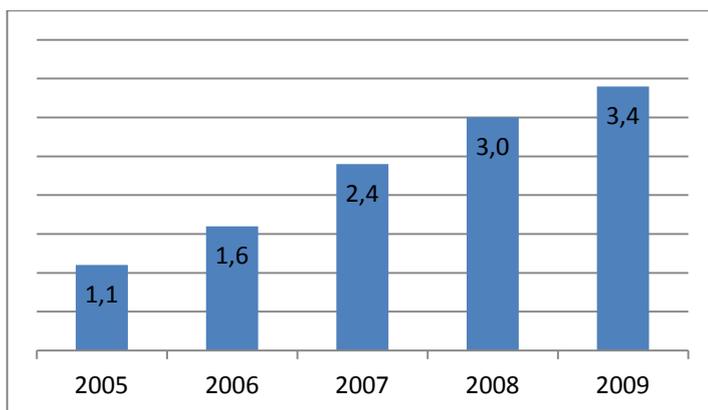
Prudký pokles cen na burzách v první polovině osmdesátých let měl za následek vyvolání zoufalé situace u drobných řemeslníků a pěstitelů v rozvojových zemích. Mexičtí farmáři v roce 1986 naznačili možnou cestu z krize, a to oslovením nevládní organizace s prosbou o podporu při prodeji jejich kávy. Reakcí bylo vytvoření systému označování výrobků, v té době zcela nový přístup. O dva roky později vznikla v Nizozemí první Fair Trade značka, Max Havelaar®. Výrobky s touto značkou upozorňovaly na dodržování určitých principů a zásad. Během krátké doby si tento způsob označování produktů získal velkou oblibu a začaly se připojovat další země. Nabídka produktů se z původní kávy začala rychle rozšiřovat o další komodity [2].

Velký úspěch Fair Trade produktů a růst jejich obratu vedl na přelomu osmdesátých a devadesátých let k potřebě mezinárodní spolupráce a institucionalizace. Bylo potřeba vytvořit jednotný koncept, který bude shodný pro všechny zúčastněné země. V roce 1989 vzniká IFAT (International Fair Trade Association), dnes známá jako WFTO (World Fair Trade Organization) [2].

2.2.2 Prodej Fair Trade výrobků

Ačkoliv svět zasáhla v posledních letech ekonomická krize a světové ekonomiky dále trápí mnoho problémů, prodej Fair Trade výrobků jde proti tomuto trendu a celosvětově stále stoupá.

Graf 1 - Celosvětový obrat Fair Trade v mld. EUR

Zdroj: Výroční zprávy Fairtrade Labelling Organizations International

V roce 2009 dosáhl celosvětový obrat přibližně 3,4 miliard EUR a potvrdil se tak trend neustálého růstu prodeje (data za rok 2010 nebyla k dispozici). Vzdávající světová spotřeba poukazuje na zájem lidí bojovat za trvale udržitelný rozvoj a rostoucí zodpovědnost obyvatel. Dle průzkumu FLO³ vyplývá, že spotřebitelé volají po novém obchodním modelu, ve kterém je nedílnou součástí každého obchodu nejen transakce, ale i spravedlnost a rovnost. Mezinárodní organizace FLO uvádí, že „Aktivní etičtí spotřebitelé“ tvoří ve zkoumaných zemích více než polovinu populace. FLO konstatuje, že tento postoj společnosti žene podporu Fair Trade kupředu. Polovina společnosti v 15 zkoumaných zemích značku zná a z nich devět z deseti lidí značku plně důvěřuje. Tři čtvrtiny spotřebitelů navíc věří, že nezávislý systém certifikace je ten nejlepší možný způsob, jak zaručit dodržení všech etických pravidel, které musí tyto výrobky splňovat [3].

---

³ FLO – Fairtrade Labelling Organizations International – mezinárodní organizace, která koordinuje Fair Trade značení na mezinárodní úrovni

2.3 Základní charakteristika Fair Trade

2.3.1 Hlavní cíle Fair Trade

Mezinárodní organizace FINE⁴, která se dlouhodobě snaží zviditelnovat Fair Trade problematiku široké veřejnosti, stanovila v této oblasti několik hlavních cílů:

- zlepšení životních podmínek producentů prostřednictvím lepšího přístupu na trhy, posílení organizací prvovýrobců lepšími výkupními cenami a kontinuitou v obchodním partnerství
- podpora příležitostí rozvoje znevýhodněných producentů, zvláště žen a tradičních národů, a ochrana dětí před zneužíváním v produkčním procesu
- zvyšování uvědomění mezi spotřebiteli o špatném dopadu mezinárodního obchodu na producenty tak, aby mohli využít svou kupní sílu pozitivně
- tvorba ukázkového modelu obchodního partnerství prostřednictvím dialogu, transparentnosti a vzájemného respektu
- organizování kampaní za změny v pravidlech a praktikách konvenčního mezinárodního obchodu
- ochrana lidských práv pomocí propagace sociální spravedlnosti, ochrany životního prostředí a ekonomické jistoty [4].

Organizace FINE zformulovala nejrozšířenější definici, která zní následovně:

„Fair Trade je obchodní partnerství založené na dialogu, transparentnosti a úctě, jehož cílem je větší spravedlnost v mezinárodním obchodě. Přispívá k udržitelnému rozvoji tím, že nabízí lepší obchodní podmínky a chrání práva drobných výrobců a pěstitelů - především v rozvojových zemích. Organizace Fair Trade (podporované spotřebiteli) aktivně podporují výrobce i osvětu a prosazují změny v pravidlech a ve způsobech konvenčního mezinárodního obchodu.“

---

⁴ FINE – společná platforma organizací FLO, WFTO, NEWS (network of European Worldshops), a EFTA (European Fair Trade Association)

Definice v sobě zahrnuje zásady Fair Trade. Jak tento způsob obchodu funguje, zobrazuje schéma procesu od pěstování plodin až po prodej koncovému zákazníkovi, který je znázorněn níže [5].

2.3.2 Cyklus vzniku Fair Trade výrobku

Obrázek 1 - Schéma vzniku Fair Trade výrobku

Zdroj: www.fairtrade.cz, úprava vlastní

Na začátku celého procesu je pěstování samotné komodity. Jako ukázkový příklad je zvolena káva. Již samotné pěstování kávy probíhá podle principů biozemědělství. Pěstitelé využívají minimum chemických prostředků a vše je proto šetrné k přírodě a zdraví samotných pěstitelů. Doba, než kávový keř začne plodit, je minimálně tři roky. Tato činnost zajišťuje rodině slušnou obživu. Pěstitelé proto nemají důvod riskovat a nelegálně obchodovat s kokou jako mnoho farmářů v okolí. Společně s kávovníkem pěstují na poli další stromy, které keři poskytují stín. Zralé kávové boby jsou sklizeny a tříděny. Díky stanoveným výkupním cenám si může dovolit pomocníka, a jeho děti tak nemusí pracovat na poli - mohou chodit do školy [6].

Kávové boby jsou po sklizení zbaveny slupky a sušeny. V těchto procesech se mohou zkoušet nové metody, jež se pěstitelé naučili na seminářích, které jsou pořádány družstvy. To pěstiteli umožňuje dosáhnout vyšší kvality kávy a také se lépe orientovat v současných tržních podmínkách. Po usušení jsou zrna přetříděna, pěstitel má jistotu, že jeho odměna neklesne pod stanovenou minimální výši a nemusí žít ve strachu, že nebude mít z čeho uživit rodinu. Družstvo i pěstitelé mají zaručeno, že nasmlouvané

množství zboží odběratel opravdu odebere, a to díky dalšímu principu – dlouhodobé spolupráce. Družstvo i pěstitelé mohou získat zálohu a obdržet tak určitou část financí předem. Nemusejí si pak půjčovat od místních lichvářů. Družstva dostávají každoročně sociální prémii a jeho členové si sami odhlasují, které projekty sociálního rozvoje se z ní budou financovat [6].

Dovozce, společnost certifikovaná jako Fair Trade, který kávu od družstva koupil, ji doveze do zemí spotřeby, kde si ji nechá upražit na zakázku a dále ji distribuuje nebo prodá některé z pražírén. Káva je upražena, zabalena a opatřena spotřebitelskou známkou Fair Trade. Tuto známku může dát pouze na kávu, kterou nakoupila od certifikovaného dovozce na zakázku. Z pražírny tedy putuje káva distributorům a ti ji prodávají obchodům či kavárnám, které nabízejí výrobky Fair Trade [6].

Obrázek 2 - Ochranná známka Fairtrade®

Zdroj: www.fta.org.au

Káva je konečným spotřebitelům prodávána prostřednictvím velkého spektra obchodů (obchodní řetězce, specializované obchody, internetové obchody), kaváren či restaurací. Spotřebitel se nejen dozví, kdo kávu vypěstoval díky informacím na obalu, ale také je mu zaručeno, že při výrobě byla splněna pravidla Fair Trade .

Příklad v sobě zahrnuje zásady Fair Trade a znázorňuje pomoc spravedlivého obchodu pěstitelům. Tuto cestu výrobku ke konečnému spotřebiteli lze z hlediska pěstitelů a producentů označit jako ideální.

Zásady Fair Trade:

- **obchodní partnerství**
- **dobré pracovní podmínky**
- **kvalitní, ekologicky šetrné výrobky**
- **kontrola a transparentnost**
- **možnost volby**
- **důraz na informace [7].**

2.4 Fair Trade v České republice

2.4.1 Historie

Přestože se první myšlenky Fair Trade ve světě začaly objevovat již v 40. a 50. letech minulého století, v České republice je historie tohoto obchodu poměrně krátká. Vznik Fair Trade u nás lze zasadit do roku 1994, kdy vznikl charitativní Obchůdek Jednoho Světa, který zařazoval do svého sortimentu Fair Trade řemeslné výrobky. Hlavní rozmach etického obchodu zažívala naše republika v posledních deseti letech. V roce 2003 vznikla Společnost pro Fair Trade a Ekumenická akademie Praha, o. s., které začaly nabízet širší škálu zboží a propagovat tuto problematiku širší veřejnosti. Od roku 2011 se Společnost pro Fair Trade přejmenovala na NaZemi – společnost pro Fair Trade. V roce 2004 vznikla Asociace pro Fair Trade, která začala sdružovat české Fair Trade organizace. V tomtéž roce byly do ČR dovezeny první potraviny spravedlivého obchodu, a byl tak výrazně rozšířen stávající sortiment. Fair Trade výrobky začaly nabízet také obchodní řetězce a tím se zásadně rozšířila nabídka míst, kde lze tyto produkty zakoupit. V roce 2008 byla otevřena v Praze první certifikovaná pražírna Fair Trade kávy v ČR Mamacoffee, s. r. o. Následující rok se Asociace pro Fair Trade formálně začlenila do mezinárodních struktur a do České republiky se začaly dovážet řemeslné výrobky přímo od výrobců z daných zemí. V roce 2011 zavítaly do České republiky mezinárodní Fair Trade projekty, vymezené v dalších částech této práce [2].

2.4.2 Fair Trade organizace

Asociace pro Fair Trade vznikla v České republice roku 2004. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob, které se zabývají praktickými i strukturními otázkami rozvoje spravedlivého obchodu v České republice. Členství bylo otevřeno zejména organizacím zapojeným do osvěty a propagace Fair Trade. Tato asociace vznikla v ČR jako první ze zemí střední a východní Evropy [8].

V roce 2010 prošla asociace několika vnitřními změnami týkajícími se současných i budoucích členů. Podmínky členství v asociaci byly změněny. Asociace je v současné době otevřena subjektům, jejichž hlavním cílem je obchod s Fair Trade a jeho podpora. Členství mohou nově získat i organizace, které se spravedlivým obchodem sympatizují a podporují ho. V současnosti asociace zastřešuje osm členských organizací [8].

Ekumenická akademie Praha, o. s. – nevládní nezisková organizace, která se zabývá vzděláváním v oblasti spravedlivého obchodu. Společnost organizuje semináře, konference, vzdělávací projekty, vydává publikace, poskytuje konzultace a poradenství a mnoho dalších aktivit. Záměrem organizace je vytvářet všeobecnou diskuzi v této problematice. Společnost také nabízí prostřednictvím internetového obchodu Fair Trade výrobky od německé společnosti El Puente GmbH a rakouské společnosti EZA Fairer Handel GmbH [9].

Zdroj: www.fair-bio.cz

EXCELLENT Plzeň, s. r. o. – rodinná společnost, která se věnuje prodeji Fair Trade výrobků a propagaci tohoto etického obchodního systému v České republice. Společnost od roku 2007 intenzivně propagovala a distribuovala v ČR produkty spravedlivého obchodu. Od 1. 8. 2011 se stal „Fair Trade tým“ společnosti součástí belgické společnosti Miko Coffee Service NV, která vyrábí certifikovanou kávu Puro. Mezi další aktivity této mezinárodní společnosti v oblasti trvale udržitelného rozvoje patří ochrana deštných pralesů [10].

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Fairově, s. r. o. – od roku 2006 distribuuje výrobky do společností, specializovaných obchodů, kaváren, restaurací a dalších prodejních míst v České republice. Společnost poskytuje širokou nabídku produktů včetně profesionálně balených dárkových kazet a cateringu. Provozuje také vlastní internetový obchod a zaměřuje se na spolupráci s chráněnými dílnami [11].

Obrázek 5 - Logo

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Fair Trade Centrum, s. r. o. – zajišťuje od roku 2005 distribuci výrobků ze spravedlivého obchodu do maloobchodní sítě v České a Slovenské republice. Společnost úzce spolupracuje s rakouskou firmou Eine Welt Handel AG a v současné době nabízí 3500 produktů potravinářského i nepotravinářského sortimentu. V kategorii Fair Trade košíků je širší nabídky na prvním místě v Evropě [12].

Obrázek 6 - Logo

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Obchůdek Jednoho Světa – Jeden svět, o. p. s. – zakladateli jsou čtyři pražské sbory Českobratrské církve evangelické: Jarov, Libeň, Salvátor a Vinohrady. Jedná se o nevládní a neziskovou organizaci a v současnosti nabízí řemeslné Fair Trade produkty z Afriky, Latinské Ameriky i Asie [11].

NaZemi – společnost pro Fair Trade – česká nevládní organizace, která se zabývá vzděláváním a vedením kampaní v oblasti aktuálních globálních rozvojových témat. Do dubna 2011 existovala pod názvem Společnost pro Fair Trade. Od svého začátku funguje z velké části díky dobrovolníkům, jejichž skupiny jsou aktivní v mnoha městech ČR. Členství v organizaci je dobrovolné, v současnosti společnost tvoří přibližně 40 aktivních členů, několik desítek sympatizantů, 20 zaměstnanců a 75 dobrovolníků [13].

Obrázek 7 - Logo

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Mamacoffee, s. r. o. – společnost v současné době vlastní pražírnu Fair Trade kávy, která byla první v České republice i celém bývalém východním bloku a dodává ji do řady gastronomických podniků, firem a malooběratelů. V Praze provozuje dvě kavárny a další podobné podniky chystá otevřít v budoucnu. Krom výrobce kávy se společnost stala také prvním přímým dovozcem Fair Trade čaje do České republiky [14].

Obrázek 8 - Logo

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Arcidiecézní charita Praha – první sympatizující člen Asociace pro Fair Trade, poskytuje řadu sociálních služeb v pražské arcidiecézi a pomoc směřuje k nejpotřebnějším v rozvojových zemích. K jejím činnostem patří i program Adopce na dálku, který charita založila. Významnou činností je humanitární pomoc a zahraniční rozvojová spolupráce. V oblasti vzdělávání, zdravotní péče, prevence a místního rozvoje jsou podporovány nejchudší děti, rodiny a celé komunity k dosažení soběstačnosti a trvale vyšší životní úrovně [15].

Obrázek 9 - Logo

Zdroj: www.praha.charita.cz

Dle oficiálních stránek www.flo-cert.net vlastní certifikát od společnosti FLO-CERT⁵ na výrobu a distribuci Fair Trade produktů v České republice následující společnosti:

Třtinový cukr – HELLMA Gastronomický servis Praha, s. r. o.

Káva – Mamacoffe, s. r. o.; Pavel Volk

Čaj – Mamacoffe, s. r. o. [16]

---

⁵ FLO-CERT – certifikační organizace značky Fair Trade, vznikla v lednu 2004 rozdělením Fairtrade Labelling Organizations International, kontroluje a ověřuje organizace ve více než 70 zemích v Evropě, Africe, Asii a Latinské Americe

2.4.3 Fair Trade projekty

2.4.3.1 Awareness For Fairness – Fair Trade a globální vzdělávání

Tento projekt má za cíl přispět ke zvýšení povědomí a chápání rozvojových otázek, především otázky Fair Trade. Druhá část názvu naznačuje, že se dále jedná o získání celosvětového a rozvojového vzdělávání, a to jak zlepšením kvalifikace pedagogů a lektorů, kteří se profesně zabývají tímto předmětem, tak zvýšení kvality nástrojů a materiálů určených k výuce těchto globálně rozvojových témat. Aktivita projektu jsou zaměřeny na pořádání seminářů a workshopů propagující myšlenky spravedlivého obchodu. Neméně důležitá je také angažovanost médií, která přispívají k seznamování široké veřejnosti s etickým obchodem. V rámci projektu jsou publikovány různé letáky a publikace, které vysvětlují význam Fair Trade, jeho hlavní cíle a snaží se přispět ke změně chování spotřebitelů směrem k trvale udržitelnému rozvoji. V rámci projektu jsou propagovány a zastřešovány úspěšné kampaně *Fairtradová města, Fairtradové školy a Fairtradové církve* [17].

Obrázek 10 - Logo

Zdroj: www.ekumakad.cz

Cíle tohoto projektu jsou vymezeny následovně:

- zvýšení atraktivity a efektivnosti nabídek vzdělávání a vzdělávací praxe k tématům globalizace a rozvojové politiky
- posílení motivace a metodické kompetence učitelů a učitelek, multiplikátorů a multiplikátorek, kteří se globálním vzděláváním zabývají na školách
- zlepšení kvality studijních a vzdělávacích materiálů a jejich zaměření na cílové skupiny s důrazem na Fair Trade
- více akceptace a podpory těch, kteří o globálním vzdělávání rozhodují a udržitelné zakotvení v učebních osnovách
- aktivnější veřejnou diskuzi o tématech globalizace a rozvojové politiky [18].

2.4.3.2 Fairtradová města

Historie projektu

Fairtradová města jsou mezinárodním prestižním označení míst, kde je podporován Fair Trade. Cílem této světové kampaně je osvěta a podpora prodeje produktů spravedlivého obchodu. Status mohou získat nejen města a malé obce, ale také univerzity, školy nebo církve [19].

Obrázek 11 - Logo projektu

Zdroj: www.fairtrade.cz

Celosvětově je držitelem statusu Fairtradové město neboli Fairtrade Town již více než 1020 měst v 19 zemích světa, v lednu 2011 se ke kampani přidala i Česká republika. V ČR koordinují tuto iniciativu organizace Asociace pro Fair Trade, NaZemi – společnost pro Fair Trade a Ekumenická akademie Praha, o. s. Tento status neznamená pro města pouze určité povinnosti, ale představuje zajímavý marketingový nástroj, prostřednictvím kterého svým občanům a partnerům ukazují svou společenskou odpovědnost, která je v dnešní době velmi důležitá. Města touto podporou Fair Trade naplňují veřejné politické cíle v oblasti udržitelného rozvoje, které jsou deklarované v mezinárodních a českých dokumentech [19].

Tato kampaň vznikla v roce 2001 ve Velké Británii z iniciativy Bruce Crowthera. Během prvních let status „Fairtrade Town“ získalo více než 200 britských měst. Ke konci roku 2009 se tímto statutem chlubilo již přes 750 měst po celém světě. Tento koncept fungoval v 19 zemích, nejvíce populární je v západní Evropě (Velká Británie, Belgie, Švédsko, Německo a Nizozemsko). Mezi Fairtradová města patří velká města, jako jsou Londýn, Dortmund, San Francisco, ale i menší města a vesnice na venkově. Dne 4. června 2011 bylo vyhlášeno jubilejní 1000. Fairtradové město na světě a kampaň se rozšířila již do 23 států [19].

V České republice byla tato kampaň spuštěna začátkem roku 2011. Adaptaci britského modelu Fairtradových měst do českého prostředí připravili společně organizace Asociace pro Fair Trade, NaZemi – společnost pro Fair Trade a Ekumenická akademie Praha, o. s. Kampaň v České republice zaštitilo Ministerstvo

životního prostředí a svou podporu ji vyjádřila také Národní síť Zdravých měst ČR⁶ [19].

Přínosy Fairtradovým městům

Mezi hlavní přínosy projektu patří posílení dobrého jména u veřejnosti a partnerů. Jak již bylo uvedeno, jedná se o velmi významný marketingový nástroj měst. Díky projektu jsou v rámci měst naplňovány celosvětově uznávané veřejné cíle podpory udržitelného rozvoje a odpovědné spotřeby. Je využito odpovědného zacházení s veřejnými prostředky a pozitivní využívání kupní síly veřejných institucí. Města zapojením do projektu stimulují poptávku po Fair Trade výrobcích a stávají se vzorem pro další instituce a jednotlivé spotřebitele. Vstupem města do kampaně také vzniká potenciál národní i mezinárodní spolupráce s dalšími městy s tímto statutem [20].

Kritéria pro získání statusu

Města musí pro získání statusu splnit pět kritérií. Hodnocení provádí Asociace pro Fair Trade a na jeho základě je status přidělen či odebrán. Jednotlivá kritéria jsou podrobně uvedena v příloze č. 1. Seznam kritérií:

1. místní řídicí skupina
2. oficiální podpora Fair Trade
3. dostupnost Fair Trade produktů
4. místní podpora
5. média a práce s veřejností
  1. Kritérium – Konstituce řídicí skupiny a formulář Žádosti o přiznání statusu. Ukázka těchto dokumentu je v příloze č. 2 a č. 3.
  2. Kritérium - Návrh deklaráce podpory Fair Trade. Ukázka tohoto dokumentu je v příloze č. 4.
  3. Kritérium – Kvantifikační tabulka dostupnosti zboží. Ukázka tohoto dokumentu je v příloze č. 5.

---

⁶ Národní síť Zdravých měst ČR – NSZM ČR - asociace aktivních místních samospráv, které se programově hlásí k principům udržitelného rozvoje, zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl svých obyvatel

Ačkoliv se Česká republika k projektu připojila teprve v lednu roku 2011, získala tento prestižní status již dvě města, Litoměřice a Vsetín. Status jim byl přidělen současně dne 14. září 2011. V současnosti některá další kritéria splňují i další města jako Brno, Chrudim, Hodonín a Třebíč. Podrobněji situaci znázorňuje obrázek níže [20].

Obrázek 12 - Splněná kritéria jednotlivými městy

MĚSTA		 Držitelé	 Žadatelé	
 Brno				
 Český Krumlov				
 Chrudim				
 Hodonín				
 Kroměříž				
 Litoměřice				
 Tišnov				
 Třebíč				
 Volyně				
 Vsetín				

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Kromě projektu Fairtradových měst je byla v prosinci roku 2011 spuštěna kampaň Fairtradové školy a na první polovinu roku 2012 je plánováno spuštění kampaně Fairtradové církve. Obě kampaně však patří pod hlavičku Fairtradových měst. Propagační leták ke kampani Fairtradových měst je uveden v příloze č. 6.

2.4.3.3 Fairtradové školy

Tato kampaň je součástí mezinárodní iniciativy Fairtradových měst. České školy jsou subjekty, které mají velmi silný nákupní a multiplikační potenciál, proto mohou zásadním způsobem přispět ke zlepšování kvality života lidí v rozvojových zemích. Školy mohou svým chováním jít příkladem žákům, partnerům i dalším školám v České republice. Statusem mohou svému okolí dokázat svou globální odpovědnost a zájem o spravedlivější svět [20].

Obrázek 13 - Logo projektu

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Propagační materiál k této kampani je uveden v příloze č. 7.

Kritéria pro získání statusu jsou obdobná jako u měst:

1. řídicí skupina
2. oficiální podpora Fair Trade
3. výuka globálních rozvojových témat a souvislostí
4. podpora prodeje a spotřeby Fair Trade produktů
5. práce s veřejností [20].

2.4.3.4 Fairtradové církve

Opět se jedná o podkampaň mezinárodní iniciativy Fairtradová města. Hlavním cílem je osvěta a podpora prodeje Fair Trade produktů v daném místě. Církevní organizace bojují za spravedlivější svět dlouhodobě, tento způsob podpory je tak pouze rozšíření této tradice. Církve tak mohou podpořit udržitelný rozvoj pouze drobnou změnou v nákupní politice a můžou být ostatním dobrým příkladem. Status opět slouží jako ukázka okolí, že daná organizace má zájem o globální odpovědnost a přispívá tak do boje o spravedlivější svět [20].

Obrázek 14 - Logo

Zdroj: www.fairtrade-asociace.cz

Kritéria pro získání statusu:

1. osoba zodpovědná za Fair Trade
2. oficiální podpora Fair Trade
3. nákup Fair Trade zboží pro vlastní potřebu
4. podpora Fair Trade
5. práce s veřejností [20].

2.4.3.5 Ostatní projekty

Férová snídane

Férová snídane je oblíbený světový projekt na podporu Fair Trade, který je ve výrazné míře podporován i v České republice. Hlavním pořadatelem této akce je nevládní organizace NaZemi – společnost pro Fair Trade a v organizování jí pomáhají jednotlivci i neziskové organizace, které pořádají spravedlivé snídane ve městech po celé České republice [22].

Obrázek 15 - Logo projektu

Zdroj: www.fairtrade.cz

Samotná myšlenka je velmi prostá. Tisíce lidí z celého světa současně posnídají Fair Trade nebo lokální suroviny, a dají tak najevo svůj zájem o podporu spravedlivého obchodu a zároveň dají veřejnosti najevo svůj zájem na zodpovědné spotřebě a udržitelném rozvoji. Tyto společné snídane ještě více zvýrazní právě větší koncentrace lidí na určitém místě v daném městě. V roce 2010 se globální akce Fairtrade Breakfast zúčastnilo v 21 zemí přibližně 110 tisíc lidí. V České republice se Férová snídane uskutečnila dne 14. května 2011 a 9. května 2011 bylo nahlášeno již 39 měst, která se akce zúčastní [22].

Samotná snídane probíhá následovně:

Lidé si přinesou Fair Trade potraviny a dle libosti je doplní vším, co mají rádi. Mohou si například upéct buchtu z Fair Trade kakaa a cukru, připravit si Fair Trade čaj či namazat si na chleba Fair Trade džem. Snídane probíhá ve formě otevřeného happeningu, takže lidé si přinesou i vlastní deku či něco jiného k sednutí. Na webu jsou k dispozici i recepty [22].

Fair point – odpovědné nákupy veřejných institucí

Nejen spotřebitelé, ale i veřejné instituce mohou nakupovat produkty pocházející ze spravedlivého obchodu. Projekt Fair point se zaměřuje na odpovědné nákupy veřejných institucí. Hlavním cílem je zvýšit podporu Fair Trade ve veřejné správě a podpořit tak zohledňování sociálních kritérií ve vypisovaných veřejných zakázkách [21].

Obrázek 16 - Logo projektu

Zdroj: www.svetvnakupnimkosiku.cz

České veřejné instituce nakládají přibližně s 16 % hrubého domácího produktu. Jen za rok 2009 se v České republice za veřejné zakázky utratilo přes 200 miliard Kč. Zadávání veřejných zakázek, které budou zohledňovat sociální a environmentální kritéria, je dalším důležitým krokem pro dosažení veřejných cílů udržitelnosti. Tyto veřejné subjekty jsou velkou spotřebitelskou skupinou, a proto jejich rozhodnutí mají vysoký dopad na životní prostředí a životy lidí po celém světě. Udržitelný rozvoj je základním cílem Evropské unie, proto soulad ekonomických, sociálních a ekologických hledisek by měl být nedílnou součástí rozhodovacích procesů veřejných institucí. Ve vypisovaných veřejných zakázkách lze například preferovat výrobky šetrné k přírodě, za něž navíc dostávají producenti spravedlivou odměnu, a podporovat tak všechny cíle a zásady, na kterých je Fair Trade postaven [21].

Za férové banány

Z názvu je patrné, kterým směrem se tato kampaň ubírá. Banány patří mezi nejoblíbenější druh tropického ovoce v Evropě. To je hlavní důvod, proč pro stovky tisíc lidí představují banány hlavní zdroj příjmu. Právě při pěstování těchto tropických plodin dochází často k porušování lidských práv a poškozování životního prostředí [23].

Obrázek 17 - Logo projektu

Zdroj: www.zafero-vebanany.cz

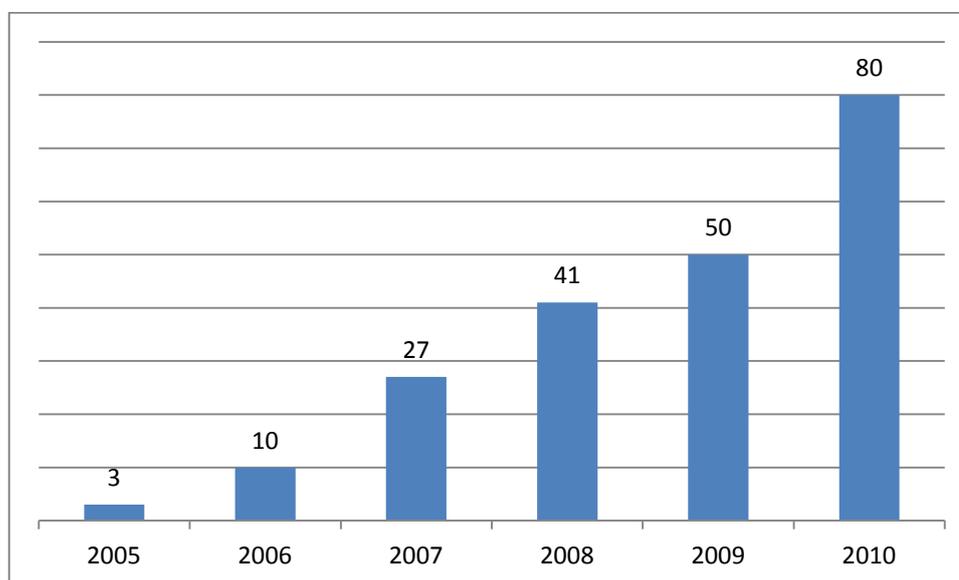
Tato kampaň prosazuje odpovědnou a udržitelnou produkci banánů a ananasů, brání pracovní práva pracovníků na plantážích, bojuje proti poškozování životního prostředí, vytváří prostor pro vyjádření postižených

a lidí a jejich zástupců ze zemí produkce a v neposlední řadě podporuje nové politiky a praxi mezinárodního obchodu. Cílem kampaně je, aby nejmocnější část dodavatelského řetězce, obchodní řetězce, platily svým dodavatelům férové ceny, které pokrývají veškeré náklady trvale udržitelného rozvoje a zavedly do svého sortimentu banány a jiné ovoce s certifikací Fair Trade. Spotřebitelé by tak měli možnost sami si vybrat a rozhodnout se, zda podpoří tento způsob obchodu. Propagační leták této kampaně je uveden v příloze č. 8 [23].

2.4.4 Prodej Fair Trade výrobků

Ani Česká republika nezaostává v trendu a maloobchodní obrat se v roce 2010 vyšplhal na rekordních 80 milionů Kč, což byl 60% nárůst oproti roku 2009. Tento trend jednoznačně ukazuje, že i čeští spotřebitelé mají zájem podílet se na etickém obchodu a trvale udržitelném rozvoji. V grafu č. 2 je zobrazen vývoj maloobchodního obratu za posledních 6 let. Trend je jednoznačný a za posledních 5 let se obrat zosminásobil [24].

Graf 2 - Maloobchodní obrat Fair Trade produktů v ČR v mil. Kč

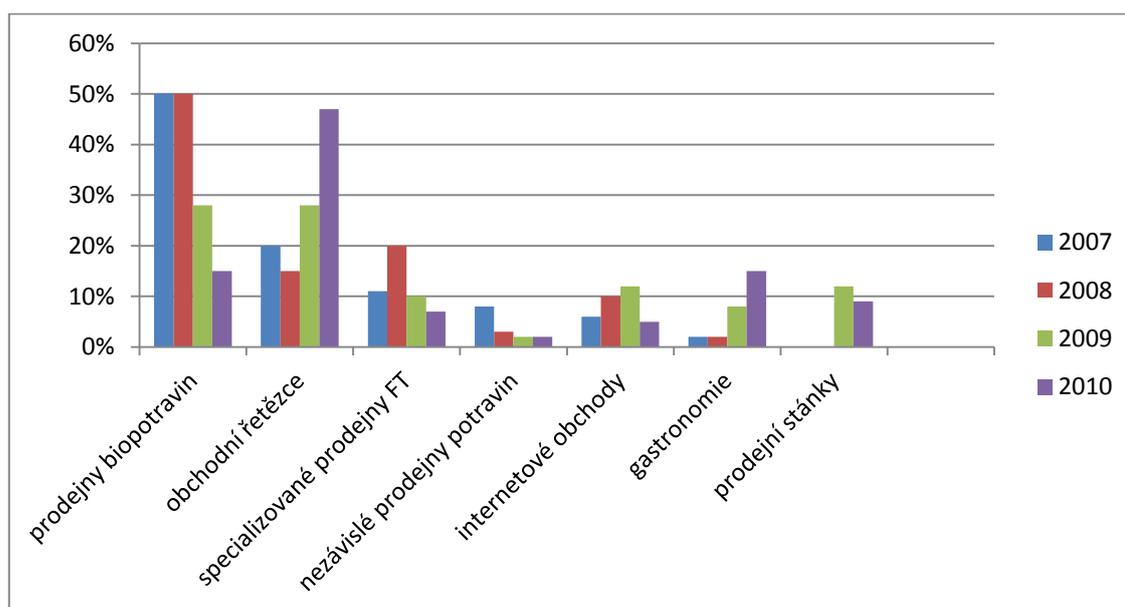

Zdroj: Výroční zpráva 2010 Asociace pro Fair Trade

V posledních čtyřech letech se do prodeje Fair Trade výrobků výrazně zapojil další významný subjekt na našem trhu – obchodní řetězce. Zatímco v letech 2007 a 2008 lidé

nakupovali polovinu Fair Trade výrobků ve specializovaných prodejnách zdravé výživy, v současnosti se skoro polovina obrátu – 47 % realizuje v obchodních řetězcích. Ačkoliv specializované prodejny biopotravin procentuálně trátí, nemusí to nutně znamenat, že jejich tržby klesají, neboť celkový obrát rapidně roste. Další vzrůstající trend vykazuje oblast gastronomie, kde se podíl 2 % z roku 2008 postupně zvýšil na 8 % v roce 2009 a 15 % v roce 2010. To poukazuje na další trend, stále častější využívání Fair Trade produktů v oblasti stravování. Specializované prodejny Fair Trade pomalu ztrácejí a v roce 2007 měly 7 % z celkového obrátu. Podíl nezávislých prodejen se ustálil na 2 % a zajímavé číslo 9 % vykazují také prodejní stánky Fair Trade, které se stále častěji objevují na různých akcích a veletrzích. Jednotlivé hodnoty jsou graficky znázorněny v grafu č. 3 a číselně uvedeny v tabulce č. 1 [24].

Graf 3 - Podíly jednotlivých tržních subjektů na MO obrátu Fair Trade

Zdroj: Výroční zpráva 2010 Asociace pro Fair Trade

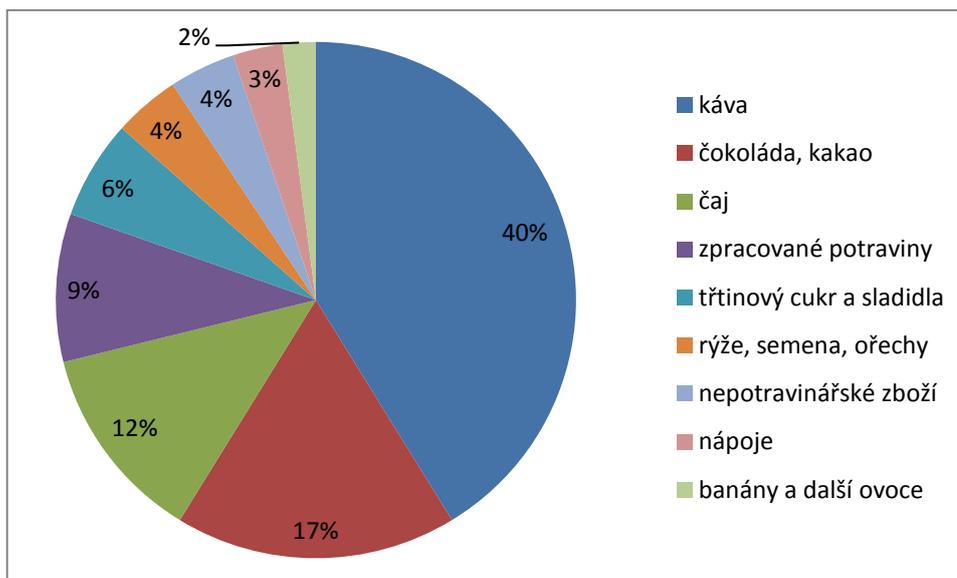
Tabulka 1 - Číselné vyjádření podílů jednotlivých tržních subjektů na MO obratu Fair Trade

	2007	2008	2009	2010
prodejny biopotravin	50%	50%	28%	15%
obchodní řetězce	20%	15%	28%	47%
specializované prodejny Fair Trade	11%	20%	10%	7%
nezávislé prodejny potravin	8%	3%	2%	2%
internetové obchody	6%	10%	12%	5%
gastronomie	2%	2%	8%	15%
prodejní stánky	-	-	12%	9%

Zdroj: Výroční zpráva 2010 Asociace pro Fair Trade

Dle výroční zprávy patří mezi nejoblíbenější Fair Trade produkty v ČR tradiční káva s podílem 40 %, po ní následuje čokoláda a kakao s 17 % a třetím nejčastějším výrobkem jsou čaje s 12 %. Další kategorie tvoří 9 % z celkového prodeje a patří do ní zpracované potraviny (marmelády, sušenky, zmrzlina, pomazánky). Třtinový cukr a sladidla (např. med) mají stejně jako v roce 2009 6% podíl. Dále následuje rýže, semena a ořechy (4 %) a nepotravinářské zboží (řemeslné výrobky a bavlněné produkty) shodně se 4 %. Nápojům patří 3 % a banány a další ovoce, které je u nás dostupné jen v malé míře tvoří 2 % z celkového obratu. Český trh je také v několika ohledech specifický. Zatímco v zahraničí se nejvíce prodávají Fair Trade banány, u nás jsou to trvanlivé potraviny. Je to dáno také tím, že rychloobrátkové zboží se značkou Fair Trade je u nás dostupné pouze v malé míře a například květiny u nás nejsou v prodeji vůbec [24].

Graf 4 - Podíl jednotlivých výrobků na celkovém obratu

Zdroj: Výroční zpráva 2010 Asociace pro Fair Trade

2.4.5 Shrnutí vývoje

Vývoj aktivit Fair Trade v České republice lze rozdělit do dvou klíčových etap. První etapou lze označit období po roce 2003, kdy v České republice začaly vznikat organizace, jejichž hlavní aktivitou byla podpora, dovoz a distribuce Fair Trade produktů v rámci České republiky. Dnes tyto společnosti sdružuje Asociace pro Fair Trade. Dovozci také nabízeli produkty spravedlivého obchodu v rámci vlastních prodejen a internetových obchodů. Po roce 2005 začaly významnou složku v prodeji tvořit specializované obchody zdravé výživy a biopotravin, které zažívaly velký boom. Fair Trade produkty jsou zároveň bioprodukty, proto se tento typ sortimentu jevil jako vhodné rozšíření dosavadní nabídky. V České republice vzniklo také několik specializovaných obchodů zaměřených výhradně na Fair Trade produkty (např. obchody NaZemi, Obchůdek Jednoho světa). Tyto obchodní jednotky se nacházely pouze v několika velkých městech. Dalším segmentem rozšiřování Fair Trade byly od roku 2007 obchodní řetězce, důsledkem čehož byl obrovský růst maloobchodního obratu s Fair Trade produkty. Tento sortiment se tak stal dostupný velkému množství spotřebitelů, kteří dávají tomuto typu prodeje přednost před úzce specializovanými obchody. Další významný segment maloobchodních prodejen tvoří internetové obchody, které navázaly na obchodní řetězce a ve větší míře začaly zavádět Fair Trade

do svého sortimentu od roku 2008. Internetové obchody se také postaraly o rozšíření nabídky (oblečení, hračky, módní doplňky atd.), doposud byl nabízen převážně potravinářský sortiment. Posledním významným maloobchodním segmentem, který se v roce 2010 podílel 15 % na celkovém maloobchodním obratu, jsou gastronomická zařízení. Fair Trade produkty se dostaly na nabídky restauračních zařízení, čajoven či kaváren. Např. společnost Mamacoffee, s. r. o., certifikovaná česká pražírna Fair Trade kávy, provozuje v České republice šest kaváren a jednu na Slovensku. S produkty spravedlivého obchodu se dále lze setkat v lékárnách, prodejních stáncích na akcích a nově také v některých školách, informačních centrech a městských radnicích.

Druhá etapa se datuje od roku 2010 a spočívá ve velké propagaci spravedlivého obchodu. K prodeji Fair Trade produktů v České republice se připojila podpora spravedlivého obchodu v podobě přebírání a zapojování se do mezinárodních projektů a kampaní. V roce 2011 se Česká republika zapojila do nejúspěšnějších kampaní Fairtradových měst a škol, na rok 2012 je naplánován start kampaně Fairtradových církví. Velké popularitě se těší také projekt Za férové banány. Česká televize na podporu spravedlivého obchodu odvysílala dokument s názvem: „Fair Trade – obchod jak má být“. Koncem roku 2011 vyšla také první česká kniha o základních myšlenkách a principech spravedlivého obchodu „Fair Trade“ od autora Davida Ransoma. Moderní a v České republice novou formou podpory Fair Trade jsou happeningy, které pořádají mladí lidé na různých místech České republiky a zajímavými způsoby tak upozorňují na tento typ obchodu.

3. Cíle a metodika

3.1 Cíle

Cílem této práce je definovat základní principy a myšlenky Fair Trade a vývoj spravedlivého obchodu na území České republiky. Práce by měla vymezit a charakterizovat Fair Trade projekty fungující nebo připravující se na území ČR, jejich hlavní přínosy a principy. Podrobný výzkum bude zaměřen na dva nejrozšířenější projekty, Fairtradová města a Fairtradové školy. Dílčím cílem bude analýza obdobných projektů v zahraničí. V oblasti výzkumů prodeje Fair Trade produktů diplomová práce navazuje na bakalářskou práci obhájenou autorem v roce 2010⁷. Diplomová práce bude zaměřena na analýzu maloobchodního prodeje v segmentu internetových obchodů a na změny v segmentu obchodních řetězců po roce 2010. Práce tak posune celkový pohled na prodej Fair Trade produktů v České republice a základní projekty, které myšlenku spravedlivého obchodu podporují.

3.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vychází z dostupných materiálů zabývajících se problematikou spravedlivého obchodu. Převážně bylo vycházeno z internetových zdrojů, kde jsou k dispozici aktuální informace, výroční zprávy a oficiální brožury se základní charakteristikou. V úvodní kapitole jsou naznačeny globální problémy a stručný vývoj jejich řešení. Další kapitola je již věnována problematice Fair Trade, vymezení základních principů a myšlenek a světový vývoj spravedlivého obchodu. Poslední část rešerše vymezuje české organizace v oblasti Fair Trade, projekty a charakterizuje vývoj v této oblasti.

V rámci praktické části byly nejdříve vybrány skupiny respondentů. V oblasti projektů byla vytvořena databáze zájemců o status a držitelů statusu Fairtradová města v České republice. Další databáze zahrnovala zahraniční držitele statusu. Databáze byla vypracována na základě oficiálního seznamu světových Fairtradových měst a jednotlivé kontakty byly získávány z webových stránek měst. Další skupinou dotazovaných byly internetové obchody, jejichž seznam a kontakty byly vytvořeny na základě databáze

---

⁷ SOKOLÍK, Martin. *Fair Trade obchodování – komoditní analýza*. České Budějovice, 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. Vedoucí práce Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

serveru Firmy.cz. Do cílové skupiny byly zahrnuty internetové obchody se zdravou výživou, biopotravinami, lékárny a další obchody, v jejichž sortimentu lze najít produkty Fair Trade.

Následná část výzkumu spočívala v tvorbě dotazníků. Dotazníky byly vytvořeny v online systému Google Dokumentů. Dotazník pro zahraniční držitele statusu Fairtradové město byl vyhotoven v anglickém jazyce. Ukázky jednotlivých dotazníků jsou součástí příloh č. 9, 10 a 11. Projekt Fairtradových měst byl zpracován na základě primárních dat v podobě dotazníků a analýzou sekundárních dat (webové stránky měst, zápisy ze zasedání zastupitelstev jednotlivých měst, webové stránky projektů, novinové články, články informačních serverů). Projekt Fairtradových škol byl zpracován pouze na základě analýzy sekundárních dat (webové stránky škol, novinové články, články informačních serverů, výroční zprávy škol, další zveřejněné dokumenty škol). Analýza internetových obchodů probíhala vyhodnocením dotazníkového šetření a analýzou internetových stránek vybraných obchodů. V rámci práce byla také provedena a vyhodnocena stručná analýza maloobchodních řetězců, která vycházela ze sekundárních dat poskytnutých jednotlivými řetězci na svých webových stránkách.

Práce využívá primární i sekundární data. V práci jsou použity analyticko-syntetické a komparativní metody. Komparativní metoda byla využita pro data získaná dotazníkovým šetřením od internetových obchodů (tabulka prodávaných výrobků, hodnocení očekávaného vývoje,...). Analýza a syntéza byla použita při podrobnějším zkoumání jednotlivých účastníků vybraných projektů.

3.3 Hypotézy

H1 – Fair Trade projekty zvyšují informovanost o problematice spravedlivého obchodu.

H2 – Podpora Fair Trade vykazuje rostoucí trend.

H3 – Sortiment na českém trhu lze označit za široký.

H4 – V segmentu internetových obchodů je předpokládáno rozšíření FT sortimentu.

4. Analýza Fair Trade aktivit a produktů

4.1 Fairtradová města v ČR

4.1.1 Projekt Fairtradová města v ČR

Jedním ze světových Fair Trade projektů, který také odstartoval v roce 2011 v České republice, je projekt s názvem „Fairtradová města“. Město může získat prestižní status, který deklaruje oficiální podporu města, čímž město aktivně podporuje spravedlivý obchod. Během prvního roku projektu se hovoří o deseti městech, z nichž dvěma se již podařilo status získat a dalších osm o něj usiluje. V rámci analýzy byli osloveni zástupci měst a podrobně byly analyzovány oficiální dokumenty města včetně zveřejněných dokumentů (zápisy ze zasedání města, roční rozvojové plány a informace dostupné na oficiálních stránkách projektu a jednotlivých měst). Využity byly i informace poskytnuté aktéry pro různá média.

4.1.2 Držitelé statusu Fairtradové město

Litoměřice

Město Litoměřice se v roce 2000 stalo členem Národní sítě Zdravých měst ČR, čímž se snaží podpořit zdravější a spokojenější život občanů. Důraz je kladen také na aplikaci trvale udržitelného rozvoje v rámci města, čehož dosahují změnou spotřebního a nákupního chování jak veřejné správy, tak i samotné veřejnosti. Jednou z možností jak tyto principy naplňovat je zapojení se do projektu Fairtradová města. Litoměřice podporují Fair Trade od roku 2010. Dne 18. dubna 2011 byla zřízena Řídící skupina města a o devět dní později, 27. dubna 2011, byla podepsána Deklarace města oficiální podpory Fair Trade. 14. září 2011 po splnění všech požadovaných kritérií město získalo oficiálně status Fairtradové město. Mgr. Marcela Trejbalová při startu kampaně v lednu 2011 řekla následující: *„Město Litoměřice začalo Fair Trade podporovat minulý rok. Nakupujeme Fair Trade produkty pro občerstvení poskytované v kanceláři starosty, informujeme na webových stránkách města i na akcích pro veřejnost. Paralelně ve městě působí neziskové organizace, které se více či méně Fair Trade zabývají. Vyústěním je zatím přistoupení Litoměřic k projektu Aware & Fair, od kterého si jednak*

slibujeme systematictější a hlubší podporu uvedené problematiky a jednak aktivní spolupráci s partnerskými městy projektu – Hannoverem, Poznání, Miškolcem a Blantýrem. Cílem je co nejdříve splnit pět kritérií a získat status Fairtradového města.“ (text citován ze serveru www.fairtradovamesta.cz) Kromě neziskových organizací, které Fair Trade podporují, je v současné době v Litoměřicích více než 10 míst, která Fair Trade produkty prodávají nebo přímo servírují. Jejich přehled je v následujících tabulkách.

Tabulka 2 - Prodejní místa v Litoměřicích a jejich nabídka

	káva	čaj	čokoláda	kakao	džus	cukr	oříškové krémy	marmelády	chipsy	bonbóny
VITÁLKA	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-
Káva, čaj, koření, Dominikánské náměstí 3	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
DM drogerie markt, s. r. o.	x	x	x	-	x	-	-	-	-	-
Kaufland Česká republika, v. o. s.	x	x	x	x	-	-	-	-	-	-
Čajovna Hóra	x	x	x	x	-	x	x	-	-	-
Středisko ekol. výchovy a etiky SEVER	x	x	x	x	-	x		x	x	x
Kantýna LINGUA UNIVERSAL souk. ZŠ a MŠ, s. r. o.	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x
Kantýna Masarykovy základní školy	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x
FairLady	x	x	x	x	-	-	-	-	x	x
Fér Kafe	x	-	x	-	-	-	-	-	x	-

Zdroj: www.zdravemesto.litomerice.cz

Tabulka 3 - Místa kde servírují FT produkty a jejich nabídka

	káva	cukr	čaj	kakao	horká čokoláda	melta
Čajovna Hóra	x	-	-	-	-	-
Bašta Steakhouse Restaurant	x	x	-	-	-	-
Restaurant Legenda	x	x	x	-	-	-
Kavárna Orbis	x	-	-	-	-	-
FairLady	x	-	x	x	x	x
Hostinec U kata	x	-	-	-	-	-
Fér Kafe	x	-	x	x	-	-

Zdroj: www.zdravemesto.litomerice.cz

Mezi nejčastěji prodávaný i servírovaný produkt patří tradiční Fair Trade káva, se kterou se můžeme setkat na všech místech. Mezi další prodávané produkty patří čokoláda, čaj či kakao. V občerstvovacích zařízeních se nejčastěji setkáme s Fair Trade teplými nápoji – kávou, čajem, horkou čokoládou a meltou. Všechny tyto produkty si lze osladit Fair Trade cukrem.

Zápisem z Komise Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 (zkr. PZM a MA21) konané 21. února 2011, byla ustanovena devítičlenná řídicí skupina k Fair Trade ve složení:

- Mgr. Petr Hermann (předseda komise PZM a MA21)
- Mgr. Václav Červín (člen zastupitelstva)
- Mgr. Marcela Trejbalová (koordinátorka projektu Aware & Fair za město Litoměřice)
- Monika Čapková
- Jana Vičarová
- Mgr. Petr Panaš
- Mgr. Antonín Tým

Město Litoměřice se také zúčastnilo 5. mezinárodní konference Fair Trade měst, která proběhla ve dnech 19. a 20. listopadu 2011 ve švédském městě Malmö. Konference se zúčastnilo více než 200 zástupců Fair Trade měst z celého světa. Jednotliví zástupci měst se navzájem inspirovali a vyměňovali si své zkušenosti. Na konferenci bylo také učiněno oficiální prohlášení, které budou švédští politici tlumočit v Evropském parlamentu a na konferenci OSN o trvale udržitelném rozvoji v Riu de Janeiru.

Vsetín

Ve Vsetíně se myšlenka připojení k projektu Fair Trade města objevila již v roce 2007. Hlavním iniciátorem byla Společnost pro komunitní práci Vsetín, o. p. s.⁸. Deklarace podpory Fair Trade byla podepsána 15. března 2011 a Rada města podpořila vznik řídicí skupiny. Město Vsetín získalo oficiální status společně s městem Litoměřice, dne 14. září 2011. Naplnění všech kritérií trvalo městu 6 měsíců. Město od zapojení do projektu očekávalo zvýšení znalosti a podpory Fair Trade mezi občany města. Dle odpovědi v dotazníkovém šetření se očekávání naplnilo a informovanost se zvýšila přibližně o 40 %.

Oba čeští držitelé statusu spolu aktivně spolupracují. Hlavní formou spolupráce je výměna zkušeností a vzájemná inspirace. Tato spolupráce je ze strany Vsetína hodnocena známkou 2, tedy na velmi dobré úrovni.

Město by mělo užívat Fair Trade produkty i při vykonávání vlastní samosprávné činnosti, vzniklé náklady však město nijak nezatěžují, jelikož se nejedná o vícenáklady, ale změnu skladby výdajů ve prospěch Fair Trade výrobků.

---

⁸ Společnost Vsetín, o. p. s. byla založena v roce 2004 za účelem zlepšení zdraví a kvality života obyvatel vsetínského regionu.

Fair Trade produkty lze ve Vsetíně zakoupit na místech uvedených v tabulce níže:

Tabulka 4 - Prodejní místa ve Vsetíně a jejich nabídka

	káva	čaj	čokoláda	kakao	víno	bombóny	košíky
Poetická kafeterie	x	x	x	x			
Dárková prodejna s vinotékou	x	x	x		x		
DM drogerie markt, s. r. o.	x		x	x			
Líska, o. s.	x	x	x			x	x
Farmářské trhy (1x za 14 dní)							
Rodinné a mateřské centrum Sluníčko	x	x	x	x			
Zdravá výživa Karel Krampota	x		x				

Zdroj: oficiální žádost o status města Vsetín

Tabulka 5 - Místa kde servírují FT produkty a jejich nabídka

	káva	čaj
KUKU bar		x
Kavárna Pohoda		x
Rodinné a mateřské centrum Sluníčko	x	x
Poetická kafeterie	x	

Zdroj: oficiální žádost města Vsetín

Nabídku Fair Trade produktů lze označit jako tradiční, mezi hlavní produkty patří káva, čaj či čokoláda. V RMC Sluníčko si kdokoliv z místních občanů může uvařit Fair Trade kávu či čaj. Centrum lze navštívit i bez dětí. Společnost Líska, o. s., která ve Vsetíně sídlí, provozuje svůj internetový obchod, kde kromě základních produktů nabízí i Fair Trade košíky. Fair Trade produkty mohou spotřebitelé zakoupit i na farmářských trzích, které se konají jednou za 14 dní od dubna do října a nachází se zde prodej veškerého Fair Trade zboží. Dalšími místy, kde lze produkty zakoupit, jsou přednášky Českobratrské církve evangelické pořádané dvakrát ročně.

Místní řídicí skupina je složena z 8 členů – starostka, ředitel základní školy, 2x ředitelka nevládní neziskové organizace, 2x projektový manažer, manažer kvality.

V roce 2011 byly pořádány tyto akce:

- 17. ledna 2011 – 1. Vsetínská konference o Fair Trade (program konference je součástí přílohy č. 14)
- 14. dubna 2011 – RMC Sluníčko v rámci Týdne pro Zemi – přednáška s Fair Trade ochutnávkou
- 5. – 8. dubna 2011 – ZŠ Rokytnice – Globe games
- 6. – 8. dubna 2011 – Město Vsetín SPKP – prezentace Fair Trade na autosalonu ve Vsetíně
- 14. dubna 2011 – Líska, o. s. – Fair Trade snídaně v Panské zahradě
- 5. června 2011 – Dětský den s Annou, Fair Trade zajišťuje Líska, o. s.
- 14. října 2011 – ZŠ Rokytnice, program Comenius – setkání učitelů mj. i k Fair Trade
- Podzim 2011 - ZŠ Rokytnice – Světová škola II.

21. září 2011 proběhla ve Vsetíně výstava „Díky Fair Trade⁹“, jejíž součástí je beseda o férových družstvech v Peru. Leták výstavy je v příloze č. 12.

Pro rok 2012 chystá město Vsetín mediální kampaň k podpoře Fair Trade prostřednictvím komiksů, zopakování velmi úspěšné celorepublikové akce Fair Trade snídaně, farmářské trhy a prosazení Fair Trade na tradičních akcích města. Vsetín se neangažuje pouze v oblasti Fair Trade, ale např. má již třetím rokem adoptovaného sirotka z Afriky, jehož studia jsou finančně podporovány sbírkami mezi zaměstnanci městského úřadu.

V České republice jsou ke dni 1. březnu 2012 dva držitelé statusu Fairtradové město. Není žádný pochyb, že do konce roku 2012 se tento seznam rozroste, neboť další města mají v současnosti splněnou většinu kritérií.

---

⁹ Po dobu tří týdnů v červnu a červenci 2011 cestovali Stanislav Komínek ze společnosti NaZemi, fotograf Tomáš Hájek a tlumočnice Markéta Kopková v Peru po družstvech, která obchodují v rámci systému fair trade. Během expedice vedla trojice nespočet rozhovorů s managementem družstev a jejich členy – pěstiteli kakaá, kávy a cukrové třtiny. Záměrem bylo zjistit, zda Fair Trade opravdu pomáhá zlepšit jejich životní situaci. Zdroj: www.svetvnakupnimkosiku.cz

4.1.3 Zájemci o status Fairtradové město

Brno

Zdravé město Brno se začalo touto problematikou zabývat přibližně před čtyřmi lety. Během této doby bylo uskutečněno několik propagačních aktivit. V současné době je Radou města Brna jmenována přípravná skupina, oficiální rozhodnutí o zapojení do projektu Fairtradová města zatím nebylo uskutečněno. Jednou z aktivit bylo v roce 2007 zorganizování mezinárodního semináře, který měl stanoven jako hlavní cíl získání zkušeností s podporou Fair Trade od partnerských měst Vídeň, Leeds a Stuttgart. V roce 2011 byla v Brně mezi dny 11. – 28. dubna uskutečněna výstava o Fair Trade pěstování. Město Brno zvyšuje informovanost o tomto tématu. Propagační leták města je součástí přílohy č. 13. Obyvatelé Brna se mohou s Fair Trade produkty seznámit na pravidelných ochutnávkách.

V zápise Rady města Brna č. R6/034 konané 10. srpna 2011 bylo jednohlasně rozhodnuto o zapojení statutárního města Brna do iniciativy Fairtradových měst. Zároveň byla zřízena pracovní skupina Fairtradového města ve složení:

- předseda - doc. RNDr. František Vižďa, Ph.D. (člen Rady města Brna)
- členové – Ing. Vladimír Adam (Úsek sociálně kulturní)
- Mgr. Ivana Draholová (vedoucí Kanceláře Brno - Zdravé město)
- Ing. Michal Jelínek (vedoucí Referátu marketingu města)
- Bc. Jaroslava Slámová (Odbor vnitřních věcí)
- Ing. Martin Vaněček (Odbor životního prostředí)
- RNDr. Lýdie Zúkalová (oddělení Mezinárodní spolupráce)

Zastupitelé města Brna již pět let na svých poradách konzumují Fair Trade kávu. Na podporu spravedlivého obchodu se v Brně konaly akce Férová snídaně a Týden pro Fair Trade.

Český Krumlov

Český Krumlov má také ambice stát se držitelem statusu Fairtradové město. Deklarace podpory Fair Trade byla Radou města schválena dne 16. května 2011 (podepsána dne 28. června 2011), složení Řídící skupiny bylo ustanoveno o měsíc později, dne 13. června 2011. Složení Řídící skupiny je následující:

- Ing. Jitka Zikmundová, MBA (místostarostka města)
- MUDr. Pavel Hausdorf (člen Komise pro životní prostřední Rady města Č. Krumlov)
- Bc. Radka Kročková (vedoucí Ekocentra – ZO ČOP Šípek)

Podle kvantifikační tabulky je pro město potřeba alespoň tři maloobchodních prodejních míst Fair Trade produktů a dvou restauračních zařízení. Toto kritérium je již splněno. Podrobnější přehled je uveden v následujících dvou tabulkách.

Tabulka 6 - Prodejní místa v Č. Krumlově a jejich nabídka

	káva	čaj	čokoláda	kakao	koření	cukrovinky	marmelády	rýže	cukr	oříšky	džus	košíky
Ekocentrum Šípek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Tesco Stores ČR, a. s.			x									
DM drogerie markt, s. r. o.	x	x	x								x	
Kaufland Česká republika, v. o. s.	x	x	x	x								

Zdroj: www.obcan.ckrumlov.info

Tabulka 7 - Místa, kde servírují FT produkty a jejich nabídka

	káva	čaj
Egon Schiele Café	x	
Restaurace Maštal	x	

Zdroj: www.obcan.ckrumlov.info

Mezi prodejní místa v Č. Krumlově patří převážně pobočky obchodních řetězců, nicméně v budoucnu se seznam rozšíří. Největší nabídku, která se stále rozšiřuje, má

v současnosti Ekocentrum Šípek. Vedoucí Ekocentra okomentovala svou širší sortimentu následovně: „*Máme velký výběr kávy, čajů, čokolád, sušeného ovoce a tak dále. Sortiment stále rozšiřujeme a snažíme se reagovat na potřeby a přání zákazníků. Například kávy máme v tuto chvíli více než dvacet druhů. Zároveň jsme zahájili prodej Fair Trade košů a ošatek z různých materiálů jako například z mořské trávy či bambusu.*“ Komentář byl uveden v Českorumlovském deníku dne 6. března 2011 v článku s názvem „*Ekocentrum Šípek radí, jak si chránit zdraví*“.

Hodonín

Město Hodonín podporuje Fair Trade od roku 2010. Hodonín s přibližně 27 000 obyvateli dle kvantifikačních tabulek potřebuje minimálně 6 prodejních míst (podle oficiálního serveru projektu toto kritérium již splňuje) a 3 restaurační zařízení. V roce 2011 se město zapojilo do projektu Férové snídaně, ta byla uskutečněna dne 14. května 2011. Obyvatelé tak mohli ochutnat produkty z rozvojových zemí a seznámit se se základními charakteristikami Fair Trade.

Dle tiskové zprávy z 16. února 2012 vzala Rada města na vědomí Roční plán zlepšování Zdravého města a místní Agendy 21 (zkr. ZM a MA21), v němž je mimo jiné zmíněna podpora Fair Trade v Hodoníně. Tento plán má za úkol přehledně formulovat, jakých cílů být v daném roce dosaženo. V plánu je uvedeno, že město bude v průběhu celého roku podporovat Fair Trade. V květnu roku 2012 je plánován další ročník Férové snídaně, od 1. listopadu 2012 do 21. prosince 2012 se ve městě v Městské knihovně uskuteční výstava „*Díky Fair Trade*“. Dalším bodem je snaha zapojit do Fair Trade více maloobchodních prodejců a restauračních zařízení.

Prodejní místa v Hodoníně:

- B.M.T.L., s. r. o.
- DM drogerie markt, s. r. o.
- Kaufland Česká republika, v. o. s.
- Zdravá výživa Pohanka

Zdroj: www.fairtrade.cz

Chrudim

Město Chrudim se myšlenkou Fair Trade zabývá od roku 2001, kdy město začalo propagovat Fair Trade výrobky na svých akcích. Hlavním iniciátorem podpory Fair Trade je Zdravé město a MA 21 ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a podnikateli.

Prozatím není pevně stanoveno, kdy by všechna kritéria chtělo město splnit, a tím i získat Fair Trade status. V současnosti je zřízena čtyřčlenná řídicí skupina, která není oficiálně schválena. V návrhu řídicí skupiny jsou dva členové městského úřadu, jeden člen nevládní neziskové organizace a jeden podnikatel. Místní podpora probíhá více než 10 let, Fair Trade je prezentován na Dnech Země, biojarmarcích, výstavách, besedách apod. Práce s médii je vykonávána prostřednictvím pravidelných tiskových zpráv z konaných akcí na podporu Fair Trade.

Město v oblasti Fair Trade spolupracuje s držitelem statusu Litoměřicemi. Spolupráce probíhá formou konzultací a je ze strany Chrudimi hodnocena nejvyšší známkou. V souvislosti s Fair Trade vznikají náklady v oblasti propagace a nákupu produktů pro jednání města v odhadované výši 3 000,-- Kč. Město využívá Fair Trade produkty ve své samosprávné činnosti v podobě kávy a čaje při jednáních, veřejných projednáních a dárkových balíčků pro výherce soutěží.

Pro rok 2012 jsou plánované následující akce spojené s Fair Trade:

- 1. – 29. března 2012 výstava Díky Fair Trade spojená s vernisáží
- Biojarmark
- Den Země

Dle kvantifikačních tabulek by Chrudim s přibližně 23 300 obyvateli měla disponovat pěti prodejními místy a třemi restauračními zařízeními, kde se lze s Fair Trade výrobky setkat.

Prodejní místa:

Tabulka 8 - Prodejní místa v Chrudimi a jejich nabídka

	káva	čaj	džusy	med	rýže
Mlsný pecivál	x	x			
Bio-natural	x		x		
DM drogerie markt, s. r. o.	?	?	?	?	?
Tesco Stores ČR, a. s.	?	?	?	?	?
Kaufland Česká republika, v. o. s.	x	x	x	x	x

Zdroj: www.fairtrade.cz

Restaurační zařízení:

- Duhová kavárna
- Mlsný pecivál – prodej kávy a čaje s možností posezení

Stejně jako v ostatních místech i v Chrudimi tvoří většinu prodejních míst pobočky obchodních řetězců, které nabízí Fair Trade produkty ve většině svých obchodů. Dle článku na serveru idnes.cz ze dne 6. prosince 2011 s názvem „Chrudim podporuje obchodníky z třetího světa, chce být férovým městem“ spolumajitelka obchodu Mlsný pecivál komentuje: „Většina lidí si ale toto zboží kupuje hlavně proto, že je kvalitní, že například v čokoládě je vysoký podíl kaka a je slazená třtinovým cukrem. A Fair Trade je už jenom něco navíc.“ Z tohoto komentáře vyplývá, že lidé nekupují Fair Trade pouze za účelem pomoci pěstitelům v rozvojových zemích, ale mají tento druh produktů spojen s kvalitou. Fair Trade může být vnímán jako záruka kvality finálního produktu, použitých surovin či určitelným místem původu. V Chrudimi se pořádají biojarmarky, kde jsou také nabízeny Fair Trade produkty. Dle Šárky Trunečkové, Dis., koordinátorky projektu Zdravé město a místní Agenda 21, například Fair Trade čaj na těchto trzích kupují mladí lidé, hlavně maminky s dětmi.

Kroměříž

Kroměříž se obdobně jako další česká města 14. května 2011 zapojila do projektu Férová snídaně. S 29 500 obyvateli je ve městě potřeba šesti maloobchodních prodejních míst a tří restauračních zařízení. V současnosti jsou prodejní místa následující:

- Tesco Stores ČR, a. s.
- DM drogerie markt, s. r. o.
- Kaufland Česká republika, v. o. s.
- Anna Lukšová

Zdroj: www.fairtrade.cz

Mezi restaurační zařízení, které Fair Trade produkty nabízí, patří restaurace Radniční sklípek, kde si lze objednat Fair Trade čaj.

Usnesením z 11. zasedání Zastupitelstva města Kroměříže, které se uskutečnilo 22. prosince 2011, byla oficiálně schválena Deklarace podpory Fair Trade. Dále byla také stanovena konkrétní výše nákladů na odběr Fair Trade výrobků z městského rozpočtu, která činí 10 000,-- Kč ročně. Zastupováním města Kroměříže v řídicí skupině pro Fair Trade byla stanoven Mgr. Pavel Motyčka.

Tišnov

Usnesením ze schůze Rady města č. 18/2011, která proběhla dne 28. července 2011, vzalo město na vědomí kritéria projektu Fairtradové města. Zároveň byl zvolen přípravný tým pro podporu kampaně. Rada města schválila zahájení příprav k získání statusu a organizací aktivit byla pověřena Mgr. Zdeňka Dohnálková. Dle oficiálního serveru projektu již proběhlo ustanovení řídicí skupiny na podporu Fair Trade.

Tišnov s 8700 obyvateli musí disponovat minimálně dvěma prodejními místy a jedním restauračním zařízením. V současnosti jsou Fair Trade produkty nabízeny v obchodní jednotce Tesco Stores ČR, a. s. a místním sdružení Ekoporadna Tišnovsko.

S Fair Trade produkty se lze v Tišnově setkat od roku 2008 také na Tišnovských trzích, které se konají u různých příležitostí. Trhy konané za poslední rok jsou uvedeny níže:

- 16. dubna 2011 – Probuzení jara podle Keltů a oslavy Dne Země
- 11. června 2011 – Letní trhovářská slavnost
- 3. prosince 2011 – Adventní trhovářská slavnost
- 18. února 2012 – Masopustní trhovářská slavnost

V Tišnově proběhla dne 14. května 2011 Férová snídaně, kde občané mohli ochutnat spravedlivé produkty a získat informace o tomto způsobu obchodu.

Třebíč

Město Třebíč se začalo zabývat myšlenkou získání statusu Fairtradové město v roce 2009. Město by se chtělo pokusit získat status do konce roku 2012. V současnosti nebyla vytvořena řídicí skupina. Třebíč podporuje Fair Trade prostřednictvím aktivit připravovaných v projektu Zdravé město – výstavy, besedy, projektové vyučování a stejně jako další města se zúčastnila projektu Férová snídaně. Veškeré aktivity v oblasti Fair Trade jsou publikovány v Třebíčském deníku a místních Horáckých novinách. V článku s názvem „Fairtradové město může být i z Třebíče“ Třebíčského deníku ze dne 27. ledna 2011 uvedla Ing. Iveta Ondráčková, koordinátorka Zdravého města a místní Agendy 21 Třebíč: *„Aby město Třebíč mohlo užívat tento prestižní status, musí splnit pět kritérií. Protože však Třebíč patří mezi města, která podporují Fair Trade, znamenalo by to jen rozšíření našich aktivit. Plánujeme i podávání občerstvení Fair Trade při tiskových konferencích a akcích města.“* Splnění jednotlivých kritérií by pro město nemělo být problémem a získání statusu má reálné obrysy. V tomtéž článku se také zmínil koordinátor projektu ze Společnosti pro Fair Trade, Stanislav Komínek, o přínosech projektu: *„Status přináší městům příležitost podpořit spravedlivý obchod, zasadit se o udržitelnou spotřebu, získat obraz společensky odpovědného města a pozornost médií. Jedná se o aktivitu, do které se v zahraničí rádi zapojují místní občané i organizace.“*

Město spolupracuje v oblasti Fair Trade s Litoměřicemi, držitelem statusu Fair Trade města a členem skupiny Zdravých měst. Jejich spolupráce je hodnocena nejvyšší známkou a spočívá ve výměně zkušeností a nápadů, jak Fair Trade propagovat, jaké akce připravit a v dalších oblastech. Město využívá Fair Trade produkty i ve své samosprávě. Akce, které město pořádá v rámci propagace Fair Trade, jsou doplňovány ochutnávkami produktů z důvodu spojení poznání s konkrétním zážitkem. Je nabízena káva, čaj, sušenky či čokoláda. Při kampani Férové snídaně místní hotelová škola napekla tři druhy cukroví z Fair Trade surovin. Dne 12. dubna 2011 Rada města vydala usnesení, v němž byla schválena podpora 5 000 Kč (50 % z celkové částky 10 000 Kč) Hotelové škole Třebíč na grantový program „Zdravého města“ s názvem „Podporujeme Fair Trade“. V usnesení Rady města ze dne 24. ledna 2012 byl zveřejněn „Plán zlepšování procesu místní Agendy 21“ ve kterém je pátý bod s názvem „Zapojení města do všech celostátních i celosvětových kampaní“. V tomto bodě je uvedena kampaň Férová snídaně, která se bude konat dne 12. května 2012 a je zde zmíněno rozšíření aktivit ve Fair Trade oblasti a získání statusu Fair Trade město.

V Třebíči je nyní 5 prodejních míst Fair Trade:

- DM drogerie markt, s. r. o. (2 pobočky)
- Kaufland Česká republika, v. o. s.
- Eden shop – Andrea Plšková
- Modrá vlnka – Milena Fialová

Zdroj: www.fairtrade.cz

Fair Trade produkty, kávu, čokoládu a čaje, podávají v kavárně, vinotéce a vinném baru Salsa.

Pro rok 2012 jsou chystány následující akce, které budou spojeny s podporou Fair Trade

- 2. – 30. dubna 2012 - výstava o Fair Trade v Peru „Díky Fair Trade“
- květen 2012 - Fair Trade snídaně
- září 2012 - Jarmark bio, eko a Vysočina regionální produkt

Ing. Iveta Ondráčková k tématu poznamenala: „*Povědomí o značce FT je malé. Osvěta je potřebná. Ale vždy je to otázka peněz a priorit.*“

V Třebíči má podpora Fair Trade své stálé místo. Pokud bude zřízena řídicí skupina a zabezpečena oficiální podpora Fair Trade, nemělo by městu již nic bránit status získat.

Volyně

Město Volyně má vysoké ambice stát se třetím českým Fairtradovým městem. Na podpoře Fair Trade spolupracuje s místním občanským sdružením Ratejna a SŠ a JŠ Volyně. Rada města Volyně rozhodla o podpoře Fair Trade na 45. jednání, které se konalo 23. listopadu 2011. Byla schválena Deklarace podpory Fair Trade, která následně byla 20. prosince 2011 podepsána. Dále byla zvolena kontaktní osoba, Mgr. Romana Šafránková, pro komunikaci s Asociací pro Fair Trade a v neposlední řadě byla ustanovena řídicí skupina ve složení:

- Ing. Václav Valhoda – starosta města
- Mgr. Romana Šafránková
- Blanka Skotnicová

Dle kvantifikačních tabulek je pro Volyni s 3089 obyvateli potřeba zajistit jedno restaurační zařízení a jedno prodejní místo Fair Trade výrobků. Obě tyto subkritéria město v současnosti splňuje.

Prodejní místa:

- Obchod pro radost
- Ratejna, o. s.

Zdroj: www.fairtrade.cz

Restaurační zařízení:

- Cukrárna Sellida
- Cukrárna při SŠ a JŠ Volyně

Zdroj: www.fairtrade.cz

Hlavní Fair Trade iniciativa ve Volyni vznikla na místní střední škole, studenti pak prostřednictvím prezentace seznámili samosprávu s problematikou spravedlivého obchodu. Starosta města Ing. Václav Valhoda komentuje: *„Jelikož se škola začala asi před dvěma lety tímto tématem zabývat a zájem ji stále nepřesl, dokonce získala podporu dvou místních podnikatelů, je teď řada na nás.“* Samospráva během svých jednání také využívá k občerstvení Fair Trade kávu a čaj.

V roce 2012 se lze s Fair Trade ve Volyni setkat ve dnech 22. – 24. března 2012 na akci Volyňský rozcestník. Jedná se o 7. ročník cestovatelského festivalu kde bude možné u stánku zakoupit Fair Trade produkty.

4.1.4 Zhodnocení projektu Fairtradová města

Projekt Fairtradová měst odstartoval v České republice v lednu 2011. Již během šesti měsíců splnila veškerá potřebná kritéria dvě města, Vsetín a Litoměřice, a byla tak průkopníky v této oblasti. Na začátku roku 2012 usiluje o tento status dalších 8 měst, z nichž tři mají splněna většinu kritérií (Český Krumlov, Kroměříž, Volyně, Tišnov). Zajímavé je, že mezi prvními držiteli či zájemci jsou spíše menší města, pouze Brno je krajským městem. Během prvního roku projektu oficiálně deklarovalo podporu Fair Trade šest měst, čímž města dokázala, že mají zájem o „lepší svět“ v podobě podpory trvale udržitelného rozvoje a spravedlivé sociální politiky. Ačkoliv ne všechna města měla zájem spolupracovat a poskytnout informace o této problematice, sdělování informací pro širokou veřejnost je na dobré úrovni. Všechna města věnují spravedlivému obchodu a projektu Fairtradových měst samostatné místo na svých oficiálních stránkách. Některá města i zveřejňují podepsané Deklarace na podporu Fair Trade a konstituce řídicích skupin.

Propagaci Fair Trade lze shrnout do tří bloků – poskytování informací na svých webových stránkách, pořádání seminářů a prezentací týkající se Fair Trade a propagování a prodej Fair Trade na různých akcích, které města pořádají (slavnosti, místní trhy, atd.).

Ke splnění kritérií počtu prodejních míst nejvýznamněji přispívají obchodní řetězce, které mají Fair Trade produkty ve svém nabízeném sortimentu a jejichž pobočky se

nacházejí ve většině větších měst. Mezi nejčastější nabízený sortiment patří tradiční Fair Trade káva, čaj a čokoláda.

Další známkou toho, že to města s podporou myslí opravdu vážně, jsou vyčleněné prostředky z městského rozpočtu. Rady měst přímo schvalují začlenění výdajů Fair Trade do svých rozpočtů. Místní samosprávy využívají, jak deklarují, Fair Trade produkty např. při jednáních nebo poradách, nejčastěji v podobě kávy či čaje. Dalším přínosem je spolupráce mezi jednotlivými držiteli a žadateli o status, nejčastěji ve formě výměně zkušeností.

Mezi hlavní důvody zapojení měst do tohoto projektu patří zvýšení prestiže města. Status Fairtradové město má ve světě velkou prestiž. Od zvýšení prestiže se odvíjí např. zvýšení turistického ruchu, zvýšení povědomí o městu ve světě – město bude označeno v seznamech spravedlivých měst či zvýrazněno na světové mapě Fair Trade měst. Projekt podporuje Národní síť Zdravých měst ČR, která ji vnímá, jako součást cílů Agendy 21¹⁰, do které je zapojena většina uvedených měst.

Obrázek 18 - Mapa držitelů a žadatelů o status

1. Litoměřice	6. Tišnov	držitel
2. Volyně	7. Brno	žájemce
3. Český Krumlov	8. Kroměříž	
4. Chrudim	9. Hodonín	
5. Třebíč	10. Vsetín	

Zdroj: www.fairtrade.cz, úprava vlastní

¹⁰ Agenda 21 je rozsáhlý dokument z Mezinárodní konference o životním prostředí a rozvoji v Riu de Janeiru (1992), který se stal strategickým plánem rozvoje společnosti na prahu třetího tisíciletí. Dokument určil hlavní směry omezení negativních projevů naší civilizace v různých oblastech (sociální rozdíly mezi bohatým a chudým světem, nedostatky ve zdravotní péči, globální ohrožení životního prostředí, expanze lidských sídel, nárůst populace, atd.) Zdroj: www.agenda21.cz

4.2 Fairtradová města ve světě

Projekt Fairtradových měst odstartoval ve světě již v roce 2001. Doposud byl status udělen více než 1020 městům v 19 zemích světa. Mnoho měst má za sebou 10 let zkušeností, proto byla provedena analýza i u vybraných zahraničních měst. Bylo osloveno více než 400 měst, návratnost však byla velmi mizivá. Přesto se některá města podělila o své zkušenosti a postřehy, které můžou posloužit jako cenné rady a inspirace městům, která se teprve pokouší tento status získat.

Cherry Burton

Město Cherry Burton se nachází ve východní části hrabství Yorkshiru. Status Fairtradové město byl městu udělen v roce 2003. Splnit veškerá kritéria trvalo necelé 4 měsíce. Hlavními iniciátory získání statusu byli dosavadní sekretářka města Rosemary Stanley a starosta města Bob Stanley. Jako hlavní přínos podpory spravedlivého obchodu byl uveden pocit, že město a jeho občané pomáhají a podporují správnou věc. V obci je obchod, který má v nabídce velmi široký sortiment Fair Trade výrobků a podporu vyjadřuje také mnoho městských skupin jako např. mateřská škola, základní škola, fotbalový tým, místní kostel, spolek přátel vína a mnoho dalších neziskových organizací.

Město také využívá Fair Trade produkty na svých zasedáních. V dotazníku bylo také uvedeno, že městu nevznikají žádné náklady, jednalo se pouze o změnu ve stávajících nákladech.

Řídící skupina města je šestičlenná ve složení:

- učitel
- člen rady (vedení města)
- zástupce základní školy
- dozorce
- zástupce ministerstva zemědělství
- člen, který se podílí na sociálních aktivitách

V rámci Fair Trade aktivit město každoročně pořádá Férovou snídani, na kterou jsou pozváni všichni občané. Další zajímavou aktivitou je zapojení do kampaně „Take a Step 2012“ v překladu „Udělej krok do roku 2012“. Tato kampaň spočívá v rozdávání karet, na které mohou občané napsat svůj krok v podpoře Fair Trade a odevzdat ji buď na nějaké Fair Trade akci ve městě, nebo ji mohou poslat či zadat svůj krok online.

Obrázek 19 - Logo kampaně "Take a Step"

Zdroj: www.uel.ac.uk

V rámci této kampaně jsou všechny městské skupiny, které podporují Fair Trade během 14 dní vyzývány, aby pořádaly vlastní akce na podporu Fair Trade (např. ráno podávaly Fair Trade kávu). Město také spolupracuje s dalšími Fairtradovými městy, např. se sousedním městem Beverley, tato spolupráce je hodnocena nejvyšší známkou. Další subjekt, se kterým město spolupracuje je FERN, jedná se o zkratu Fairtrade East Riding Network, což lze přeložit jako východní síť Fair Trade hrabství. Jedná se o skupinu složenou ze zástupců měst východního hrabství Yorkshire - Beverley, Cherry Burton, Hornsea, Driffield, Goole a Pocklington. Jedná se o zajímavou aktivitu skupiny Fairtradových měst, která si navzájem pomáhají a společnými silami šíří myšlenky Fair Trade. Možná inspirací pro česká města.

Callington

Další město z Velké Británie s názvem Callington získalo status v roce 2008. Splnění všech kritérií trvalo přibližně jeden rok a hlavní iniciátorkou ve městě byla Jane Weatherby, který je hlavním koordinátorem projektu. Iniciativa proběhla zvláštním

způsobem, do místních novin byl dán inzerát, který vyzýval občany, aby se připojili k Fair Trade a založili místní Fair Trade skupinu.

Město pořádalo setkání lidí, kteří měli podobné cíle. Společně byla vytvořena kampaň na zvýšení povědomí o Fair Trade ve městě a výzva, aby si lidé více kupovali Fair Trade produkty. Kampaň byla prováděna také v obchodech, aby místní obchodní subjekty začaly prodávat a používat Fair Trade produkty. Přesto je uvedeno, že městu žádné významné finanční náklady nevznikly, jedná se pouze o náklady v podobě času a peněz vynaložených na telefonní hovory. Kampaně jsou podporovány místním supermarketem a družstvy, které poskytly produkty k degustačním účelům.

Místní řídicí skupina je složena z deseti členů:

- učitelé
- obchodníci
- právníci
- podnikatelé
- důchodci

Hlavním cílem města je stále zvětšovat velikost skupiny na podporu Fair Trade a pokračovat v kampaních. Město zájemcům o Fair Trade radí, aby si nejdříve zjistili dostatek informací o producentech, osob zapojených do výroby Fair Trade a jakým způsobem může spravedlivý obchod změnit životy. Lidé by se měli více zamyslet nad tím, co kupují a jak vynakládáním svých finančních prostředků mohou ovlivnit lidské životy.

Swindon

Swindon je další z Fairtradových měst z Velké Británie. Město se začalo věnovat Fair Trade v roce 2001, kdy rovněž získalo status. Hlavním iniciátorem byl místní starosta, který svolal shromáždění, na kterém byla ustanovena řídicí skupina, jedna ze základních podmínek Fair Trade statusu.

Město jako subjekt od toho projektu nečekalo „pro sebe“ žádné přínosy. Hlavní přínos má být pro zemědělce a výrobce v rozvojových zemích, kteří dostávají spravedlivou cenu za své produkty. Skutečnost, že město podporuje Fair Trade a dosáhlo Fair Trade statusu, způsobilo, že si více lidí kupuje Fair Trade produkty, a tím je více pomáháno právě rozvojovým zemím.

Městu nevznikají žádné náklady v souvislosti s Fair Trade s výjimkou nízkých nákladů na placení hostingu u webových stránek (cca 20 liber za dva roky, v přepočtu 600,-- Kč). Hlavním cílem řídicí skupiny je pořádat shromáždění, rozhovory, prezentace a organizace akcí na podporu Fair Trade. Řídicí skupina má šest členů:

- ředitel místní školy
- sociální poradce
- anglikánský kněz
- dobrovolný pracovník
- kaplan z duchovní školy
- člen vedení města

Ve městě se nachází také držitelé statusu Fairtradové církve, další z mezinárodních kampaní, která doposud v České republice neodstartovala, ale jejíž start je naplánován na začátek roku 2012. V roce 2012 plánuje město velmi neobvyklou akci v podobě Fair Trade módní přehlídky (leták viz obrázek), která se uskuteční 7. března 2012.

Obrázek 20 - Leták Fair Trade módní přehlídky

Zdroj: www.swindonlink.com

Aberystwyth

Město Aberystwyth leží na západním pobřeží Velké Británie. Fair Trade status byl udělen městu v březnu roku 2004. Hlavní iniciativa zapojení města do tohoto projektu vzešla z diskuze několika místních zájemců. Po tomto rozhovoru bylo rozhodnuto, že se město pokusí získat Fair Trade status splněním pěti hlavních kritérií. Městská rada připravila formální návrh na podporu projektu, který byl následně akceptován.

Hlavním cílem města je zvýšit povědomí o Fair Trade mezi občany, zvýšit prodejnost produktů a také jejich využívání v místních firmách a organizacích. Pět cílů bylo splněno během 12 měsíců. První cíl, využívání Fair Trade produktů v místní samosprávě, je naplňován prostřednictvím použití Fair Trade občerstvení na oficiálních akcích rady města. Počet prodejních míst nebyl uveden. Zástupce města pouze zdůraznil, že je vyšší, než je požadovaný počet v kvantifikačních tabulkách.

Řídící skupina je početná, aktivní členové se účastní setkání pravidelně každých 7 týdnů. Další velká skupina členů se zapojuje při pořádání různých akcí. Řídící skupina je složena ze studentů, učitelů, vedoucích prodejen a důchodců.

Ve městě se pořádá mnoho akcí organizovaných řídicí skupinou nebo spolupracujícími organizacemi.

Nejbližší akce pořádané řídicí skupinou:

- 3. března 2012 – „Fair Trade taška a rozdávání banánů“
- 9. března – „Fair Trade a palestinský olivový olej“ beseda s producenty a stánek s Fair Trade produkty

Nejbližší akce pořádané spolupracujícími organizacemi:

- 2. března 2012 „Fair Trade – propastný rozdíl“ – představení producentů z Panamy (banány) a Keni (čaje), pořádaná pro kooperující členy a jejich hosty
- 10. března 2012 „Cinio Cawl“ stánek s prodejem oblečení ze spravedlivého obchodu a rozdávání brožur

Garstang

Garstang se dle obdržených informací stal prvním Fairtradovým městem na světě na výročním zasedání Farní veřejné rady dne 27. dubna 2000. Iniciátorem byl Bruce Crowther. Hlavním cílem je pomocí Fair Trade zlepšit kvalitu života výrobců a vytvořit udržitelnější způsob obchodování. Přínos pro město je v podobě mezinárodního uznání, jelikož toto město je průkopníkem v projektu Fair Trade měst. Lidé, kteří podporují Fair Trade navštěvují toto město a obdivují jeho pohostinnost.

Obrázek 21 - Garstang - první světové Fairtradové město

Zdroj: www.garstangfairtrade.org.uk

V roce 2011 bylo otevřeno FIG – Fairtrade in Garstang návštěvnické centrum, kde je mimo jiné šířen příběh o Fair Trade. Město také spolupracuje s dalšími městy ve Velké Británii např. Preston, Lancaster a Myerscough. Tato spolupráce je hodnocena nejvyšší známkou.

Náklady na Fair Trade jsou pro město v podobě poplatků za vstup na výstavy, povinné ručení a pojištění a nákup vzorků. Ročně je tato výše přibližně 100 – 150 liber, v přepočtu 3000 – 4500,-- Kč. Většina z této částky pochází od dárců a sponzorů. Městská rada plní slib zahrnout spotřebu Fair Trade produktů při svých aktivitách v podobě občerstvení.

Řídící skupina má 20 členů, aktivně se podílí na podpoře Fair Trade pouze 10 – 12 členů. Ve městě Fair Trade podporují také místní skupiny:

- kostely
- školy
- skauti
- průvodci
- organizace žen

Všechny tyto organizace používají Fair Trade produkty při své činnosti.

Obrázek 22 - Logo akce "Big Lunch"

Město se plánuje zapojit do 14 denní akce „Take a Step“, která již byla popsána na předchozích stránkách. Dále se bude účastnit oslav diamantového jubilea královniny svatby. Tato akce s názvem „Big Lunch“ (v překladu „velký oběd“) bude probíhat v podobě velké pouliční párty. Zde budou předváděny produkty pocházející ze spravedlivého obchodu. Akce se

Zdroj: www.huntingdonshire.gov.uk

bude konat 3. června 2012. Garstang se také zapojí do oslav města Preston s názvem „Preston Guild“. Jedná se o historickou slavnost od roku 1179, která se slaví pouze jednou za 20 let.

4.3 Fairtradové školy v ČR

„Fairtradové školy“ jsou po „Fairtradových městech“ dalším mezinárodním projektem, který koncem roku 2011 odstartoval v České republice. Během prvních čtyř měsíců byly v České republice certifikovány dvě školy a další škola se o tento status uchází. Vzhledem ke startu projektu, který začal během zpracovávání informací diplomové práce, vychází tyto analýzy z veřejně dostupných informací na stránkách projektu, jednotlivých škol a z oficiálních dokumentů škol, které jsou volně k dispozici. Využity byly také informace poskytnuté z rozhovorů pro různá média.

4.3.1 Držitelé statusu Fairtradová škola

Masarykova ZŠ, Litoměřice

Po velkém úspěchu projektu Fairtradové školy ve světě se tato kampaň začíná rozšiřovat i v České republice. 9. února 2012 získala Masarykova ZŠ v Litoměřicích jako první česká škola status Fairtradové školy. Škola svoji podporu Fair Trade oficiálně deklarovala 10. listopadu 2011, tři měsíce před získáním statusu.

Škola má ve své výuce zařazena globální témata týkající se trvale udržitelného rozvoje, mezi kterými je i podpora Fair Trade. Ve škole jsou organizovány různé přednášky a projektové dny na toto téma. S problematikou spravedlivého obchodu se ve škole lze také setkat v prostorách budovy, konkrétně na nástěnkách či webových stránkách, kde jsou umístěny propagační materiály. Žáci si mohou Fair Trade produkty zakoupit o přestávkách ve stánku na chodbě.

Dle slov učitelky angličtiny Ivety Dragoňové na oficiálních stránkách projektu: *„Na kampani Fairtradových škol oceňuji, že podporuje využití rozvojových témat ve výuce, což dává dětem globální rozhled. A také to, že klade důraz na praktickou stránku výuky. Když o něčem vyučuji, snažím se, aby si to žáci mohli v maximální možné míře prakticky vyzkoušet. Fair Trade nabízí okamžitou zpětnou vazbu – dítě si něco koupí a na druhé straně světa z toho má někdo užitek.“* Ředitel školy Karel Kynzl k tomu dodává: *„Snažíme se dětem vštípit vstřícnost vůči druhým, naučit je, že existují lidé, kteří potřebují pomoci, třeba i na jiném kontinentě.“* Z komentáře vyplývá, že hlavní přínos statusu není v propagaci školy a zviditelnění jejího jména, ale právě v osvětě žáků, kteří se doposud neměli možnost setkat s těmito globálními problémy. Díky osvětě spojené s touto kampaní žáci získají od prvních chvil svého vzdělání globální rozhled. Za úspěch lze zdůraznit, že žáci nejsou jen pasivními příjemci informací, ale sami se zapojují do projektů a akcí spojených s propagací Fair Trade.

Zajímavým způsobem, jak škola propaguje Fair Trade, je také podávání kávy ze spravedlivého obchodu rodičům a podáváním čokolád dětem při zápisu do prvních tříd. Na serveru Adam.cz dne 10. února 2012 vyšel článek „Litoměřice a Volyně mají Fairtradové školy. První dvě v ČR“, který ředitel školy Karel Kynzl komentuje následovně: *„Jsme sice malinkatou školou, nicméně v Litoměřicích patříme ke školám – trošičku se pochválíme – oblíbeným, jelikož třetím, čtvrtým rokem k nám přichází nejvíce dětí a počtem patříme opravdu k těm nejvíce navštěvovaným. Já se jen zmíním, že včera jsme měli zápis – a samozřejmě jsme podávali rodičům Fair Trade kávu a dětem Fair Trade čaje a čokolády.“*

Řídící skupina školy je složena ze čtyř žáků školy a koordinátorky projektu Mgr. Dragoňové. Skupina si zadala cíle, které začala ihned plnit. Např. dne 27. ledna 2012 navštívili SPgŠ Litoměřice, kde vybraní členové řídicí skupiny seznamovali přibližně sto žáků tamní školy se základy a podstatou Fair Trade v podobě prezentace. 1. března 2012 vyjeli zástupci školy k další podobné prezentaci do Základní školy v Brně. Dle článku na oficiálních stránkách litoměřické školy, který napsala Mgr. Iveta Dragoňová sklidily obě akce úspěch, a splnily cíl dále rozšířit poznatky o problematice spravedlivého obchodu. Obě akce byly také doplněny o prodej Fair Trade výrobků.

Škola má spravedlivý obchod začleněn přímo do svého vzdělávacího programu. Individuální témata jsou zařazena průřezově jako součást jednotlivých předmětů a v oficiálním plánu dostupném na webových stránkách školy jsou rozdělena do následujících oblastí:

- osobnost a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- environmentální výchova
- mediální výchova

Žáci tak mají možnost se s tématy spravedlivého obchodu setkávat průběžně na nižším i vyšším stupni ve více předmětech. Přístup litoměřické školy a hlavně litoměřických žáků by mohl jít ostatním příkladem.

SŠ a JŠ Volyně

Střední škola a jazyková škola ve Volyni se stala 9. února 2012 druhou českou certifikovanou Fairtradovou školou. Škola se myšlenkou spravedlivého obchodu začala zabývat již v roce 2009 díky zapojení do mezinárodního projektu Světová škola 2 (pořádá organizace Člověk v tísni). Studenti místní střední školy v rámci projektových dnů seznamovali s myšlenkou Fair Trade kromě žáků školy také žáky dalších škol a

širokou veřejnost včetně obchodníků a místní samosprávy města. Během projektů se pouštěly dokumentární filmy, sdílely se zkušenosti z mezinárodního workshopu v polském Krakově, pořádaly se ochutnávky a prodej Fair Trade produktů včetně produktů vyrobených z Fair Trade surovin v místní cukrářské dílně. Vzdělávání žáků a studentů ostatních škol provádí samotní studenti SŠ a JŠ Volyně.

Velký úspěch studentů školy je také to, že se jim podařilo přesvědčit samosprávu Volyně k podpoře Fair Trade a město Volyně je proto jeden ze zájemců o status v bratrském projektu Fairtradové město. Pomoc splnit městu Volyně kritérium v podobě prodejních míst je rovněž z velké části zásluha místních studentů, kterým se podařilo přesvědčit některé místní podnikatele a prodejce, aby svůj sortiment rozšířili o kávu, čaj a jiné Fair Trade produkty. Více komentuje na oficiálních stránkách projektu Romana Šafránková, učitelka zeměpisu a němčiny na SŠ a JŠ Volyně: *„Studenti přesvědčili zástupce města Volyně, aby se ucházeli o titul Fairtradové město. Uspořádali také akci pro místní podnikatele a dosáhli toho, že několik obchodů a cukráren ve Volyni začalo prodávat Fair Trade produkty.“*

Jedna z členek pracovního týmu, Tereza Kudláčková, komentovala pro Strakonický deník dne 17. února 2012 v článku s názvem „Ocenění přinesou škole dobré jméno, tvrdí studenti“ přínosy projektu takto: *„Kromě ocenění, ze kterého máme samozřejmě velkou radost, nám projekt dal spoustu nových znalostí nejen o Fair Trade, zkušenosti, naučili jsme se lépe komunikovat s lidmi i prezentovat své názory na veřejnosti, zkrátka jsme se hodně otrkali do budoucího života.“* Zde lze odvodit další přínos, kromě vzdělání v dané oblasti, studenti či žáci škol rozvíjejí své osobnosti, komunikační a prezentační schopnosti.

4.3.2 Zájemci o status Fairtradová škola

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Škola se rozhodla podporovat Fair Trade v roce 2010, kdy se žáci setkali s místostarostou Petrem Kořenkem. Hlavním tématem setkání byla podpora Fair Trade. Škola se zapojila do projektu organizace Člověk v tísni (Světová škola 2) a dne 17. ledna 2011 uspořádali žáci na radnici 1. vsetínskou konferenci na téma Fair Trade.

Konference se zúčastnila i starostka města Vsetín a dle stránek projektu vznikla na této konferenci myšlenka stát se Fairtradovým městem. To se městu Vsetín v září roku 2011 podařilo.

V říjnu a listopadu roku 2011 provedli žáci školy dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat informace o spotřebním chování občanů města, a také je informovat o základních principech Fair Trade. Zajímavé bylo, že více než 50 % občanů všech věkových kategorií nevědělo, že město Vsetín je Fairtradovým městem. Ve věkové kategorii 16 – 25 let to bylo téměř 80 %. Výzkum byl prováděn na 302 respondentech. Na rok 2012 město Vsetín plánuje další propagační akce, které jsou již zmíněny v předchozí kapitole, které by čísla o informovanosti měly vylepšit.

ZŠ Vsetín Rokytnice má již podepsanou Deklaraci podpory Fair Trade. Škola dále zřídila řídicí skupinu. Konstituce řídicí skupiny je obdobně jako deklarace podpory umístěna na oficiálních stránkách školy. Konstituce byla podepsána dne 6. ledna 2011. Řídicí skupina má 6 členů, přičemž více než polovinu tvoří žáci a dva členové jsou zaměstnanci školy. Kontaktní osobou pro spolupráci s Asociací pro Fair Trade byl zvolen Mgr. Bohuslav Sedláček.

Žáci mají možnost zakoupit si Fair Trade produkty ve školním bufetu, kde jsou nabízeny čokolády a džusy pocházející ze spravedlivého obchodu. Veškeré informace o škole a její podpoře Fair Trade jsou k dispozici na oficiálních stránkách školy www.vsetin.zsrokytnice.cz.

4.3.3 Přínosy projektu

Kampaň Fair Trade škol odstartovala v listopadu roku 2011 a již po necelých třech měsících, 9. února 2012, byl status udělen prvním dvěma školám a třetí zájemce splňuje již tři z pěti kritérií. Ačkoliv se může na první pohled zdát, že kritéria byla splněna během krátké doby, školy se většinou Fair Trade problematice věnovaly již delší dobu. Zajímavé je, že s podporou Fair Trade ve školách přišli sami žáci, resp. studenti. Školy se Fair Trade zabývaly v rámci kampaně Člověk v tísni, žáci či studenti v obcích sami propagovali Fair Trade a seznamovali s problematikou ostatní žáky a studenty.

Ve všech školách zapojených do projektu lze v prostorách školy zakoupit Fair Trade produkty. To je jedna z podmínek udělení statusu. Školy mají své řídicí skupiny, kde mají hlavní zastoupení žáci/studenti. Na školách je také věnován ve výuce prostor globálním tématům.

Přínos z podpory Fair Trade má v tomto případě nejen škola, ale i sami žáci nebo studenti. Status má stejně jako v městské verzi projektu svou prestiž. Škola zviditelní své jméno. Se zájmem o status či získání statusu je spojeno mediální zviditelnění. O školách je psáno mnoho článků jak v tisku, tak v internetových zpravodajských serverech. Velký přínos plyne také samotným žákům nebo studentům. Ti získávají globální přehled a povědomí o těchto tématech spojených s trvale udržitelným rozvojem. V důsledku jejich zapojení do propagace získávají také lepší schopnosti v oblasti prezentace názorů na veřejnosti, vystupování a komunikace s lidmi.

Fairtradové školy se nacházejí ve městech, která také podporují Fair Trade. Schyluje se tedy k ideálnímu případu, kdy ve městě, které se bude pyšnit Fair Trade statutem bude i Fair Trade škola. Je to také dáno tím, že žáci škol se snaží místní samosprávu inspirovat k podpoře spravedlivého obchodu a naopak, školy se snaží přispět městu svou podporou Fair Trade.

4.4 Ostatní Fair Trade aktivity v ČR

Férová snídaneň

Stále oblíbenější kampaní v České republice je projekt s názvem „Férová snídaneň“. Již z názvu vyplývá, o čem se jedná, lidé vyjadřují svůj zájem o Fair Trade tím, že posnídají pokrm připravený z produktů spravedlivého obchodu. Dne 14. května 2011 v den Světového dne pro Fair Trade se této kampaně zúčastnilo v České republice 41 měst, která jsou rozprostřena po celém území České republiky. To je znázorněno na zobrazené mapě.

Obrázek 23 - Mapa měst, kde lze fěrově posnídat

Zdroj: www.ferovasnidane.cz

K tomuto projektu je vypracován přehledný web na adrese www.ferovasnidane.cz, kde lze nalézt všechny podrobnosti o kampani. K dispozici je i online formulář, přes který se města mohou do projektu zapojit. Další ročník Fěrové snídaně se koná 12. května 2012. K dispozici pro organizátory je také český manuál, který vydala v roce 2011 NaZemi – společnost pro Fair Trade.

Happeningy

V České republice se na podporu a zviditelnění Fair Trade pořádají zajímavé happeningy. Jedním z nich byl běh mladých lidí ve spodním prádle, akce inspirovaná od podobných projektů v zahraničí. Akce se konala dne 16. března 2012 od 10:00 hodin na Václavském náměstí. Mladí lidé pouze ve spodním prádle proběhli některé pražské ulice. Skandovali hesla a drželi transparenty na podporu Fair Trade.

14. května 2010 byl uspořádán happening na brněnských hradbách v Denisových sadech, kdy hradby byly vyzdobeny velkým logem Fair Trade a studenti pomocí transparentů vytvořili z písmen heslo „Fair Trade“.

Obrázek 24 - Fotografie happeningu

Zdroj: výroční zpráva 2010 NaZemi – společnost pro Fair Trade

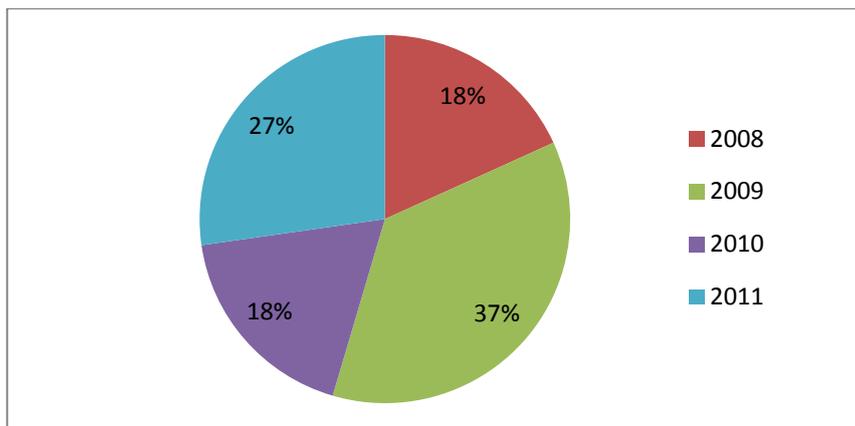
15. listopadu 2011 Společnost pro Fair Trade NaZemi uspořádala před pražským obchodním domem Tesco další happening s názvem „Fronta na banány“, který upozorňoval na nedostatek spravedlivého zboží na českém trhu.

4.5 Fair Trade v nabídce internetových obchodů

4.5.1 Nabídka

Fair Trade výrobky se ve značné míře v posledních letech začaly vyskytovat u internetových obchodů. Výzkum byl zaměřen na široké spektrum internetových obchodů v oblasti zdravé výživy, biopotravin, drogerie a lékáren, které v rámci svého sortimentu mohou nabízet Fair Trade výrobky. Databáze byla vytvořena ze seznamu na internetovém serveru firmy.cz, který nabízí velmi široký přehled prodejců z celé České republiky. Vybráno a osloveno bylo v online dotazníkovém šetření 400 společností. 33 společností dotazník vyplnilo, 15 společností uvedlo, že Fair Trade produkty v nabídce nemá. Do průzkumu nebyly zařazeny internetové obchody distribučních společností Fair Trade produktů v ČR.

Graf 5 - Rok zařazení FT do nabídky u jednotlivých internetových obchodů

Zdroj: vlastní

Z dotazníkového šetření vyplývá, že internetové obchody začaly se zařazováním Fair Trade produktů do svého sortimentu až od roku 2008. Výjimku tvořila jedna společnost, která v dotazníku neuvédla název, ale nabízí Fair Trade produkty již od roku 2004. Výzkum jednoznačně ukazuje, že Fair Trade v nabídce internetových obchodů je záležitost posledních 4 let. V tabulce níže jsou pro porovnání uvedeny roky zařazení FT do nabídky u obchodních řetězců. Data byla získána průzkumem v roce 2010.

Tabulka 9 - Rok zařazení FT do nabídky u jednotlivých obchodních řetězců

Společnost	Rok zařazení Fair Trade
Marks & Spencer, a. s.	2006
Globus ČR, k. s.	2008
Office Depot, s. r. o.	2007
DM Drogerie Markt, s. r. o.	2007
SPAR ČOS, s. r. o.	2009/2010*
Jednota, spotřební družstvo	2009

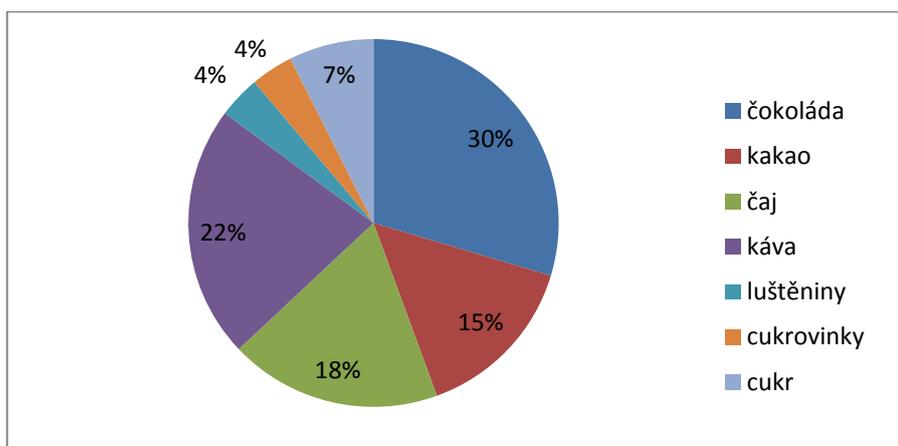
* informace převzaty z internetového serveru www.bio-info.cz

Zdroj: autor

Při porovnání předchozího grafu a tabulky je zřejmé, že internetové obchody plynule navázaly v rozšiřování sortimentu právě na obchodní řetězce, u kterých měly Fair Trade produkty úspěch. To potvrzuje i vývoj podílu obchodních řetězců. U obchodních řetězců byl hlavní boom v letech 2007 – 2009, u internetových obchodů je tomu až po roce 2009.

V rámci průzkumu byla položena otázka na nejvíce zastoupené produkty v rámci potravinářského a nepotravinářského sortimentu. Většina společností nabízí pouze potravinářský sortiment. Nejčastěji nabízeným produktem je dle očekávání čokoláda současně s kávou a čajem. Tyto tři produkty lze označit jako nejvíce nabízené produkty v rámci Fair Trade sortimentu napříč maloobchodním spektrem prodejců. Nepotravinářský sortiment je v rámci internetových obchodů zastoupen jen zřídka. Pokud ano, jedná se zejména o nákupní tašky, kosmetiku - např. mýdla, proutěné ošatky a další módní doplňky.

Graf 6 - Nejčastěji zastoupené produkty v nabízeném potravinářském sortimentu

Zdroj: vlastní

Data ve výše uvedeném grafu představují nejčastěji zastoupený sortiment. Internetové obchody nabízejí oproti obchodním řetězcům velmi široký sortiment Fair Trade výrobků, což je dáno jejich povahou. Širší nabídka produktů je u vybraných internetových obchodů uvedena v následující tabulce. Tabulka je převzata z výzkumu z roku 2010 a byla rozšířena o další internetové obchody. Data byla aktualizována.

Tabulka 10 - Analýza produktů vybraných internetových obchodů s Fair Trade

	BIO-country.cz	Eclovicek.cz	Zvonimira.cz	Biomarket.eu	Jacikramek.cz	Prozdravi.cz	Bioobchod.cz	Bharat.cz	Zdravenka.cz	Bio-shopping.cz	Sensi.cz	Fairove.cz
káva	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
čaj	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
guarana	x		x					x				x
kakao	x	x	x	x	x			x		x	x	x
cappuccino										x	x	
čokoláda	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x
ostatní cukrovinky	x		x		x	x	x	x			x	x
cukr	x		x	x	x			x		x	x	x
koření	x	x	x				x	x				x
marmelády	x		x			x	x				x	x
maté	x											x
med			x			x						x
nápoje	x		x	x			x	x				x
oleje	x			x								x
pomazánky	x						x			x		x
rýže	x		x			x	x		x		x	x
sušené plody	x											x
rýž. chlebičky										x		
oříšky	x										x	x
řemesl. výrobky	x		x		x							x

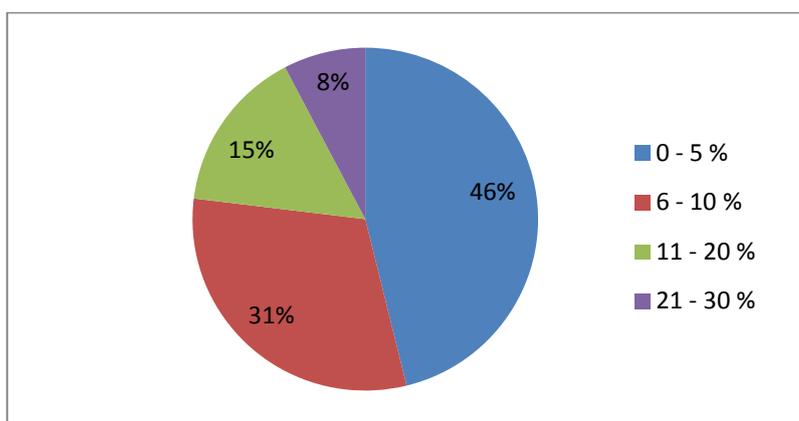
Zdroj: nabídka jednotlivých internetových obchodů

Nabídka u vybraného vzorku odpovídá výsledkům dotazníkového šetření, nejčastěji je zastoupeno „trio“ káva, čaj a čokoláda.

Internetový obchod Fairove.cz, provozovaný společností Fairově, s. r. o., má jeden z nejširších sortimentů Fair Trade výrobků na českém trhu. Mimo takřka kompletního potravinářského sortimentu nabízí širokou škálu nepotravinářského sortimentu. Mezi nejzajímavější patří např. modely aut, které vyrábí společnost GEPA GmbH, peněženky, klíčenky, pouzdra či módní doplňky jako šály, šperky či tašky. V sortimentu nechybí také výrobky tematicky zaměřené na Vánoce (adventní kalendář, vánoční perníčky) či Velikonoce (čokoládová vajíčka).

Přestože se nabídka Fair Trade produktů internetových obchodů stále rozšiřuje, podíl v rámci jejich celkového prodejního sortimentu je relativně malý. Je to dáno rozšiřováním sortimentu všech kategorií výrobků. Obchody, které mají v nabídce Fair Trade produkty, nabízí bioprodukty, jejichž škála také roste. Jak ukazuje graf níže, skoro v polovině internetových obchodů je podíl Fair Trade produktů do pěti procent, u dalších přibližně 30 % obchodů tvoří Fair Trade produkty 6 – 10 % obchodního sortimentu. Přestože některé obchody mají velmi širokou nabídku Fair Trade produktů, v žádném obchodě, který odpověděl, není podíl těchto produktů více než 30 %. V tomto výzkumu nebyly zahrnuty obchody dovozců, které jsou zaměřeny výhradně na tento sortiment.

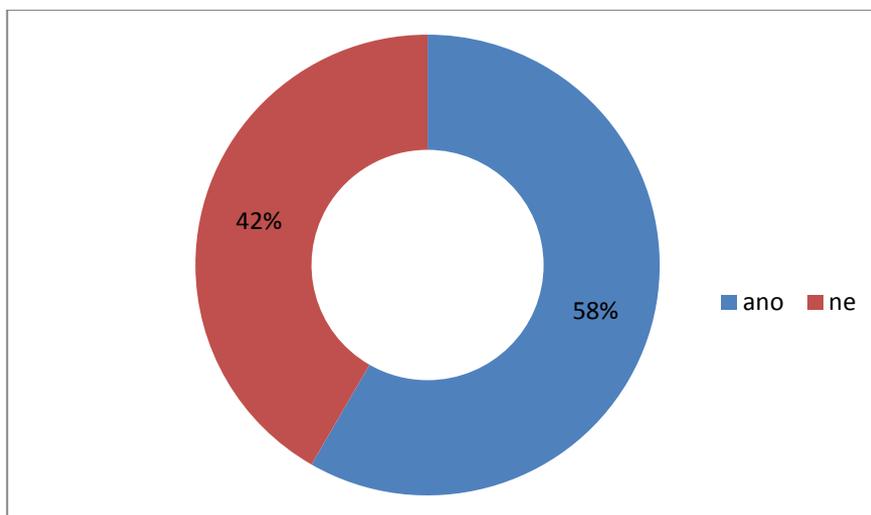
Graf 7 - Podíl Fair Trade produktů v rámci prodejního sortimentu

Zdroj: vlastní

Další z otázek se týkala rozšiřování sortimentu. Rozšířit sortiment plánuje v budoucnu necelých 60 % dotázaných. Přestože v posledních letech internetové obchody tento sortiment hromadně zavádějí, přibližně dva z pěti obchodů jsou opatrné a stávající sortiment rozšířit neplánují. V České republice se mezi lety 2009 a 2010 zvýšil celkový maloobchodní obrat z 50 mil. Kč na 80 mil. Kč, podíl internetových obchodů se snížil z 12 % na 5 %. Po přepočtu v roce 2009 byl obrat internetových obchodů ve spravedlivém obchodě 6 mil. Kč, o rok později klesl na 4 mil. Kč. Údaje za rok 2011 prozatím nejsou k dispozici. Většina internetových obchodů zavedla tento sortiment až v roce 2011, lze tedy předpokládat, že tento trend by se měl zastavit, případně by se mohl podíl zvýšit.

Graf 8 - Plánované rozšíření Fair Trade sortimentu

Zdroj: vlastní

Většina obchodů, které plánují rozšířit svůj sortiment, uvedlo, že rozšíření bude v oblasti potravinářského sortimentu v podobě rozšíření stávající nabídky kávy, čajů a jiných potravinových doplňků (melasa, cukr, atd.).

4.5.2 Producenti a distributoři

V roce 2010 se na českém trhu nacházely produkty převážně těchto tří společností: GEPA GmbH, EZA Fairer Handel GmbH a El Puente GmbH. V současnosti vzhledem k velkému rozšiřování sortimentu jak u internetových obchodů, tak u obchodních

řetězců se seznam značek výrazně rozšířil. Zde je výčet značek nacházejících se v nabídce internetových obchodů:

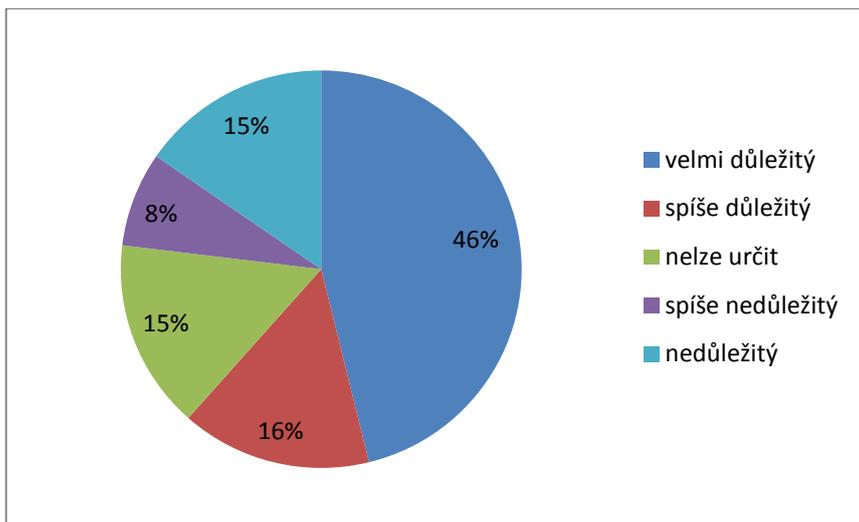
- **Rapunzel AG** – výrobce a distributor FT produktů pod značkou Hand in hand
- **El Puente GmbH** – dovozce a distributor, spolupracuje s družstvy v jižní Africe a Americe
- **VIVO natural products** – brazilská společnost založená v roce 2007, výrobce mýdel z Fair Trade surovin a jiných přírodních materiálů
- **GEPA GmbH** – výrobce a distributor Fair Trade produktů, spolupracuje s družstvy v Asii, Africe a Latinské Americe
- **Puro Fairtrade Coffe** – společnost patřící pod mezinárodní skupiny MIKO GROUP, v ČR Miko, s. r. o., výrobce a distributor Fair Trade kávy
- **ICECOOP SCA** – rumunský výrobce a distributor Fair Trade produktů
- **Alter Trade Cooperative Inc.** – filipínské družstvo zaměřené na produkci Fair Trade cukru
- **Lobodis** – francouzský distributor Fair Trade produktů

4.5.3 Prodejnost

Následující část dotazníkového šetření se zabývala identifikací požadavků zákazníka. Internetové obchody hodnotily vybrané faktory a přikládaly jim na pětistupňové škále význam od velmi důležitého až po nedůležitý faktor.

První vybraný faktor byla cena produktu. Dle názoru internetových obchodů je pro 62 % zákazníků tento faktor při výběru důležitý či velmi důležitý. Je to dáno velmi širokým výběrem v internetových vyhledávačích, kde si zákazník může během několika sekund porovnat cenu daného produktu u desítek prodejců.

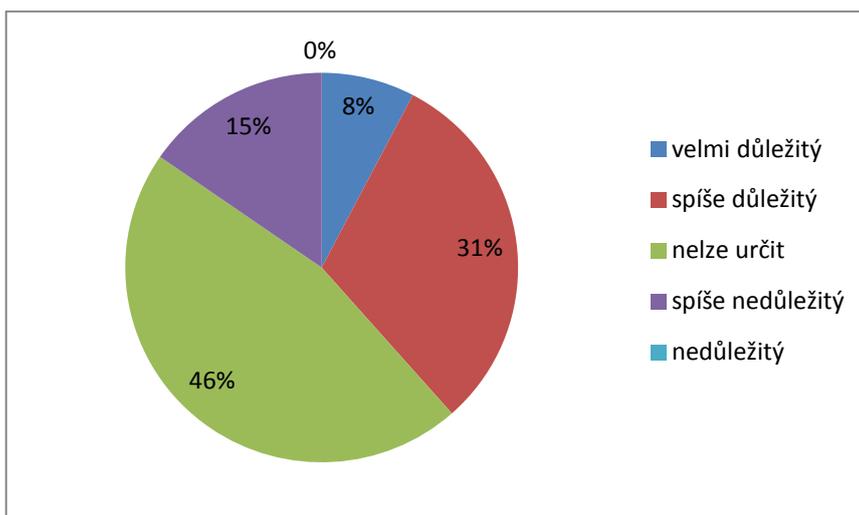
Graf 9 - Faktor "cena"

Zdroj: vlastní

Další vybraný faktor je země původu. U Fair Trade produktu musí být jasně uvedeno, odkud produkt případně suroviny pocházejí. Tím jsou vyloučeny jakékoliv pochybnosti, a to může být pro většinu spotřebitelů přínos. Polovina respondentů nedokáže odhadnout, zda tento faktor při výběru produktu u spotřebitelů roli hraje či nikoliv. Druhá polovina považuje tento faktor spíše za důležitý. Žádný z respondentů si nemyslí, že se jedná o nedůležité kritérium.

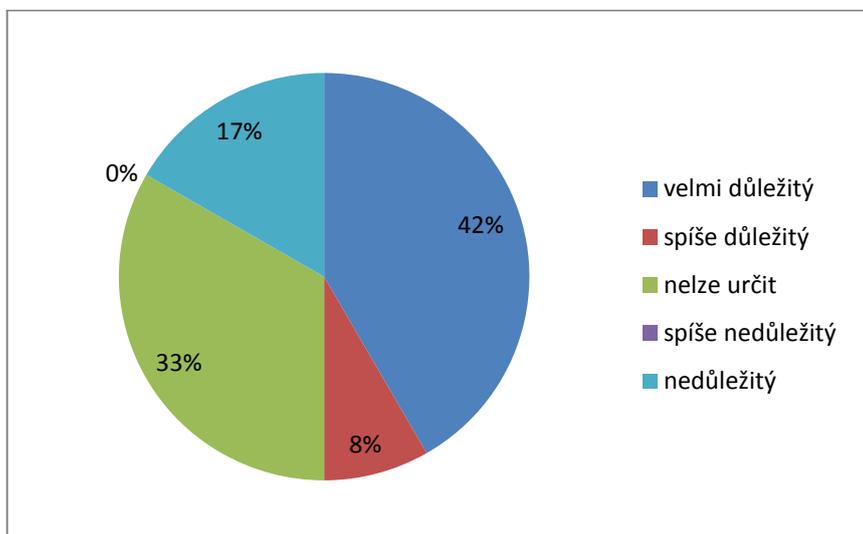
Graf 10 - Faktor "země původu"

Zdroj: vlastní

Přestože Fair Trade garantuje, že produkty jsou z kvalitních surovin, třetina internetových společností nedokáže určit, zda tento faktor je či není rozhodující. Naopak 42 % považuje tento faktor pro zákazníky za klíčový.

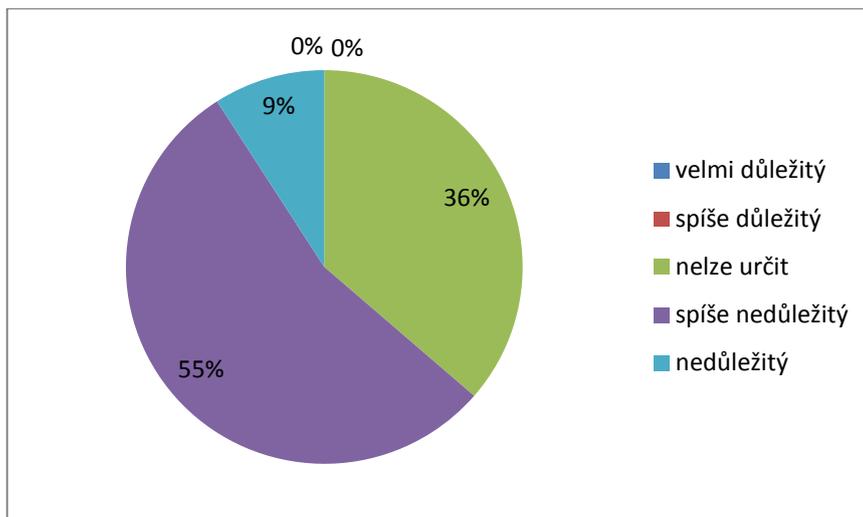
Graf 11 - Faktor "složení"

Zdroj: vlastní

U následujícího faktoru jsou výsledky jednoznačné. Na trhu působí široká škála výrobců, dle prodejců jednotlivé značky nemají na zákazníka při výběru vliv a považují tento faktor za spíše nedůležitý. Pro zákazníka je klíčové, že výrobek pochází z Fair Trade produkce.

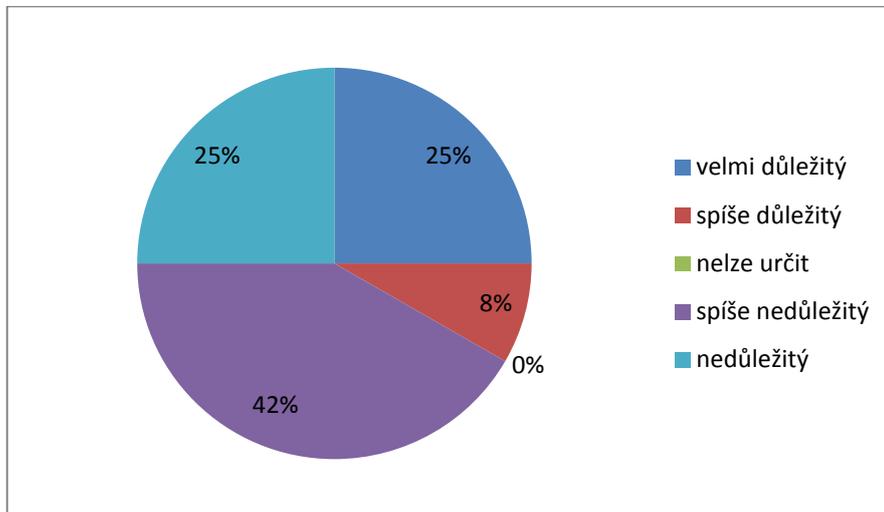
Graf 12 - Faktor "výrobce"

Zdroj: vlastní

Co se týče reklamy, prodejci se v 67 % vyjádřili, že se jedná o nedůležitý faktor. Zbylá třetina považuje reklamu v oblasti Fair Trade pro zákazníky za důležitou.

Graf 13 - Faktor "reklama"

Zdroj: vlastní

Všechny obchody při zavádění Fair Trade produktů do svého sortimentu měly nějaká očekávání. Další část analýzy se zabývala naplněním těchto očekávání. Pouze u 15 % se očekávání o prodejnosti tohoto sortimentu plně naplnila, u 8 % částečně. U 46 % dotázaných internetových obchodů nebyla částečně nebo úplně splněna očekávání.

Celková prodejnost za poslední dva roky byla většinou hodnocena jako průměrná, pouze výjimečně bylo uvedeno pozitivní či negativní vyjádření. Jednou z příčin může být také snížení celkového maloobchodního obratu u internetových obchodů mezi roky 2009 a 2010. Lidé dávají u tohoto zboží přednost možnosti fyzického výběru.

4.5.4 Marketing

Obchody se snaží přilákat zákazníky všemožnými způsoby. Tradiční kamenné obchody mají výhodu v podobě fyzického kontaktu se zákazníky. Internetové obchody mohou využít různé moderní technologie a zasáhnout větší množství zákazníků najednou. Při výzkumu v roce 2010 byla přibližně definovaná cílová skupina spotřebitelů Fair Trade produktů - mladší lidé s vyšším dosaženým vzděláním a vyššími příjmy. Právě mladší lidé se dnes na internetu pohybují velmi často, a je proto snazší tuto cílovou skupinu zasáhnout.

Jedna z otázek se týkala forem podpory prodeje Fair Trade u internetových obchodů. 42 % internetových obchodů odpovědělo, že mají kamennou pobočku případně výdejní místo. Nabízí se tedy možnost využití i forem podpory prodeje uplatňované při osobním kontaktu. Dle výzkumu jsou formy podpory prodeje následující (seřazeno dle četnosti v odpovědích):

1. osobní přístup k zákazníkům (vysvětlení principu Fair Trade, zvyšování informovanosti)
2. ochutnávky u potravinových produktů
3. letáky
4. adwords (produkt společnosti Google Inc. zaměřený na reklamu)
5. sklik (systém společnosti Seznam.cz, a. s., zobrazování inzerátů ve výsledcích vyhledávače)

Prodejci uváděli jako nejčastější odpověď osobní přístup, kdy se snaží při osobním nebo písemném kontaktu vysvětlit zákazníkovi podstatu a principy spravedlivého obchodu s cílem zvýšit informovanost a tím pádem i zájem o tyto produkty. Časté jsou také letáky rozdávané při osobní návštěvě v kamenné pobočce či přidáváním do odesílaných balíků se zbožím. Z osobní zkušenosti lze uvést např. obchod Fairko.cz,

který do balíku s Fair Trade výrobky přidal i časopis Bio & natur, ve kterém byly uvedeny např. recepty z bioproduktů, reklamy na výrobky s logem Fair Trade či článek zabývající se Fair Trade s názvem „Guarana proti únavě“.

Zajímavý příklad podpory prodeje lze najít u internetového obchodu Fairove.cz. Obchod spolupracuje s T-Mobile a nabízí akci pod názvem „Kouzelné úterky“. Princip je vysvětlen na obrázku.

Obrázek 25 - Reklamní banner na akci "Kouzelné úterky"

**Zákazníci T-Mobilu dostávají jako vždy něco navíc...
Vyberte si jeden fair produkt a druhý vám dáme zdarma.**

Váš T-Mobile

Jak na to?

- 1 Kdykoli v týdnu pošlete SMS ve tvaru **KOUZELNEUTERY FAIROVE** na číslo **4603**.
- 2 V úterý si na této stránce objednejte jeden fair produkt, po němž vaše srdce touží.
- 3 T-Mobile vám druhý přibalí zdarma jako dárek.

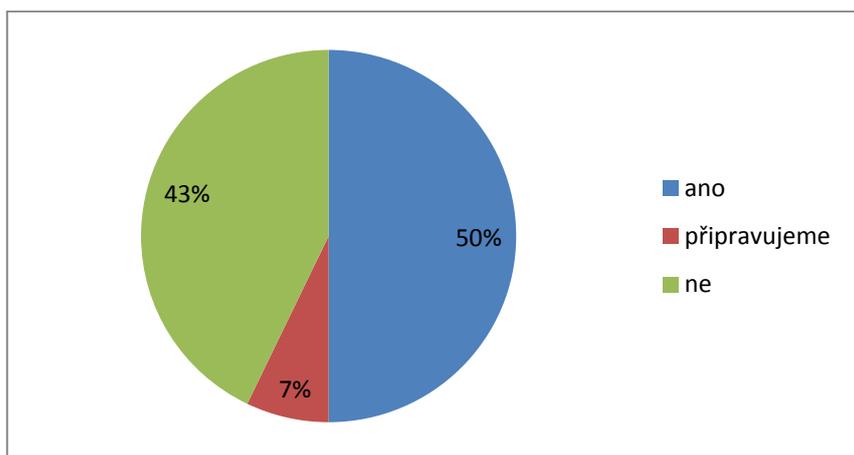
The banner features a man with a surprised expression peeking over the bottom edge. To his left are two T-Mobile vouchers: one pink with '2 ZA 1 CENU' and one white with 'FAIR TRADE'.

Zdroj: www.fairove.cz

V internetovém obchodě je speciální kategorie výrobků s názvem „Kouzelné úterky“, ve které je zastoupená široká škála čajů, kávy, čokolády či belgických pralinek. Jeden zvolený produkt z této nabídky bude zákazníkovi zaslán dvakrát po zadání kuponu, který obdrží od T-Mobile.

Následující graf znázorňuje použití Fair Trade produktů v rámci provozních aktivit společností. Polovina společností Fair Trade produkty využívá a dalších 8 % společností se připravuje k využívání produktů spravedlivého obchodu. Je nutno podotknout, že se výzkum týká pouze společností, které v nabídce Fair Trade produkty mají.

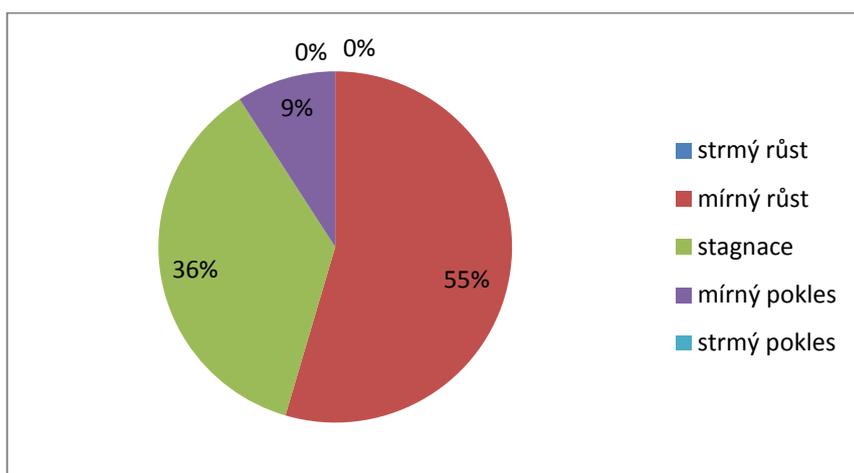
Graf 14 - Použití FT v rámci provozních aktivit společnosti

Zdroj: vlastní

Jednotlivé společnosti také sdělovaly svůj odhad vývoje maloobchodního obrátu Fair Trade produktů v České republice. Celkově lze tento očekávaný trend shrnout jako mírný růst s předpokladem stagnace. Žádný prodejce nepředpokládá strmý růst či strmý pokles. Graficky jsou odpovědi znázorněny v následujícím grafu.

Graf 15 - Předpokládaný trend vývoje maloobchodního obrátu v ČR

Zdroj: vlastní

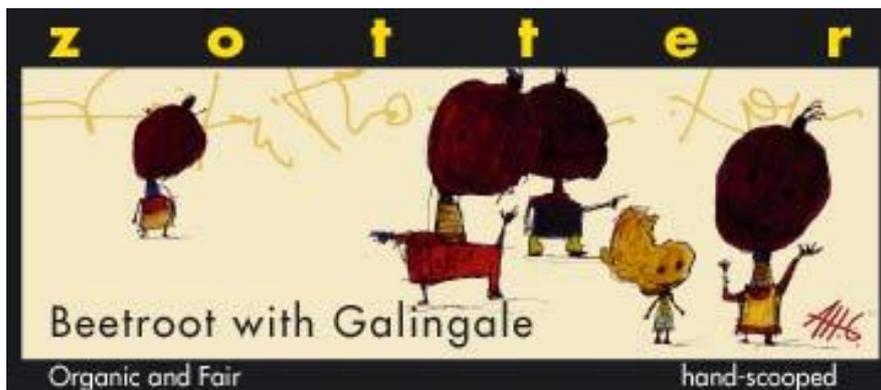
Zástupci internetových obchodů, kteří dotazníky vyplňovali, měli k danému tématu zajímavé názory a připomínky. Ty nejzajímavější jsou uvedeny v následujících odstavcích.

Soukromý prodejce zdravé výživy a bioproduktů, Blanka Kadlecová, komentuje téma slovy: *„Zajímavé, ale cítím spíš zájem o návrat k tuzemským plodinám, k sezonní zelenině vypěstované v ČR. Domnívám se, že FT potraviny zůstanou doplňkem, luxusním zpestřením. Zákazníci budou mladší lidé s většími příjmy.“* Představa cílové skupiny je totožná s výzkumem z roku 2010. Současný vývoj ekonomiky, stálé zdražování potravin a problémy s kvalitou určitých produktů může mít za následek, že Fair Trade potraviny zůstanou „pouze“ luxusním doplňkem a zpestřením. Tyto výrobky se totiž vyznačují vyšší cenou a lidé nebudou ochotni si připlácet za podporu trvale udržitelného rozvoje. K tomuto názoru směřují i některé diskuze pod články s Fair Trade tematikou, kdy se lidé spíše přiklánějí k podpoře produktům vyrobených a vypěstovaných v ČR a směřováním městských finančních prostředků k podpoře místní zaměstnanosti.

Další nejmenovaný internetový obchod uvedl tuto připomínku: *„Výrobky jsou docela rozšířené, kdo je zná, je stálým zákazníkem. Chybí mi větší propagace nejen o výrobcích, ale i myšlenky Fair Trade, zatím mi nedodali žádné letáky, upoutávku.“* Tomuto problému snad pomůže rozšiřování kampaní Fair Trade měst a škol, v budoucnu snad i církví, a dalších aktivit konaných v České republice za účelem podpory Fair Trade.

„Někdy máme dojem, že je na FT výrobcích zbytečně luxusní obal (především graficky), což určitě zdvihá již tak vysokou cenu.“ Obaly Fair Trade produktů vypadají opravdu luxusně. Z vlastní zkušenosti lze uvést např. obaly čokolád společnosti zotter Schokoladen Manufaktur GmbH, které vypadají na první pohled velmi atraktivně. Ručně malované obrázky jsou doplněny zlatým vytlačeným písmem.

Obrázek 26 - Ukázka obalu čokolády společnosti zotter Schokoladen Manufaktur GmbH

Zdroj: www.cybercandy.co.uk

Další velmi zajímavý komentář ukazuje na některé praktiky v oblasti Fair Trade, ke kterým dochází v oblasti velkoobchodů, maloobchodů a spotřebitelů a ke kterému přispívá dnešní doba, kdy si spotřebitel může jednoduše srovnat informace o cenách. „Fair Trade je systém, který má zajistit spravedlivé rozdělování peněz mezi výrobce, velkoobchodníky a obchodníky. Toto přerozdělení je navrženo tak, aby bylo fér pro všechny, tedy aby každý dostal za svůj čas a odvedenou práci zaplacenou a zákazník neplatil přemrštěnou sumu. Pokud by tento systém platil pro veškeré potraviny, odpadlo by spekulací a "svět" by fungoval udržitelněji a bez vykořisťování. Můžeme tedy říci, že Fair Trade je opak marketingu, kdy se snažíme o maximalizaci zisku i za cenu sobeckého jednání. Bohužel FT je často porušeno. Dám příklad, férový podíl maloobchodu na prodeji Fair Trade zboží je stanoven tak na 23%. Pokud by byl rabat stanovený výše, obchod by tvořil zisk. Pokud by byl rabat nastaven níže, chyběly by finance na provoz obchodu nebo nákup vyprodaných položek. Bohužel v minulosti jsou známy příklady, kdy velké řetězce prodávali FT s rabatem přes 70%. Z českých luhů a hájů stojí za povšimnutí největší propagátor tohoto projektu, který maloobchodníkům poskytuje (poskytoval) nízký rabat (16,6 %), přičemž konečnému spotřebiteli nabízí (nabízel) na svém webu slevu 10 % (při větším nákupu). Z toho bohužel vycházely situace, kdy maloobchod vysvětluje zákazníkům, proč by si měli FT potravinu zakoupit a zákazníci si ji následně objednávají levněji z velkoobchodu. Pokud vezmeme v úvahu fakt, že velkoobchod využívá maloobchod hlavně ke svému zviditelnění a posléze se snaží zákazníky obsloužit sám s tím, že získá o 6 až 16,6 % více zisku, který by standardně připadl maloobchodu. Tímto krokem tedy bezdůvodně zvyšuje svůj zisk,

který následně investuje do zvýšených provozních režii (velké množství malých balíčků drobným spotřebitelům oproti několika velkým balíkům pro maloobchodníky). Pro upřesnění si vezměme modelovou situaci, kdy na maloobchodě stojí výrobek 100,-- Kč a velkoobchod ho nabízí za 100,-- Kč (90,-- Kč při větším nákupu). Maloobchodník má z tohoto produktu 16,60 Kč. Pokud v maloobchodě nakoupíte za stravovací poukaz, kreditní kartu nebo dostanete zákaznickou slevu, přijde obchodník o 5%. Zbude mu tedy cca 11,60 Kč. Pokud vezmeme v úvahu, že cca 3 – 6 % zboží se neprodá do doby expirace nebo se dokonce ztratí, dostáváme se k sumě cca 7,-Kč, přičemž zde musím z vlastní zkušenosti potvrdit, že u kávy a čokolády je procento ztraceného zboží ještě vyšší. To má za následek, že hrubý zisk nestačí na pokrytí adekvátní části z nájmu, energií, daní, odpadů, pojištění natož minimálních mezd. Proto s tímto dodavatelem nespolupracujeme a raději volíme jako dodavatele jiné společnosti, které nám dodávají tyto mimořádně kvalitní potraviny férově, například z projektů vedených společností Rapunzel AG. Tyto produkty jsou ve finále pro zákazníka levnější oproti zmíněnému největšímu propagátoru FT v ČR. Autor komentáře nevedl jméno ani název společnosti, nicméně se jedná o internetový obchod se sídlem v Ústeckém kraji.

Pozitivum přináší fakt, že 100 % respondentů se nesešlo s žádnými problémy v souvislosti s nabídkou Fair Trade produktů v oblasti kvality, obtížnému určení země původu či klamavému označení.

4.6 Fair Trade v nabídce obchodních řetězců

V rámci výzkumu maloobchodních jednotek byly osloveny obchodní řetězce s prodejem smíšeného zboží a drogerie, které by mohly mít v nabídce Fair Trade produkty. Obchodní řetězce mimo Jednoty, spotřební družstvo, neměly zájem na spolupráci. V níže uvedené tabulce je nabídka obchodních řetězců, která byla zjištěna při průzkumu v roce 2010.

Tabulka 11 - Nabídka obchodních řetězců 2010

		Marks & Spencer, a. s.	Globus ČR, a. s.	Office Depot, s. r. o.	DM Drogerie Markt, s. r. o.	SPAR ČOS, s. r. o. (Interspar) *	Jednota, spotřební družstvo
potraviny	kakao	x	x		x		
	čokoláda	x	x	x	x	x	x
	ostatní cukrovinky		x	x	x		x
	káva	x	x	x	x	x	x
	čaj	x	x		x	x	x
	koření						
	rýže				x		x
	cukr	x		x	x		
	nealkoholické nápoje					x	
	víno a lihoviny	x	x				
	ořechy	x					
	sušené ovoce						
nepotravinny	řemeslné výrobky						
	oblečení	x					
	miče						

* informace převzaty z: www.bio-info.cz; 27.03.2010

Zdroj: autor

Z odpovědi od společnosti **Jednota, spotřební družstvo** plyne, že nabídka produktů se během dvou let nezměnila. Společnost také v dotazníku uvedla, že nepředpokládá další rozšiřování sortimentu. Velikost Fair Trade sortimentu v rámci společnosti je 10 položek z celkových 25 000. Hlavním dodavatelem Jednoty, spotřebního družstva je společnost Miko, s. r. o. V roce 2010 byla hlavním dodavatelem společnost Excellent Plzeň, s. r. o., nyní však „Fair Trade tým“ této společnosti patří právě pod Miko, s. r. o. Dodavatel zůstal tedy stejný.

Další společností, která Fair Trade produkty nabízí, je obchodní řetězec **Globus ČR, a. s.** Společnost má svůj sortiment nabízených Fair Trade produktů zveřejněn na svých internetových stránkách, kde je věnována vlastní část stránek problematice spravedlivého obchodu. Náhled stránek je v příloze č. 15. Šíře sortimentu je rovněž shodná se sortimentem uvedeným v tabulce z roku 2010.

Seznam produktů nabízených prostřednictvím Globus ČR, a. s.:

- BIO káva KAGERA, instantní
- BIO Café Orgánico, mlet
- BIO COCOBA instantní čokoláda s medem
- Shiraz Moonlight, červené víno
- Zelený BIO čaj z Darjeelingu a Srí Lanky
- Rooibos BIO čaj

Zdroj: www.globus.cz

Společnost **Office Depot, s. r. o.** patří mezi další obchodní řetězce působící v České republice. Tento obchodní řetězec patří k největším dodavatelům kancelářských potřeb a ve své nabídce má rovněž produkty z Fair Trade sortimentu. Společnost nabízí i prodej prostřednictvím online obchodu, v rámci kterého byla provedena analýza.

V nabídce jsou:

- 4 druhy kávy
- 3 druhy čaje
- cukr porcovaný
- čokoládové tyčinky
- sušenky s čokoládou

Nabídka je laděna k sortimentu společnosti – kancelářské vybavení. Odběratelé tedy mohou ke kancelářskému vybavení rovnou zakoupit Fair Trade občerstvení, které mohou podávat na poradách a jednáních v rámci své společnosti.

Obchodní řetězec **Marks & Spencer, a. s.** nabízí na českém trhu Fair Trade kosmetiku, oblečení a občerstvení. Společnost provozuje prodejny i kavárny. V nabídce společnosti lze nalézt širokou škálu Fair Trade čajů, kávy, čokolád či ořechů. Společnost také nabízí vybrané oblečení, které je vyrobeno z Fair Trade bavlny. Šíře sortimentu je shodná se sortimentem uvedeným v tabulce z roku 2010.

Tesco Stores ČR, a. s. v České republice provozuje hypermarkety, obchodní domy, expres (malé prodejny pro každodenní nákup) a extra (hypermarket na konceptu „obchod v obchodě“). Začátkem roku 2012 společnost spustila možnost online nákupu, kdy svůj sortiment nabízí také prostřednictvím internetu. Na základě analýzy této nabídky společnost nabízí v rámci Fair Trade mletou a instantní kávu. Jedná se o stejné artikly, které byly do sortimentu zařazeny v roce 2009. Sortiment se tedy nerozšířil.

Obchodní řetězec **Kaufland Česká republika, v. o. s.** dle serveru Fairtrade.cz nabízí ve svém sortimentu širokou škálu produktů. Kromě tradiční mleté, instantní a zrnkové kávy nabízí čokolády, med, čaj a dlouhozrnnou rýži. Společnost také věnuje Fair Trade problematice vlastní prostor na svých internetových stránkách.

DM drogerie markt, s. r. o., jeden z největších prodejců drogerie na trhu, nabízí v rámci svého sortimentu Fair Trade kávu, čokoládu čaj nebo džus. Ve větších pobočkách lze zakoupit Fair Trade rýži a cukr.

Makro Cash & Carry ČR, s. r. o. nabízí Fair Trade produkty ve svém katalogu luxusní kávy a čokolády.

Společnost **Billa, s. r. o.** zařadila Fair Trade do svého sortimentu v roce 2011. Spravedlivému obchodu se věnuje na svých stránkách, kde má vymezen i svůj sortiment:

- BIO velikonoční čokoládová tyčinka
- Kakao Afrika
- Bio vanilkové lusky z Madagaskaru
- Bio mléčná čokoláda s jahodami

Zdroj: www.billa.cz

U všech produktů je na webu uveden obrázek a podrobný popis. V příloze č. 16 je uveden náhled webových stránek společnosti.

SPAR Česká obchodní společnost, s.r.o. nabízí na svých internetových stránkách volně ke stažení brožuru „Spar NATUR PUR“, ve které mimo jiné vysvětluje základní principy a myšlenky Fair Trade. Společnost má ve svých větších obchodech v nabídce kávu, čaj, čokoládu, mango v čokoládě a čokoládové nápoje.

4.7 Shrnutí výzkumů

Diplomová práce je zaměřena na analýzu Fair Trade produktů a aktivit v České republice. V rámci analýzy aktivit je pozornost věnována projektům Fairtradová města a Fairtradové školy. Projekt Fairtradová města odstartoval v lednu roku 2011 a tentýž rok 14. září získala tento status dvě města – Vsetín a Litoměřice. Fairtradová města musejí plnit pět kritérií, čímž deklarují podporu spravedlivého obchodu, spotřebu Fair Trade produktů a zvyšování povědomí o Fair Trade prostřednictvím prací s médii a pořádáním akcí pro veřejnost. Města mezi sebou spolupracují a vzájemně se inspirují. Začátkem roku 2012 se o status uchází dalších osm českých měst: Brno, Český Krumlov, Chrudim, Hodonín, Kroměříž, Tišnov, Třebíč a Volyně. Propagaci Fair Trade lze shrnout do tří bloků – poskytování informací na svých webových stránkách, pořádání seminářů a prezentací týkajících se Fair Trade a propagování a prodej Fair Trade na různých akcích, které města pořádají (slavnosti, místní trhy, atd.).

Projekt Fairtradové školy odstartoval v listopadu roku 2011 a o tři měsíce později, 9. února 2012, získaly status ZŠ Masarykova v Litoměřicích a SŠ a JŠ Volyně. Hlavní iniciativa získání statusu vzešla na školách ze stran žáků a studentů. Školy do svých osnov začleňují globální témata a žáci a studenti získávají globální rozhled společně s rozvojem vlastní osobnosti. ZŠ Vsetín Rokytnice se o tento status uchází. Školy podpisem deklarace potvrzují podporu Fair Trade, spotřebu Fair Trade produktů a vznik prodejního místa Fair Trade produktů v rámci školy.

Mezi další formy podpory Fair Trade v České republice patří pořádání happeningů a články a reportáže v tištěných, televizních a internetových médiích. Oblíbenou kampaní je Férová snídaně, která je pořádána ve městech celé České republiky.

Produktová analýza je zaměřená na segment internetových obchodů. Internetové obchody vzhledem ke své povaze disponují širokou nabídkou potravinářského i

nepotravinářského sortimentu. Téměř 60 % internetových obchodů předpokládá v budoucnu rozšíření stávajícího sortimentu. Mnoho obchodů disponuje kamennými pobočkami, proto mohou k propagaci uplatnit jak elektronické nástroje (bannery, sklick, adwords), tak tradiční nástroje (letáky, ochutnávky, osobní přístup). Většina respondentů odhaduje mírně rostoucí trend maloobchodního obratu v segmentu internetových obchodů nebo jeho stagnaci. Polovina respondentů uvedla, že Fair Trade produkty spotřebovávají ve společnosti.

Výsledky výzkumu z roku 2010 vymezují, které obchodní řetězce se do spravedlivého obchodu zapojily. Jedná se o: Marks and Spencer, s. r. o.; DM Drogerie Markt, s. r. o.; Globus ČR, a. s., Office Depot, s. r. o.; Makro Cash and Carry, s. r. o.; SPAR ČOS, s. r. o.; Jednota, spotřební družstvo, Ahold Czech Republic, a. s. (Albert supermarket a hypermarket); Tesco Stores ČR, a. s. a Kaufland Česká republika, v. o. s. V roce 2011 se do spravedlivého obchodu zapojil také obchodní řetězec Billa, s. r. o. Řetězce nabízí základní potravinářské Fair Trade komodity. Společnost Marks and Spencer, s. r. o. nabízí také oblečení. Obchodní řetězce nepočítají s rozšířením své nabídky o potraviny s krátkou trvanlivostí (např. čerstvé ovoce či řezané květiny) ze stejného důvodu jako distributoři. Řetězce se shodly na průměrné až problematické informovanosti spotřebitelů o Fair Trade a na vzestupném trendu vývoje obratu Fair Trade [25].

Nemalý podíl na prodeji Fair Trade výrobků mají specializované prodejny s biopotravinami a prodejny zdravé výživy. Výzkum z roku 2010 v rámci Českých Budějovic ukázal, že v těchto prodejnách lze nalézt Fair Trade produkty potravinářského charakteru, nejčastěji čokoládu, čaj a kávu. Fair Trade se nachází také v dalších prodejních místech, mezi něž patří čajovny, kavárny a také vybrané restaurace, které nabízí pokrmy a nápoje připravované z bioproduktů. Mezi kamennými obchody mají největší nabídku specializované Fair Trade prodejny, které se nachází ve velkých městech jako Praha a Brno [25].

5. Závěr

Česká republika nechce zůstat za západními zeměmi a stále více se zapojuje do spravedlivého obchodu. Jednou z možností podpory Fair Trade je projekt Fair Trade Town, v České republice známý jako projekt Fairtradová města. Tento projekt vznikl v roce 2001 ve Velké Británii a po celém světě zažívá velký úspěch. V současnosti je na světě více než tisíc měst, která jsou držiteli tohoto statusu. Česká republika se k projektu také připojila a od ledna roku 2011 se mohou o tento status ucházet i česká města.

První dvě města úspěšně splnila všech pět kritérií ještě v roce 2011 a od 14. září 2011 přispěla Česká republika na světový seznam Fairtradových měst městy Vsetín a Litoměřice. Oběma městům trvalo splnění pěti kritérií necelý půlrok. Během roku 2011 se objevilo dalších osm zájemců, z nichž třem chybí k získání statusu splnit pouze jedno kritérium. Do konce roku 2012 lze předpokládat, že se seznam certifikovaných měst rozšíří. Hlavním přínosem projektu pro města je zvýšení jejich povědomí a prestiže v ČR a ve světě. S podporou Fair Trade a konáním velkého množství akcí se města těší velkému zájmu médií. O českých městech lze nalézt články na cizojazyčných serverech projektů a stránkách zabývajících se Fair Trade. Sama města deklarují spotřebu Fair Trade produktů v rámci svých samosprávních aktivit (porady, jednání, zasedání). Města také přesvědčují maloobchodní prodejce, aby rozšířili svůj sortiment o spravedlivé produkty. Města pro rok 2012 připravují pestrou nabídku akcí na podporu spravedlivého obchodu. Velké oblibě se těší také výstava „Díky Fair Trade“, která postupně objíždí vybraná česká města, která spravedlivý obchod podporují.

Dalším z mezinárodních projektů, který odstartoval na podzim roku 2011 je projekt Fairtradové školy. Princip projektu je obdobný jako u Fairtradových měst, školy musí splnit pět kritérií, a poté se mohou ucházet o status. Hlavní přínos tohoto projektu, kromě zviditelnění a zvýšení prestiže školy, je zapojování studentů a žáků jednotlivých škol do globálních témat. Pozitivem je, že s myšlenkou zapojit se do projektu přicházejí sami studenti. Školy zavádějí globální témata, zabývající se etickým obchodem, sociálními problémy a trvale udržitelným rozvojem, do vybraných předmětů v rámci nižšího i vyššího stupně základních škol a středních škol. Žáci a studenti sami pořádají podporující akce pro jiné školy a veřejnost. Akce jsou doplněny o prodej Fair Trade

produktů. Možnost zakoupení produktů na určeném místě ve škole mají i sami žáci a studenti.

Základní a střední školy zařazují do osnov výuky globální témata a žáci se do nich aktivně zapojují a sami dál šíří tyto myšlenky. Fairtradová města se zavazují k pořádání osvětových akcí pro širokou veřejnost. V rámci projektu *Za férové banány* jsou pořádány semináře, na kterých se zájemci interaktivními metodami učí problematice pěstitelů v rozvojových zemích. Tyto faktory potvrzují hypotézu, že *Fair Trade projekty zvyšují informovanost o problematice spravedlivého obchodu.*

V rámci analýzy byla také oslovena zahraniční Fairtradová města. V odpovědích se objevily zajímavé nápady a projekty, které by se v budoucnu mohly objevit i v ČR. Jedním z nich je projekt s názvem „Take a Step“, kdy občané daného města obdrží formulář, do kterého napíší svůj „krok“ k podpoře Fair Trade, který vykonaly nebo plánují vykonat. Odpovědi a výsledky jsou poté vystavovány na předem určených místech. Jako zajímavá inspirace se jeví sdružení Fairtradových měst. Města ve Velké Británii se sdružují do spolků, v rámci kterých si zástupci jednotlivých měst vyměňují zkušenosti, spolupracují na společných projektech a plánují další postup v podpoře spravedlivého obchodu.

Moderním způsobem podpory Fair Trade v České republice jsou tzv. happeningy, které pořádají mladí lidé a různými způsoby upozorňují na spravedlivý obchod. Velmi oblíbený je také projekt Férové snídane, kdy na předem vybraných místech v městech po celé republice lidé společně posnídají Fair Trade potraviny. V roce 2011 se do kampaně zapojilo 41 měst, další ročník v roce 2012 je plánován na 12. května 2012, ve Světový den pro Fair Trade.

V roce 2011 vyšla první kniha v češtině s názvem „Fair Trade“ od autora Davida Ransoma, která vymezuje hlavní myšlenky a principy spravedlivého obchodu. Česká televize na podporu spravedlivého obchodu odvysílala dokument s názvem: „Fair Trade – obchod jak má být“. Využívání všech těchto způsobů propagace spravedlivého obchodu potvrzuje hypotézu, že *podpora Fair Trade vykazuje rostoucí trend.*

Diplomová práce výzkumy navazuje na výsledky bakalářské práce obhájené autorem v roce 2010¹¹. V této práci byly podrobně analyzovány obchodní řetězce, specializované obchody zdravé výživy a biopotravin na území Českých Budějovic a čeští distributoři Fair Trade produktů. Analýza v rámci diplomové práce je v oblasti prodeje Fair Trade produktů zaměřena zejména na nabídku internetových obchodů, do jejichž nabídky se Fair Trade produkty výrazně rozšířily od roku 2008. Internetové obchody tak navázaly na nabídku Fair Trade produktů obchodních řetězců. Nejčastějším sortimentem je tradiční „trio“ káva, čaj a čokoláda. Oproti ostatním maloobchodním segmentům je sortiment internetových obchodů širší a hlubší. Mimo běžně dostupného potravinářského sortimentu obsahuje i širokou škálu nepotravinářských produktů v podobě košíků, módních doplňků, kosmetiky, oblečení z Fair Trade bavlny a mnoho dalších artiklů. Internetové obchody mají také kamenné pobočky, v rámci propagace tak mohou uplatnit kromě elektronických nástrojů propagace (bannery, adwords, sklik) i tradiční nástroje jako ochutnávky, letáky a osobní přístup. Internetové obchody doplňují výrazně šíří Fair Trade sortimentu nabízeného v České republice a nabídka tak převyšuje poptávku. Na základě toho lze potvrdit hypotézu, že *sortiment na českém trhu lze označit za široký*. 58 % internetových obchodů předpokládá v budoucnu rozšíření sortimentu a zároveň 91 % předpokládá mírný růst maloobchodního obratu či jeho stagnaci. Nelze proto spolehlivě potvrdit hypotézu, že *v segmentu internetových obchodů je předpokládáno rozšíření Fair Trade sortimentu*.

Obchodní řetězce jsou v práci zpracovány pouze v podobě stručného přehledu. Od roku 2010 v této kategorii došlo k minimálním změnám v podobě rozšíření sortimentu. V roce 2011 zavedl do svého sortimentu Fair Trade i obchodní řetězec Billa, s. r. o. Obchodní řetězce informují o problematice spravedlivého obchodu na svých stránkách a ve svých provozovnách.

Rostoucí trend na základě vývoje maloobchodního obratu vykazují gastronomická zařízení. Společnost Mamacoffee, s. r. o., první certifikovaná česká pražírna Fair Trade kávy, provozuje v České republice 6 kaváren (v roce 2010 tři kavárny) a jednu na

---

¹¹ SOKOLÍK, Martin. *Fair Trade obchodování – komoditní analýza*. České Budějovice, 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. Vedoucí práce Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

Slovensku. Fair Trade produkty jsou standardně zařazeny v sortimentu specializovaných prodejen zdravé výživy, biopotravin a Fair Trade produktů.

Během pěti let udělal spravedlivý obchod v České republice velký posun. Od „pouhého“ zavádění výrobků do prodeje se podpora Fair Trade přesunula i do velkého množství aktivit a projektů. K podpoře se kromě obchodních jednotek zaměřených na prodej zboží připojují města, školy a firmy. V budoucnu se počítá s projektem zaměřeným na církve a inspirací od zahraničních měst by mohlo být zavádění spotřeby Fair Trade produktů např. do fotbalových týmů či městských spolků všech druhů.

6. Summary

The aim of this study work is the analysis of Fair Trade Products and activities in the Czech Republic. These activities for support Fair Trade recently show a growing trend. Among the best known international project belongs the Fair Trade Towns. In 2011 ten Czech cities participate in this project Two cities get status of „Fair Trade Town“ – Litoměřice, Vsetín/ and other eight towns try to get it /Brno, Český Krumlov, Chrudim, Hodonín, Kroměříž, Tišnov, Třebíč and Volyně/. The cities declare the support in writing and the status can gain after fulfillment of following five criterias / steering group, official support, the availability of Fair Trade Products, local support, media and the public co-operation/.

Fair Trade Schools are another international project with the participation of Czech schools. For profits of the status the school have to fulfill similar five criterias. In 2102 the elementary T.G.Masaryk School in Litoměřice and High School in Down Volyně have got this status and a primary school in Vsetín Rokytnice competes for this. These schools lecture global topics at special subjects and students get wider view. Some students organize the supporting actions for others school and public. The status benefit is increase the school prestige

Happenings of young people and Fair Trade breakfasts in the Czech Republic are a modern way to support it as the annual campaign.

The product analysis is directed to online stores. Fair Trade Products has been expanded at online shops in 2008. These supermarkets offer a wide range of food and other products. In these segments of trade chain is assumed a mild increase of turnover. The segment of supermarkets chains does not show significant changes. The supermarket chain Billa, limited company, started to offer Fair Trade Pruducts in 2011.

7. Seznam použitých zdrojů

[1] ROBERT, Stojanov. *Příliš vzdálené cíle: Rozvojové cíle tisíciletí. Manuál globálního vzdělávání* [online]. 2. vydání. Tomáš Tožička. Praha: Educon, o. s., 2009, 64 s. [cit. 2012-04-23]. ISBN 978-80-254-3279-2. Dostupné z: http://www.ceskoprotichudobe.cz/soubor.php?s=prilis_vzdalene_cile.pdf

[2] Historie Fair Trade: Periodizovaný přehled hlavních událostí historie Fair Trade. *Fairtrade.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade.cz/36-historie-fair-trade/>

[3] VÁCLAVÍK, Tom. Svět: spotřeba výrobků fairtrade jde proti ekonomickému vývoji. *Bio-info.cz* [online]. 4.5.2009 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.bio-info.cz/zpravy/spotreba-vyrobku-fairtrade-jde-proti-ekonomickemu-vyvoji>

[4] O Fair Trade a BIO. *Fair-bio.cz* [online]. ©2006 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fair-bio.cz/index.php?a=stranka&s=21>

[5] Zapojili jsme se do Fair Trade. *Majkafe.cz* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: http://www.majkafe.cz/?page=fair_trade

[6] Cesta Fair Trade výrobku: Od Fair Trade výrobce až k Vám - příklad kávy. *Fairtrade.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade.cz/cesta-fair-trade-vyrobku-1>

[7] ŠPAČKOVÁ, Šárka, Pavel CHMELÁŘ, Pavla ZAČALOVÁ a Věra LUKÁŠOVÁ. *Informační manuál o Fair Trade* [online]. 1. vydání. Brno: Společnost pro Fair Trade a rozvojové vzdělávání, o. s., 2006, 31 s. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade.cz/files/texty/fairtrade/info-manual.pdf>

[8] Historie Fair Trade ČR: O Asociaci pro Fair Trade. *Fairtrade-asociace.cz* [online]. ©2012 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade-asociace.cz/#!doma/o-nas/historie>

[9] O nás: Občanské sdružení Ekumenická akademie Praha. *Ekumakad.cz* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.ekumakad.cz/cz/o-nas>

- [10] *EXCELLENT Plzeň, s. r. o.* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.explzen.cz>
- [11] Členové asociace. *Fairtrade-asociace.cz* [online]. 6.2.2012 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade-asociace.cz/#!/doma/o-nas/clenove-asociace>
- [12] *Fair Trade centrum, s. r. o.* [online]. ©2007-2011 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtradecentrum.cz/>
- [13] Kdo jsme a co děláme: Profil organizace. *Fairtrade.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade.cz/kdo-jsme-a-co-delame>
- [14] *Mamacoffee.cz: káva s příběhem* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.mamacoffee.cz/>
- [15] *Arcidiecézní charita Praha* [online]. ©2012 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://praha.charita.cz/>
- [16] *FLO-CERT GmbH* [online]. ©2011 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.flo-cert.net/flo-cert/>
- [17] Fairtradová města. *Ekumakad.cz* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.ekumakad.cz/cz/projekty/Fairtradova-mesta>
- [18] Our Project: Our objectives. *Awareness for Fairness* [online]. ©2011 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.be-fair.eu/uk/projektidee.htm>
- [19] Fairtradová města. *Fairtrade.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtrade.cz/218-fairtradova-mesta/>
- [20] *Fairtradová města* [online]. ©2011 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.fairtradovamesta.cz/>
- [21] *Férová snídane ve Vašem městě* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.ferovasnidane.cz/>

[22] O kampani - Svět v nákupním košíku. *Svetnakupnimkosiku.cz* [online]. ©2010 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.svetnakupnimkosiku.cz/o-kampani/>

[23] Proč chceme férovější banány?. *Zaferovebanany.cz* [online]. [2011] [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.zaferovebanany.cz/kampan>

[24] *Fair Trade: Výroční zpráva 2010* [online]. Praha: Asociace pro Fair Trade, 2011 [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: http://www.fairtrade-asociace.cz/soubory/2010_vz.2835.pdf

[25] SOKOLÍK, Martin. *Fair Trade obchodování – komoditní analýza*. České Budějovice, 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. Vedoucí práce Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

8. Seznam grafů, obrázků a tabulek

Graf 1 - Celosvětový obrat Fair Trade v mld. EUR.....	14
Graf 2 - Maloobchodní obrat Fair Trade produktů v ČR v mil. Kč.....	29
Graf 3 - Podíly jednotlivých tržních subjektů na MO obratu Fair Trade.....	30
Graf 4 - Podíl jednotlivých výrobků na celkovém obratu.....	32
Graf 5 - Rok zařazení FT do nabídky u jednotlivých internetových obchodů.....	67
Graf 6 - Nejčastěji zastoupené produkty v nabízeném potravinářském sortimentu.....	68
Graf 7 - Podíl Fair Trade produktů v rámci prodejního sortimentu.....	70
Graf 8 - Plánované rozšíření Fair Trade sortimentu.....	71
Graf 9 - Faktor "cena".....	73
Graf 10 - Faktor "země původu".....	73
Graf 11 - Faktor "složení".....	74
Graf 12 - Faktor "výrobce".....	75
Graf 13 - Faktor "reklama".....	75
Graf 14 - Použití FT v rámci provozních aktivit společnosti.....	78
Graf 15 - Předpokládaný trend vývoje maloobchodního obratu v ČR.....	78
Obrázek 1 - Schéma vzniku Fair Trade výrobku.....	16
Obrázek 2 - Ochranná známka Fairtrade®.....	17
Obrázek 3 - Logo Ekumenická akademie Praha.....	19
Obrázek 4 - Logo Excellent Plzeň, s. r. o.....	19
Obrázek 5 - Logo Fairově, s. r. o.....	20
Obrázek 6 - Logo Fair Trade Centrum, s. r. o.....	20
Obrázek 7 - Logo NaZemi – společnost pro Fair Trade.....	20
Obrázek 8 - Logo Mamacoffee, s. r. o.....	21
Obrázek 9 - Logo Arcidiecézní charita Praha.....	21
Obrázek 10 - Logo projektu Awareness For Fairness.....	22
Obrázek 11 - Logo projektu Fairtradová města.....	23
Obrázek 12 - Splněná kritéria jednotlivými městy.....	25
Obrázek 13 - Logo projektu Fairtradové školy.....	26
Obrázek 14 - Logo projektu Fairtradové církve.....	26
Obrázek 15 - Logo projektu Férová snídaně.....	27
Obrázek 16 - Logo projektu Fair point.....	28
Obrázek 17 - Logo projektu Za férové banány.....	28
Obrázek 18 - Mapa držitelů a žadatelů o status.....	52
Obrázek 19 - Logo kampaně "Take a Step".....	54
Obrázek 20 - Leták Fair Trade módní přehlídky.....	56
Obrázek 21 - Garstang - první světové Fairtradové město.....	58
Obrázek 22 - Logo akce "Big Lunch".....	59
Obrázek 23 - Mapa měst, kde lze férově posnídat.....	65

Obrázek 24 - Fotografie happeningu.....	66
Obrázek 25 - Reklamní banner na akci "Kouzelné úterky"	77
Obrázek 26 - Ukázka obalu čokolády společnosti zotter Schokoladen Manufaktur GmbH.....	80
Tabulka 1 - Číselné vyjádření podílů jednotlivých tržních subjektů na MO obratu Fair Trade .	31
Tabulka 2 - Prodejní místa v Litoměřicích a jejich nabídka	37
Tabulka 3 - Místa kde servírují FT produkty a jejich nabídka.....	38
Tabulka 4 - Prodejní místa ve Vsetíně a jejich nabídka.....	40
Tabulka 5 - Místa kde servírují FT produkty a jejich nabídka.....	40
Tabulka 6 - Prodejní místa v Č. Krumlově a jejich nabídka	43
Tabulka 7 - Místa, kde servírují FT produkty a jejich nabídka.....	43
Tabulka 8 - Prodejní místa v Chrudimi a jejich nabídka.....	46
Tabulka 9 - Rok zařazení FT do nabídky u jednotlivých obchodních řetězců.....	67
Tabulka 10 - Analýza produktů vybraných internetových obchodů s Fair Trade.....	69
Tabulka 11 - Nabídka obchodních řetězců 2010.....	82

9. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Kritéria Fairtradových měst

Příloha č. 2 – Konstituce řídicí skupiny

Příloha č. 3 – Žádost o přiznání statusu

Příloha č. 4 – Návrh deklaráce podpory Fair Trade

Příloha č. 5 – Kvantifikační tabulka dostupnosti zboží

Příloha č. 6 – Propagační leták kampaně Fairtradová města

Příloha č. 7 – Propagační leták kampaně Fairtradové školy

Příloha č. 8 – Leták kampaně Za férové banány

Příloha č. 9 – Dotazník pro internetové obchody

Příloha č. 10 – Dotazník pro držitele statusu Fairtradové město

Příloha č. 11 – Dotazník pro žadatele o status Fairtradové město

Příloha č. 12 – Leták besedy „Díky Fair Trade“

Příloha č. 13 – Informační leták města Brna

Příloha č. 14 – Program „První vsetínské konference o Fair Trade“

Příloha č. 15 – Náhled internetových stránek společnosti Globus ČR, a. s.

Příloha č. 16 – Náhled internetových stránek společnosti Billa, s. r. o.

Příloha č. 1 – Kritéria Fairtradových měst

1. MÍSTNÍ ŘÍDICÍ SKUPINA

Ve městě je ustanovena místní řídicí skupina, která má alespoň tři členy. Jedním z nich je zaměstnanec/zaměstnankyně či zastupitel/zastupitelka místní samosprávy, který/která bude zprostředkovávat kontakt s vedením města.

Členy řídicí skupiny mohou být zástupkyně a zástupci města, škol, církví, nevládních neziskových organizací, občanů a místních obchodníků. Řídicí skupina určí kontaktní osobu pro komunikaci s Asociací pro Fair Trade.

Řídicí skupina se schází alespoň jednou ročně. Řídicí skupina vytvoří a průběžně aktualizuje adresář míst, kde jsou v daném městě dostupné Fair Trade produkty, aktivně podporuje rozšiřování nabídky Fair Trade výrobků, žádá o přiznání statusu Fairtradové město a každoročně posílá Asociaci pro Fair Trade zprávu o své činnosti.

2. OFICIÁLNÍ PODPORA FAIR TRADE

Místní samospráva schválí dokument, ve kterém deklaruje podporu Fair Trade a zaváže se ke spotřebě Fair Trade produktů (např. káva, čaj, květiny, bavlněné a rukodělné výrobky).

Město informuje o svém statusu Fairtradové město ve svých informačních materiálech, na webových stránkách a dalšími způsoby.

Město poskytne na svých webových stránkách prostor pro informace o Fair Trade a aktivitách řídicí skupiny. Na webu města by měla být uvedena místa, kde je Fair Trade zboží dostupné.

3. DOSTUPNOST FAIR TRADE PRODUKTŮ

Fair Trade produkty jsou prodávány v místní maloobchodní síti (v obchodech, supermarketech, klubech, čerpacích stanicích, novinových stáncích atd.). Fair Trade produkty jsou podávány v místních kavárnách, restauracích, klubech apod.

Pro naplnění kritéria jsou určující maloobchodní prodejci, kteří mají v nabídce alespoň tři druhy Fair Trade zboží z alespoň dvou různých produktových skupin, veřejná stravovací zařízení musí nabízet alespoň jeden druh Fair Trade zboží (seznam výjimek vyhlašuje Asociace pro Fair Trade). Prodejní nebo stravovací místo musí mít pravidelnou otevírací dobu.

Potřebný počet maloobchodních prodejců i veřejných stravovacích zařízení je stanoven podle počtu obyvatel města v Kvantifikační tabulce dostupnosti. V místech prodeje by měla být zřetelně uvedena informace o tom, že je zde v prodeji nebo v nabídce Fair Trade zboží.

4. MÍSTNÍ PODPORA

Místní občané a organizace (školy, nevládní neziskové organizace, církve, knihovny atd.) podporují myšlenku Fair Trade pořádáním osvětových akcí a nákupem Fair Trade produktů. Místa podpory Fair Trade mohou být označená nálepkami nebo plakáty.

5. MÉDIA A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Místní řídicí skupina usiluje o medializaci tématu Fair Trade v místních médiích. Řídicí skupina ve spolupráci s městem alespoň jednou ročně pořádá propagační akci na podporu Fair Trade.

Zdroj: www.fairtrade.cz

Příloha č. 2 – Konstituce řídicí skupiny

www.fairtradovamesta.cz

Konstituce řídicí skupiny

Řídicí skupina vzniká v (obec, město nebo městská část) .....

K naplňování cíle je skupina oficiálně pověřena vedením města (např. deklarací podpory fair trade, rozhodnutím zastupitelstva, vyjádřením starosty...). Pokud ve městě existoval přípravný tým, vznikem Místní řídicí skupiny přípravný tým zaniká a jeho aktivity přebírá právě Místní řídicí skupina. Ve městě nemusí vzniknout nová řídicí skupina, agendu Fairtradových měst může převzít např. pracovní skupina Zdravého města.

Místní řídicí skupina má alespoň tři členy. Jedním z nich je zaměstnanec/zaměstnankyně či zastupitel/zastupitelka místní samosprávy, který/ktará bude zprostředkovávat kontakt s vedením města. Členy řídicí skupiny mohou být zástupkyně a zástupci města, škol, církví, nevládních neziskových organizací, občanů a místních obchodníků.

Cíl:

- získat a udržet status Fairtradové město.

Členství:

- členem Místní řídicí skupiny se stává ten, kdo přijme závazek podporovat výše uvedený cíl,
- vznik řídicí skupiny a změny ve složení zástupců se hlásí na Asociaci pro fair trade (AFT) do 14 dnů od provedení změny, aktuální seznam členů posílá řídicí skupina také v rámci každoroční obnovovací žádosti.

Činnost řídicí skupiny:

- schází se alespoň jednou ročně,
- jedná s městem, místními organizacemi a s AFT za účelem dosažení cíle,
- vytváří a průběžně aktualizuje adresář míst dostupnosti fairtradového zboží (maloobchodní sítě a místních stravovacích zařízení), pro orientaci v dosažení kritérií se řídí kvantifikační tabulkou dostupnosti,
- pravidelně informuje o fair trade v médiích a ve spolupráci s městem alespoň jednou ročně pořádá akci na propagaci fair trade
- každoročně posílá Asociaci pro fair trade zprávu o plnění kritérií a žádá o obnovení statusu, žádost obsahuje mj. krátkou roční zprávu o činnosti a aktualizovaný seznam členů místní řídicí skupiny; žádost může být i samostatná zmínka o Fairtradových městech v roční zprávě pracovní skupiny MA21 nebo jiného obdobného orgánu města.

Řídicí skupina není právnickou osobou podle platných zákonů. Seznam zakládajících členů:

	1. člen	2. člen	3. člen
Jméno a příjmení:	.....	.....	.....
Funkce/Organizace:	.....	.....	.....
Telefon:	.....	.....	.....
E-mail:	.....	.....	.....
Podpis:	.....	.....	.....

Kontaktní osoba pro komunikaci s Asociací pro fairtrade: .....

Datum: .....

Podpis kontaktní osoby: .....

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Příloha č. 3 – Žádost o přiznání statusu

www.fairtradovamesta.cz

Žádost o certifikaci

Řídící skupina v ..... (obec / město / městská část), žádá o udělení statusu:

- Fairtradová obec
- Fairtradové město
- Fairtradová městská část

Počet obyvatel (obce / města / městské části):

Prokázání splnění jednotlivých kritérií:

1. MÍSTNÍ ŘÍDICÍ SKUPINA

Ve městě je ustanovena místní řídicí skupina, která má alespoň tři členy. Jedním z nich je zaměstnanec/zaměstnankyně či zastupitel/zastupitelka místní samosprávy, který/která bude zprostředkovávat kontakt s vedením města.

Členy řídicí skupiny mohou být zástupkyně a zástupci města, škol, církví, nevládních neziskových organizací, občanů a místních obchodníků. Řídící skupina určí kontaktní osobu pro komunikaci s Asociací pro fair trade.

Řídící skupina se schází alespoň jednou ročně. Řídící skupina vytvoří a průběžně aktualizuje adresář míst, kde jsou v daném městě dostupné fairtradové produkty, aktivně podporuje rozšiřování nabídky fairtradových výrobků, žádá o přiznání statusu Fairtradové město a každoročně posílá Asociaci pro fair trade zprávu o své činnosti.

Prosím přiložte podepsanou Konstituci řídicí skupiny.

Popište prosím pár body váš nejbližší plán podpory fair trade ve městě (využívané nástroje zvýšení zájmu a povědomí o fair trade, včetně propagace statusu Fairtradové město):

2. OFICIALNI PODPORA FAIR TRADE

Místní samospráva schválí dokument, ve kterém deklaruje podporu fair trade a zaváže se ke spotřebě fairtradových produktů (např. káva, čaj, květiny, bavlněné a rukodělné výrobky).

Město informuje o svém statusu Fairtradové město ve svých informačních materiálech, na webových stránkách a dalšími způsoby.

Město poskytne na svých webových stránkách prostor pro informace o fair trade a aktivitách řídicí skupiny. Na webu města by měla být uvedena místa, kde je fairtradové zboží dostupné.

Datum přijetí Deklarace podpory fair trade místními zastupiteli nebo Radou města:

Přiložte prosím kopii Deklarace podpory fair trade.

Přiložte prosím případné další dokumenty, kterými město podpořilo iniciativu Fairtradové město (vnitřní směrnice aj.).

Přiložte prosím seznam fairtradových produktů s přesným popisem, kde jsou na vašem úřadě využívány (kým, při jaké příležitosti).

3. DOSTUPNOST FAIR TRADE PRODUKTŮ

Fairtradové produkty jsou prodávány v místní maloobchodní síti (v obchodech, supermarketech, klubech, čerpacích stanicích, novinových stáncích atd.). Fairtradové produkty jsou podávány v místních kavárnách, restauracích, klubech apod.

Pro naplnění kritéria jsou určující maloobchodní prodejci, kteří mají v nabídce alespoň tři druhy fairtradového zboží z alespoň dvou různých produktových skupin, veřejná stravovací zařízení musí nabízet alespoň jeden druh fairtradového zboží (seznam výjimek vyhláší Asociace pro fair trade). Prodejní nebo stravovací místo musí mít pravidelnou otevírací dobu.

Potřebný počet maloobchodních prodejců i veřejných stravovacích zařízení je stanoven podle počtu obyvatel města v Kvantifikační tabulce dostupnosti. V místech prodeje by měla být zřetelně uvedena informace o tom, že je zde v prodeji nebo v nabídce fairtradové zboží.

Požadovaný počet maloobchodních prodejních míst (podle Kvantifikační tabulky):
Dosažený počet maloobchodních prodejních míst:

Požadovaný počet stravovacích zařízení (podle Kvantifikační tabulky dostupnosti):
Dosažený počet stravovacích zařízení:

Přiložte prosím seznam maloobchodních prodejních míst, kde je fairtradové zboží dostupné (alespoň 3 druhy ze 2 různých produktových skupin) a stravovacích zařízení, včetně přesných adres.

Přiložte také seznam dalších míst prodeje fairtradového zboží, které ale nesplňují požadavky tohoto kritéria.

4. MÍSTNÍ PODPORA

Místní občané a organizace (školy, nevládní neziskové organizace, církve, knihovny atd.) podporují myšlenku fair trade pořádáním osvětových akcí a nákupem fairtradových produktů. Místa podpory fair trade mohou být označena nálepkami nebo plakáty.

Přiložte prosím samostatný seznam všech organizací ve městě, které využívají fairtradové výrobky.

Uveďte prosím další aktivity a úspěchy (např. organizace podporující fair trade jinak než nákupem).

Uveďte seznam míst, která žádají/dosáhla statusu Fairtradová škola nebo Fairtradová církev.

5. MÉDIA A PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Místní řídicí skupina usiluje o medializaci tématu fair trade v místních médiích. Řídicí skupina ve spolupráci s městem alespoň jednou ročně pořádá propagační akci na podporu fair trade.

Přiložte seznam zpráv a kopie článků týkajících se fair trade.

Upřesněte, kde jsou ve vaší obci k dispozici informační materiály o fair trade.

Přiložte prosím seznam realizovaných a připravovaných akcí na propagaci fair trade.

S udělením statusu Fairtradového města souvisí povinnost splnění těchto základních 5 kritérií i v budoucnu. Proto je každoročně toto naplnění hodnoceno Asociací pro fair trade.

Za řídicí skupinu žádost podepíší 3 členové, mezi nimi zástupce místní samosprávy a člen skupiny určený pro komunikaci s Asociací pro fair trade:

	1. člen	2. člen	3. člen
Jméno a příjmení:	.....	.....	.....

Funkce/Organizace: .....
Telefon: .....
E-mail: .....
Datum: .....
Podpis: .....

Prosím pošlete vyplněný formulář Asociaci pro fair trade mailem (info@fairtradovamesta.cz) nebo poštou (Asociace pro fair trade, Sokolovská 50, 180 00 Praha 8). Pro konzultace a upřesnění je vám k dispozici:

- Michaela Nová (michaela.nova@fairtrade-asociace.cz, tel.: 734 336 592)
- Stanislav Komínek (stanislav.kominek@nazemi.cz, tel.: 774 737 176)
- Linda Sokačová (sokacova@ekumakad.cz, tel.: 734 721 427).

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Příloha č. 4 – Návrh deklarace podpory Fair Trade

www.fairtradovamesta.cz

Návrh deklarace podpory fair trade

Zastupitelstvo města ..... se tímto dokumentem připojuje k celosvětovému hnutí za spravedlivější ekonomické vztahy mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi, k hnutí, které stojí na rovných příležitostech, odpovědném obchodním partnerství a šetrném přístupu k lidem a přírodě. Město podporou fair trade naplňuje veřejné politické cíle v oblasti udržitelného rozvoje, deklarované v několika zásadních dokumentech mezinárodních (Agenda 21, Smlouva o založení Evropského společenství, Usnesení Evropského parlamentu o Spravedlivém obchodu a rozvoji) i českých (Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR).

Jsme si vědomi toho, že životní a pracovní podmínky lidí v rozvojových zemích můžeme do značné míry ovlivnit svým spotřebním chováním. Proto volíme eticky obchodované produkty, které nám dávají jistotu, že při jejich výrobě nedochází k porušování lidských a pracovních práv, práv dětí a nevratnému poškozování životního prostředí.

Respektujeme a podporujeme fair trade jako účinný nástroj rozvojové spolupráce.

Naším cílem je, aby občané, organizace a partneři vnímali naše město jako odpovědného spotřebitele aktivně podporujícího a propagujícího fair trade i etické nakupování obecně. Proto jsme se rozhodli usilovat o získání statusu Fairtradové město.

Na základě výše uvedeného prohlašujeme, že:

- budeme využívat fairtradové produkty (např. na jednáních vedení města, zasedání rady a/nebo zastupitelstva, při setkáních s hosty, pro spotřebu v kancelářích, stravovacích zařízeních města, občerstvení pro zaměstnance nebo nápojových automatech),
- jako vzor odpovědné spotřeby budeme minimalizovat a racionalizovat celkovou spotřebu úřadu, upřednostňovat produkty, které zaručí dodržování pracovních a environmentálních standardů, podporovat lokální produkci a u produktů, které nelze pěstovat v našich klimatických podmínkách, budeme upřednostňovat fairtradové produkty,
- při vypisování veřejných zakázek budeme využívat společensky odpovědných veřejných zakázek, ve kterých budeme sledovat nejen ekonomická, ale i sociální a ekologická kritéria,
- budeme podporovat řídicí skupinu pečující o status Fairtradové město a v rámci této skupiny budeme mít svého zástupce,
- umístíme informační materiály o fair trade ve vlastních prostorách a budeme informovat o podpoře fair trade své zaměstnance a hosty,
- budeme informovat o svých aktivitách na podporu spravedlivého obchodu místní média, využívat vlastní městský zpravodaj, tisková média a internetové stránky pro podporu fairtrade
- budeme podporovat fairtradové kampaně ve městě a organizovat propagační akce (např. během mezinárodního Dne pro fair trade).

Datum:

Jméno starosty/primátora:

Jméno obce:

Kontaktní osoba:

Telefon:

E-mail:

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Příloha č. 5 – Kvantifikační tabulka dostupnosti zboží

www.fairtradovamesta.cz

Kvantifikační tabulka

Populace	Počet maloobchodních prodejních míst	Počet stravovacích zařízení
méně než 5 000	1	1
5 000 až 10 000	2	1
10 001 až 15 000	3	2
15 001 až 20 000	4	2
20 001 až 25 000	5	3
25 001 až 30 000	6	3
30 001 až 35 000	7	4
35 001 až 40 000	8	4
40 001 až 45 000	9	5
45 001 až 50 000	10	5
50 001 až 55 000	11	6
55 001 až 60 000	12	6
60 001 až 65 000	13	7
65 001 až 70 000	14	7
70 001 až 75 000	15	8
75 001 až 80 000	16	8
80 001 až 85 000	17	9
85 001 až 90 000	18	9
90 001 až 95 000	19	10
95 001 až 100 000	20	10
100 001 až 110 000	21	11
110 001 až 120 000	22	11

Dále na každých 10 000 obyvatel 1 maloobchod a na každých 20 000 obyvatel 1 stravovací zařízení s nabídkou fairtradového zboží.

Zdroj: www.fairtradovamesta.cz

Příloha č. 6 – Propagační leták kampaně Fairtradová města

Fairtradová města v České republice

MĚSTA A JINÉ VEŘEJNÉ INSTITUCE MOHOU STATUS ZÍSKAT PŘI SPLNĚNÍ 5 KRITÉRIÍ:

- vytvoření řídicí skupiny za účelem podpory fair trade ve městě
- město oficiálně podporuje fair trade (podpora fair trade je součástí strategických dokumentů města)
- v místních obchodech a kavárnách jsou dostupné fairtradové produkty
- místní organizace podporují fair trade (školy, nevládní organizace, církve, knihovny apod.)
- místní média informují o fair trade

PŘÍNOSY PRO ČESKÁ MĚSTA:

- posílení dobrého jména u veřejnosti i partnerů
- naplňování celosvětově uznávaných veřejných cílů podpory udržitelného rozvoje a odpovědné spotřeby, např.: Místní agendy 21
- odpovědné zacházení s veřejnými prostředky, pozitivní využití kupní síly veřejných institucí
- stimulace trhu poptávkou po spravedlivě obchodovaných produktech
- vzor pro další instituce a jednotlivé spotřebitele
- potenciál navázání mezinárodní spolupráce s dalšími Fairtradovými městy

Připojte se k Fairtradovým městům!

Chcete podpořit získání statusu Fairtradové město právě pro vaši obec či město?

- kontaktujte nás pro podrobné informace a konkrétní podporu k získání statusu Fairtradového města
- uspořádejte térovou snižání a ochutnejte výborné, spravedlivě obchodované produkty
- zorganizujte besedu či informační akci o fair trade
- aktualizujte seznam dostupnosti fairtradových produktů ve vašem městě
- řekněte svým prodávajícím, že chcete, aby do nabídky přidali výrobky fair trade
- upřednostňujte fairtradové produkty
- napište svým zastupitelům, aby usilovali o získání statusu Fairtradové město
- iniciujte vznik řídicí skupiny za účelem podpory fair trade ve městě

Kontakt:

Asociace pro fair trade
Sokolovská 50, 180 00 Praha 8
Info@fairtradovamesta.cz

www.fairtradovamesta.cz

V České republice iniciativu koordinují organizace Asociace pro fair trade, Ekumenická akademie Praha a Národní společnost pro fair trade.

Tento dokument je realizován za podpory Evropské unie. Obaš děkujeme, je zobrazen na zobrazení Národní společnosti pro fair trade a jako takový není považován za stanovisko Evropské unie. Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvoje spolupráce ČR.

Vydáno na recyklovaném papíře.

FAIRTRADOVÁ MĚSTA

Mezinárodní iniciativa označování míst,
kde podporují fair trade

ODPOVĚDNÁ MĚSTA MAJÍ SVOJE JMÉNO

O iniciativě Fairtradová města

Fairtradová města jsou mezinárodní iniciativou označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta o fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném městě. Status je udělován nejen městům a malým obcím, ale i univerzitám, školám nebo církvím.

Pro města představuje status Fairtradové město nástroj napřikování národních i mezinárodních politických cílů v oblasti udržitelného rozvoje. Zároveň je marketingovým nástrojem, díky kterému města ukazují občanům a dalším institucím svou společenskou odpovědnost.

HISTORIE FAIRTRADE TOWNS

Kampaň Fairtradových měst (Fairtrade Towns) vznikla v roce 2001 v britském městě Garstang z iniciativy Bruce Crowthera. Po šesti letech se již statusem mohlo pochlubit 200 britských měst a ke konci roku 2010 bylo po celém světě více než 890 Fairtradových měst.

Koncept Fairtrade Towns je populární především v západní Evropě, mezi Fairtradová města patří **London, Dortmund, Brusel, Kodan, Dublin** nebo **Řím**, ale i malá městečka. Fairtradová města se postupně rozšířila také do Austrálie, Afriky, Kanady a USA.

České obce jako místní aktéři udržitelného rozvoje

České obce jsou silnou spotřebitelskou skupinou, za dokončené veřejné zakázky v roce 2009 vydaly 5,4 miliard korun. Pozitivní využití této kupní síly k nákupu fairtradových výrobků má zásadní vliv na životy pěstitelů a stav životního prostředí v rozvojových zemích.

Města mohou upřednostňovat ekologicky šetrné výrobky, lokální a sezónní produkty či výrobky fair trade. Vytvářejí tak příklad efektivního zacházení se zdroji a podporují udržitelné zadávání veřejných zakázek.

STRATEGICKÉ DOKUMENTY ČR I EU PODPORUJÍ UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Udržitelný rozvoj je základním cílem Evropské unie. Soulad ekonomických, sociálních a ekologických hledisek by měl být nejdinou součástí rozhodovacích procesů veřejných institucí. Podporu udržitelného rozvoje a odpovědné spotřeby explicitně vyjadřuje celá řada mezinárodních strategických dokumentů:

- Agenda 21 (akční plán OSN)
- Provádečej plán Světového summitu o udržitelném rozvoji
- Smlouva o založení Evropského společenství
- Usnesení Evropského parlamentu o Spravedlivém obchodu a rozvoji (2005/2245(INJ))

Z českých dokumentů uvedme například:

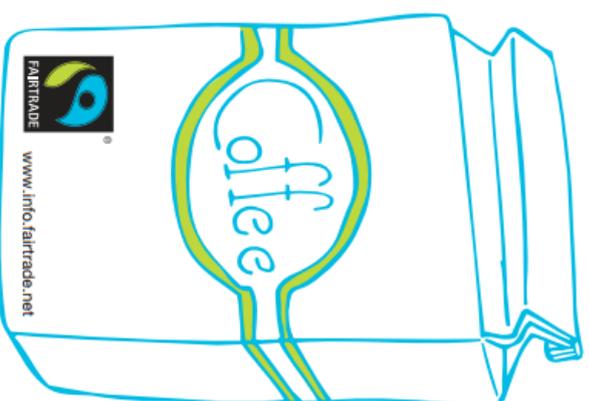
- Rámec programu udržitelné spotřeby a výroby
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- Programové prohlášení vlády ze 4. srpna 2010, které podporuje uplatňování environmentálních a sociálních požadavků ve veřejných zakázkách

Národní síť Zdravých měst podporuje projekt Fairtradových měst jako jednu z cest k plnění cílů Agendy 21.

Fair trade

Fair trade (český spravedlivý obchod) je způsob obchodu, který zaručuje producentům z rozvojových zemí spravedlivou odměnu za jejich práci. Pěstitele v rámci fair trade dostávají za svou práci takovou výkupní cenu, která odpovídá nákladům na výrobu a zaručuje jim důstojný život. Mezi základní principy fair trade patří férové obchodní podmínky, dodržování lidských a pracovních práv, šetrnost k životnímu prostředí nebo vyplácení tzv. sociálního příplatku, který je investován do projektů místního rozvoje.

Fairtradový výrobek lze rozpoznat například podle označení ochrannou známkou FAIRTRADE® na obalu.

Příloha č. 7 – Propagační leták kampaně Fairtradové školy

Fairtradové školy v České republice

ŠKOLY MOHOU STAT FAIRTRADOVÁ ŠKOLA ZÍSKAT PŘI SPLNĚNÍ 5 KRITÉRIÍ:

- ve škole funguje řídící skupina za účelem podpory fair trade
- škola oficiálně podporuje fair trade
- pedagogové zařazují globální rozvojová témata do výuky a dále se v nich vzdělávají
- škola využívá fairtradové produkty, ty lze také zakoupit v prostorách školy
- škola pořádá akce pro veřejnost a medializuje téma fair trade

Připojte se k Fairtradovým školám!

CO MOHU UDEĚLAT?

- uspořádejte ve škole ochutnávku fairtradových produktů, besedu nebo výstavu k pracovním podnikům v rozvojových zemích
- zapojte do spolupráce městské zastupitelé, knihovnu, obchodníky či místní ekologickou organizaci
- spolupracujte s organizacemi pracujícími v globálním rozvojevém vzdělávání, využijte jejich vzdělávací materiály a akreditované semináře
- začleňte globální rozvojová témata do výuky
- šířte informace o fair trade
- využijte ve škole fairtradové produkty (v nápojových automatech, místním bufetu, pro občerstvení při akcích a událostech školy...)
- kontaktujte nás pro podrobné informace a konkrétní podporu k získání statusu Fairtradové školy

Kontakt:

Asociace pro fair trade (Fairtrade Česká republika)
Sokolovská 50, 186 00 Praha 8
info@fairtradeskoly.cz

www.fairtradeskoly.cz

V České republice iniciativu Fairtradové školy koordinují organizace Asociace pro fair trade, NaZemí – společnost pro fair trade a Ekumenická akademie Praha.

Tento dokument je realizován za podpory Evropské unie. Obsah dokumentu je zcela na zodpovědnost NaZemí – společnosti pro fair trade a jako takový nemůže být považován za stanovisko Evropské unie. Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Vydáno na nevyhovávém papíře.

Vydáno NaZemí v roce 2011.

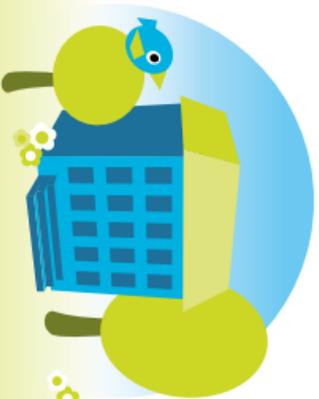
FAIRTRADOVÉ ŠKOLY

Mezinárodní iniciativa označování míst,
kde podporují fair trade

Co jsou Fairtradové školy

Fairtradové školy jsou součástí kampaně **Fairtradové města** – mezinárodní iniciativy označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta v oblasti fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném místě.

Status Fairtradová škola mohou získat školy na všech úrovních vzdělávacího systému. Dávají jim na jevo svou společenskou odpovědnost a zájem o globální rozvojové vzdělávání.

PROČ MÁ FAIR TRADE VE ŠKOLE SVÉ MÍSTO?

Ve výchovných a vzdělávacích institucích neprobíhá jen výuka. Jsou to také místa, kde děti a mladí lidé tráví mnoho času, kde jeví občerstvují se a komunikují spolu. Školy tak mají příležitost vzdělávat své studenty příkladem: ukazat témata z výuky v praxi, vést žáky k odpovědné spotřebě a k vědomí globálních souvislostí.

Školy vzorem v odpovědné spotřebě

- České školy mají různé možnosti, jak zlepšit informovanost žáků, studentů, rodičů i učitelů o principech společenské odpovědnosti a jejích příkladem praktickým konáním. Školy mají navíc spotřebitelský potenciál. Mohou tudíž napomoci k zlepšování životních podmínek lidí v rozvojových zemích, včetně jejich přístupu ke vzdělání.
- Fair trade umožňuje snadno a efektivně podpořit drobné pěstitelé, zaměstnance a řemeslníky v rozvojových zemích.

- Využívání fairtradových produktů na půdě vzdělávacích institucí přináší hned trojí užitek – škola si opatří to, co potřebuje, a zároveň podpoří sociálně a environmentálně šetrnou produkci. Navíc získá příležitost předvést svým studentům konkrétní uplatnění principů společenské odpovědnosti.

- Školy se mohou svým odpovědným nákupním chováním stát vzorem jak pro své žáky a partnery, tak i pro další instituce v České republice.

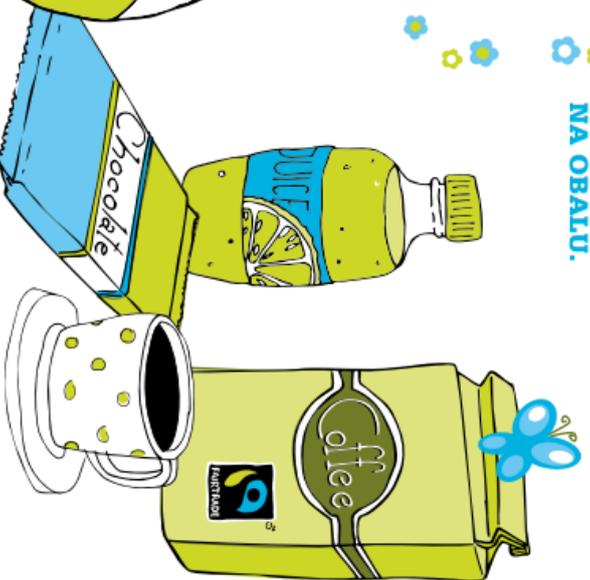
Z široké nabídky fairtradových produktů si školy mohou vybrat například kávu, čokoládové tyčinky, čaje, kakaο, džusy, květiny či fotbalové míče.

Fair trade

Fair trade (česky spravedlivý obchod) je způsob obchodu, který zaručuje pracovníkům z rozvojových zemí spravedlivou odměnu za jejich práci. Pěstitelé a řemeslníci v rámci fair trade dostávají za svou práci takovou výkupní cenu, která odpovídá nákladům na výrobu a zaručuje jim důstojný život. Mezi základní principy fair trade patří férové obchodní podmínky, dodržování lidských a pracovních práv, šetrnost k životnímu prostředí nebo vyplácení tzv. sociálního příspěvku, který je investován do projektů místního rozvoje.

FAIRTRADOVÝ VÝROBEK LZE ROZPOZNAT NAPŘÍKLAD PODLE OZNAČENÍ OCHRANNOU ZNÁMKOU FAIRTRADE® NA OBALU.

S čím se potýkají lidé, kteří pěstují banány?

- pracovní doba 10 a více hodin denně 6 dní v týdnu, neplacené přesčas
- práce, která ničí zdraví, za mzdu, jež nepokryvá životní náklady
- nedostatečná ochrana při práci s chemikáliemi, které navíc otravují vodní zdroje a půdu v širokém okolí plantáže
- výhrůžky, zastrasování i vraždy v případě, že svá práva chtějí zaměstnanci plantáží společně hájit v odborech

“Pracujeme v neúspěšných podmínkách: nemáme žádné ochranné pomůcky, jídlo je špatné a je ho hrozně málo. Vedoucí sexuálně obtěžují ženy – ty ale nemají šanci říct ne, vyhodí by je nebo by nedostály vyplatit. Když jsme se rozhodli stávkovat, zbilí nás a několik mých kolegů postříhli.”

Gustavo Murillo, zaměstnanec plantáže Los Alamos v Ekvádoru, kterou vlastní firma Noboa

Co se dá dělat?

- sledujte naši kampaň na www.zaferovebanany.cz nebo na facebooku
- mluvte o problémech spojených s produkcí banánů se svými blízkými či kamarády
- dávte přednost banánům s certifikací Fairtrade® nebo alespoň Bio a žádejte je ve svých obchodech

Certifikace Fairtrade® je zárukou, že lidé na plantážích či malých farmách pracují v důstojných podmínkách a dostávají za svou práci slušné zaplacení. V systému Fairtrade® jsou některé chemické látky, především preventivní agrotechnie, zakázané.

Certifikace Bio zaručuje, že při pěstování banánů nedochází k ničeni přírody; nepoužívají se žádné agripesticidní chemické látky.

Cílem kampaně Za férové banány! je:

- zajistit pro zaměstnance banánových plantáží důstojné pracovní podmínky a zabránit porušování jejich lidských práv
- zamezit poškozování životního prostředí v místě produkce
- přimět české maloobchody, aby za rozumnou cenu nabídly banány s certifikací Fairtrade® svým zákazníkům

www.zaferovebanany.cz

Stáňte se našim fanouškem na facebooku!
www.facebook.com/zaferovebanany

info@zaferovebanany.cz

www.fairtrade.cz

Vyšla Společnost pro fair Trade v roce 2010.

Česká nevládní organizace Společnost pro fair Trade se zabývá vzdáváním, vedením kampaní a osvětou v oblasti aktuálních globálních a rozvojových témat.

Vytvářeno na papíře z odpovědného lesního hospodářství.

Tento dokument byl vytvořen s finanční podporou Evropské unie. Odtah dokumentu je zcela na odpovědnosti Společnosti pro fair Trade a jeho obsahy nemají být považovány za stanovisko Evropské unie.
EVROPSKÁ UNIE

Víte, co loupete?

ZA FÉROVÉ
BANÁNY!

Kampaň za lepší
podmínky v produkci
banánů

www.zaferovebanany.cz

PRACOVNÍK NA PLANTÁŽI – 2 % (0,07 Kč)

Práce na plantáži je tvrdá dřina, v horku a vlhku 10 a více hodin denně 6 dní v týdnu. Pracovníci přitom nedostávají často ani polovinu toho, co by oni a jejich rodiny potřebovali k důstojnému životu. Práci obvykle bez dostatečných ochranných pomůcek, a jsou tak vystaveni nebezpečným látkám. Ty mohou způsobit vážné zdravotní problémy: ztrátu plodnosti, deprese, kožní a oční nemoci, rakovinu či dokonce smrt. Výjimkou není ani zneužívání práce dětí a následné poštřevání odborů.

Jak se porcuje banán?

ANEB KOLIK KDO DOSTANE Z CENY JEDNOHO BANÁNU, KTERÝ SI KOUPE

(150gramový banán, 24,90 Kč za 1 kg, jeden banán á 3,73 Kč)

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY – 9 % (0,34 Kč)

VÝVOZCE/DOPRAVCE* – 22 % (0,82 Kč)

Přestože 80 % trhu s banány ovládá pouze pět největších firem – Dole, Del Monte, Chiquita, Fyffes a Noboa, většina z nich plantáže vůbec nevlastní a ovoce vykupují od svých subdodavatelů. Takový systém jim umožňuje zbarvit se velmi snadno zodpovědnosti za porušování práv zaměstnanců plantáží. Banány se do Evropy dovozejí lodí a jejich cesta trvá asi tři týdny.

CL0 – 15 % (0,56 Kč)

Do České republiky se nejvíce banánů doveze z Latinské Ameriky – např. z Kostariky, Ekvádoru či Kolumbie, ale v poslední době i ze západní Afriky – z Kamerunu či Pobřeží slonoviny. Dovoz banánů z Latinské Ameriky je v roce 2010 zatížen dem ve výši 148 euro za tunu.

VLASTNÍK PLANTÁŽE – 10 % (0,37 Kč)

Banány se většinou pěstují na rozlehlých plantážích, kde rostou pouze banánovníky. Rychle se tak šíří škůdci a nemoci, a proto se zde používá obrovské množství agrochemikálií: 85 % všech chemikálií rozprášených z letadel neskončí na rostlinách na plantážích, ale v jejich okolí – na domcích, táborech a jejich blízkých polích. Spolu s kontaminovaným odpadem se často dostávají do půdy a vodních zdrojů, ohrožují zdraví lidí v okolí a narušují vztahy v přírodě.

DOZRÁVÁNÝ/VELKOOBCHOD/DISTRIBUTOR* – 12 % (0,45 Kč)

Banány se vozí do Evropy zelené. Před tím, než přijdou na trh, leží týden v dozrávacích, kde díky etnenu dozrávají rychleji.

MALOOBCHOD – 30 % (1,12 Kč)

Supermarkety jsou nejmocnějším článkem na trhu, který nám umožňuje kupovat bezchybné a vyčištěné tropické ovoce. Zákazníky často lákají na levné banány. Tak na nízké ceny se přenáší na dodavatele, dále na majitele plantáží a v největší míře doléhá na pracovníky na plantážích. Porušování lidských práv, ničení životního prostředí – to jsou důsledky nízkých cen.

* Dovezce, dozrávacírna, dopravce a vývozcce jsou často ve vlastnictví velkých banánových firem (Dole, Chiquita, Del Monte, Noboa, Fyffes).

Příloha č. 9 – Dotazník pro internetové obchody

Dobrý den,

mé jméno je Martin Sokolík, studuji druhým rokem navazující studium oboru Obchodní podnikání na Jihočeské univerzitě. V rámci své diplomové práce na téma: „Fair Trade aktivity a produkty v České republice, Vás prosím o vyplnění následujícího dotazníku. Cílem práce je charakterizovat a zanalyzovat FT projekty a trh FT produktů v ČR.

1. V jakém roce jste do své nabídky zařadili FT výrobky?

.....

2. Jaké FT výrobky mají u Vás největší zastoupení
potravinářský sortiment (2 – 3 příklady):

.....

.....

nepotravinářský sortiment (2 – 3 příklady):

.....

.....

Jaký podíl zaujímají FT výrobky v rámci Vašeho obchodního sortimentu?

.....

3. Plánujete rozšířit svůj současný sortiment?

Ano – ne

Pokud ano, v jaké oblasti?

.....

.....

4. Jaké značky FT produktů nabízíte?

.....

.....

5. Jaký faktor, je podle Vás, pro zákazníky při rozhodování o koupi FT produktů
nejdůležitější?

Cena	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý
Země původu	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý
Složení	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý
Výrobce	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý
Reklama	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý
Jiný:							
.....	důležitý	1	2	3	4	5	nedůležitý

6. Splnila dosavadní prodejnost FT produktů Vaše očekávání?
splnila   1   2   3   4   5   nesplnila

7. Jaký předpokládáte trend v prodeji FT produktů v ČR?

- Růst
- Mírný růst
- Konstantní
- Mírný pokles
- Pokles

8. Objevili se nějaké problémy v souvislosti s nabídkou FT produktů? (s kvalitou, obtížným určením původu, klamavým označením,...)

- Ano - ne
- Pokud ano, jaké?

.....

.....

.....

9. Jaké obecné marketingové aktivity zaměřené na zvýšení prodeje využíváte?

- na kompletní sortiment

.....

.....

.....

- zaměřené na propagaci FT produktů

.....

.....

.....

10. Používáte FT produkty v rámci Vašich provozních aktivit?

(např. kávu, čaj při poradách)

- ano
- ne
- připravujeme

Komentář:

.....

.....

Uveďte, prosím, náměty a připomínky k danému tématu:

.....

.....

.....

Souhlasíme s neanonymním zpracováním údajů:

ano - ne

Statistické údaje:

Název společnosti:.....

Adresa sídla:.....

WWW adresa obchodu: .....

Kamenné obchody ano – počet .....

ne

Počet zaměstnanců: .....

Roční obrát: .....

Za společnost zpracoval(a) .....

Děkuji Vám za spolupráci, s pozdravem Martin Sokolík

Příloha č. 10 – Dotazník pro držitele statusu Fairtradové město

Dobrý den,

mé jméno je Martin Sokolík, studuji druhým rokem navazující studium oboru Obchodní podnikání na Jihočeské univerzitě. V rámci své diplomové práce na téma: „Fair Trade aktivity a produkty v České republice, Vás prosím o vyplnění následujícího dotazníku. Cílem práce je charakterizovat a zanalyzovat FT projekty a trh FT produktů v ČR.

1. V jakém roce se začalo Vaše město zabývat myšlenkou Fair Trade města a kdo byl hlavním iniciátorem aktivit spojených se získáním statusu?

.....
.....
.....

2. Jaký přínos očekáváte od statusu Fair Trade město?

.....
.....
.....

3. *Spolupracujete s dalšími držiteli statusu FT město?*

- ano*
 ne
 spolupráci připravujeme
 spolupráci zvažujeme

Pokud ano, s kterými?

V ČR

.....
.....

V zahraničí

.....
.....

Jaké jsou formy Vaší spolupráce?

.....
.....

Jak celkově hodnotíte tuto spolupráci? (1-výborná, 5- velmi problematická)

- 1   2   3   4   5

4. Odhadněte výdaje, které Vaše město vynakládá v souvislosti s FT statutem?

.....

5. Město se podpisem deklarace zavazuje v místní samosprávě ke spotřebě FT produktů.
Jaké produkty a při jakých příležitostech využíváte?

.....
.....
.....

6. Jaký je aktuální počet prodejních míst FT produktů ve Vašem městě?

.....

7. Kolik členů má Vaše řídicí skupina a jaké je jejich profesní složení?

.....
.....
.....

8. Které neziskové organizace podporují FT ve Vašem městě?

.....
.....
.....

9. Jaké FT kampaně chystáte pro rok 2012?

.....
.....
.....

Uveďte, prosím, náměty a připomínky k danému tématu:

.....
.....
.....

Souhlasíme s neanonymním zpracováním údajů:

ano - ne

Za řídicí skupinu FT města ..... zpracoval(a) .....

Na závěr bych Vás chtěl poprosit o zaslání oficiálních dokumentů v souvislosti se záměrem získat status FT město na svůj email: msokolik@seznam.cz.

Děkuji Vám za spolupráci, s pozdravem Martin Sokolík

Příloha č. 11 – Dotazník pro žadatele o status Fairtradové město

Dobrý den,

mé jméno je Martin Sokolík, studuji druhým rokem navazující studium oboru Obchodní podnikání na Jihočeské univerzitě. V rámci své diplomové práce na téma: „Fair Trade aktivity a produkty v České republice, Vás prosím o vyplnění následujícího dotazníku. Cílem práce je charakterizovat a zanalyzovat FT projekty a trh FT produktů v ČR.

1. V jakém roce se začalo Vaše město zabývat myšlenkou Fair Trade města a kdo byl hlavním iniciátorem aktivit spojených se získáním statusu?

.....
.....

2. Kdy plánujete splnit jednotlivá kritéria a zažádat si o FT status?

Místní řídicí skupina .....
Oficiální podpora FT .....
Dostupnost FT produktů .....
Místní podpora .....
Média a práce s veřejností .....

3. Ve kterém roce předpokládáte získání statusu, splněním všech kritérií?

.....

4. Spolupracujete s jinými držiteli statusu FT město?

- ano*
- ne*
- spolupráci připravujeme*
- spolupráci zvažujeme*

Pokud ano, s kterými?

V ČR

.....
.....

V zahraničí

.....
.....

Jaké jsou formy Vaší spolupráce?

.....
.....

Jak celkově hodnotíte tuto spolupráci? (1 - výborná, 5 - velmi problematická)

1   2   3   4   5

5. Odhadněte výdaje, které Vaše město vynakládá v souvislosti s FT statutem?

.....

6. Město se podpisem deklarace zavazuje v místní samosprávě ke spotřebě FT produktů.
Jaké produkty využíváte/chystáte se využívat?

.....

.....

7. Jaký je aktuální počet prodejních míst FT produktů ve Vašem městě?

.....

8. Kolik členů má Vaše řídicí skupina a jaké je jejich profesní složení?

.....

.....

9. Které neziskové organizace podporují FT ve Vašem městě?

.....

.....

10. Jaké FT kampaně chystáte pro rok 2012?

.....

.....

.....

Uveďte, prosím, náměty a připomínky k danému tématu:

.....

.....

.....

Souhlasíme s neanonymním zpracováním údajů:

ano - ne

Za řídicí skupinu zájemce o status FT města ..... zpracoval(a) .....

Na závěr bych Vás chtěl poprosit o zaslání oficiálních dokumentů v souvislosti se záměrem získat status FT město na můj email: msokolik@seznam.cz.

Děkuji Vám za spolupráci, s pozdravem Martin Sokolík

Příloha č. 12 – Leták besedy „Díky Fair Trade“

Díky fair trade

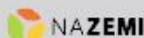

Beseda o fairtradových družstvech v Peru

Akce proběhne 21. září 2011 od 19.00 hod. v KIC Vsetín (Jiráskova 419)

Fotografie pořídili Tomáš Hájek a Stanislav Komínek na své cestě po Peru, při níž zjišťovali, zda zapojení do fair trade tamním pěstitelům kakaa, kávy a cukrové třtiny zlepšuje život.

Součástí akce je slavnostní vyhlášení 1. fairtradového města Vsetína

NAZEMI – společnost pro fair trade je česká nevládní organizace, která usiluje o to, aby se lidé v rozvojových zemích mohli vlastním silami vymáhat z chudoby. Zastává se na pracovištích nastavení spravedlivého chování a pomáhá v rozvojových zemích a motivuje jednotlivce, firmy i státy přijmout za tyto problémy odpovědnost. NAZEMI také šíří prostřednictvím globálního rozvojového vzdělávání podporu fair trade a prosazuje odpovědnost firem. www.nazemi.cz

Fairtradové město jsou menší nebo větší osadační míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném městě. Služba je určována nejen městům a malým obcím, ale univerzitám, školám nebo církvím. Celosvětově je držitелеm statusu více než 1000 měst ve 20 zemích světa, Česká republika se přidala v roce 2011. www.fairtradovemesto.cz

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Tato výstava fotografií byla vytvořena s finanční podporou Evropské unie. Její obsah je zcela na odpovědnosti společnosti NAZEMI a jako takový nemůže být považován za stanovisko Evropské unie. Projekt byl také podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Zdroj: www.mestovsetin.cz

Příloha č. 13 – Informační leták města Brna

• Co znamená Fair Trade?

Fair Trade, výraz pro „spravedlivý obchod“, představuje způsob obchodu s drobnými pěstiteli a řemeslníky z rozvojových zemí. Cílem Fair Trade je do mezinárodního obchodu rovnoprávně zapojit jednu z nejpobednějších a nejchudších skupin obyvatelstva, kde...

...Ceny tropických zemědělských komodit přetrvávají na úrovni jako před patadesáti lety...

...dotované potraviny z vyspělých zemí jsou pod cenou výrobních nákladů vyváženy do rozvojových zemí, kde ruínují místní zemědělce a pěstitele.

• Proč podporovat Fair Trade?

Podpora spravedlivého obchodu se stala celosvětovým trendem ve vyspělých zemích, Evropskou unií nevyjímaje. Spotřebitel koupí výrobků Fair Trade přispěje na lepší životní podmínky pěstitelů a zároveň má jistotu získání kvalitního produktu.

Sortiment Fair Trade tvoří především potraviny: káva, čaj, kakao, čokoláda, koření, rýže, cukr, banány, sušené ovoce aj. Významnou součástí nabídky Fair Trade jsou umělecké a řemeslné výrobky.

• Jak se pozná Fair Trade?

Zejména podle ochranné známky FAIRTRADE přímo na obalech. Jedná se o nezávislé označení, které spotřebitelům zaručuje, že výrobky splňují stanovené sociální, ekologické a ekonomické požadavky spravedlivého obchodu.

U Fair Trade výrobků se můžeme plně spolehnout na jejich prvotřídní kvalitu, mnoho z těchto výrobků splňuje standard ekologického zemědělství pro zařazení do skupiny biopotravin.

FAIR TRADE = SPRAVEDLIVÝ OBCHOD

výslovnost létejtelj

Hlavním cílem Fair Trade je zajistit pěstitelům spravedlivou cenu za jejich produkty a napomoci tak pro pěstitele zajistit slušné pracovní podmínky i možnost důstojnějšího života. Dalším krokem je pak přimět velké maloobchodní řetězce prodávat výrobky Fair Trade.

Výkup surovin za spravedlivou cenu od drobných pěstitelů jim umožní povznést úroveň jejich osady či vesnice – mají prostředky na vybudování školy či nemocnice a další obecně prospěšné aktivity.

• Kde se můžeme setkat s Fair Trade produkty?

Fair Trade produkty jsou součástí sortimentu specializovaných prodejen a obchodů, čajoven i prodejen zdravé výživy. Aktuální seznam prodejních míst je možné nalézt na internetové stránce www.fairtrade.cz

Informace k tematice Fair Trade jsou rovněž k dispozici na internetové adrese: www.brno.cz

Vydal Magistrát města Brna, 2008
Kancelář Brno – Zdravé maslo a Odbor zahraničních vztahů.

• Fair Trade představuje způsob obchodu, který se zaměřuje na rozvoj a posílení pozice nejchudších pěstitelů a zaměstnanců v rozvojových zemích.

www.fairtrade.cz

www.brno.cz

● Jak může město Brno a jeho obyvatelé podpořit Fair Trade ?

Jen málokdo si uvědomí úzkou spojitost mezi globálními problémy ve světě a každodenním chováním nás, občanů – spotřebitelů. I občané města Brna mohou koupit Fair Trade výrobků ukázat, že jim nejsou lhostejné neústoje podmínky, za nichž tyto výrobky a produkty vznikají. Lidé v celé České republice mohou nakupováním Fair Trade výrobků přímo podpořit minimálně 600.000 tisíc pěstitelů a zemědělců v rozvojových zemích. Pokud započítáme i vyživované členy rodin, mohlo by se jednat až o 3 miliony lidí...

- Začítáme s kampaněmi a osvětou již u těch nejmladších, např. ve Velké Británii jsou kampaně na podporu Fair Trade organizovány již na základních školách a podporují je i mnohé občanské organizace.

● Co se už podařilo v podpoře Fair Trade ?

Město Brno má zájem podporovat Fair Trade a spolupracovat s organizacemi, které se touto tematikou zabývají. Město Brno se podílí na osvětových kampaních společně s nevládními organizacemi i dalšími partnery.

Na základě spolupráce s partnerskými městy uspořádal Odbor zahraničních vztahů Magistrátu města Brna seminář na téma „Zkušenosti partnerských měst Brna s rozvojovou pomocí a Fair Trade“. Město Brno se v příštupu k problematice spravdivého obchodu „Fair Trade“ může inspirovat v mnoha partnerských městech – první impuls přišel na brněnskou radnici z města Leedsu. Produkty Fair Trade zde jsou využívány jako součást občerstvení na akcích pořádaných radnicemi, úřady či institucemi, které

Produkty Fair Trade jsou využívány i v kanceláři náměstkyně primátora Martina Andera.

jsou financovány z peněz daňových poplatníků. Produkty Fair Trade jsou propagovány i v rámci tematicky zaměřených osvětových a informačních kampaní. Tento trend podpory producentů z rozvojových zemí se ve větší míře vyspělých evropských zemí setkává s velkou vsířčností.

● Kroky k podpoře Fair Trade v Brně:

- mezinárodní seminář s partnerskými městy
- nabídka Fair Trade občerstvení na sekretariátech představitelů města
- propagační akce v rámci Projektu Brno – Zdravé město
- Fair Trade občerstvení v Klubu zastupitelů a na úřadech některých městských částí.

● Jak se na šíření povědomí o Fair Trade můžeme podílet my všichni?

- **Požadováním Fair Trade výrobků** ve své oblibené čajovně, kavárně, prodejně zdravé výživy, samoobsluže či supermarketu, jídelně či občerstvení na pracovišti
- **Šířením informací** o Fair Trade a o situaci obyvatel rozvojových zemí mezi svými přáteli.
- **Omezením nákupu výrobků** od netransparentních nadnárodních korporací. Přejme se, odkud pocházejí výrobky, které nám jsou nabízeny, a za jakých podmínek byly vyrobeny.
- **Navštívme některé z prodejních míst Fair Trade** a podpořme je svým nákupem. Seznam prodejen nabízejících Fair Trade výrobky naleznete na www.fairtrade.cz.

● O Společnosti pro Fair Trade

Propagační Fair Trade produktů se v Brně od roku 2004 zabývá nevládní nezisková organizace Společnost pro Fair Trade.

Informační centrum o Fair Trade, kde je možné se s produkty seznámit, sídlí na adrese Pekařská 16, Brno.

Společnost pro Fair Trade je nevládní nezisková organizace se statutem občanského sdružení. Společnost se zabývá především zvyšováním povědomí naší veřejnosti o Fair Trade a do České republiky přináší inovativní formy rozvojového vzdělávání, jako je např. rozvojové vzdělávání pro materské školy, kombinace rozvojového vzdělávání a sportovního výchovy nebo zapojování rozvojového vzdělávání do výuky cizích jazyků.

Více informací naleznete na internetové stránce www.fairtrade.cz

Příloha č. 14 – Program „První vsetínské konference o Fair Trade“

Základní škola Vsetín, Rokytnice 436

☎ tel: 571 412 772

✉ email: skola@vsetin.zsrokytnice.cz

🌐 web: www.vsetin.zsrokytnice.cz

světová
škola

První vsetínská konference o Fair trade

Program

ČÁST A (35 minut)

- 1) Úvodní slovo
  - paní starostka Iveta Táborská 2 min
  - pan místostarosta Petr Kořenek 2 min
  - pan ředitel ZŠ Vsetín, Rokytnice 36 2min
- 2) Zuzana Pemřicová (společnost Člověk v tísni):
Představení projektu Světová škola II: 4 min.
- 3) Žáci ZŠ Vsetín, Rokytnice 436:
Projekt Světová škola II na ZŠ Vsetín, Rokytnice 436
  - Historie a současnost, 5 min
  - Fair trade – každý výrobek má svůj příběh, 5 min
- 4) Petr Kozel (Společnost pro komunitní práci Vsetín o.p.s.)
Dosavadní praxe města Vsetín v otázkách Fair trade, 5 min.
- 5) Společnost pro Fair trade:
Filmová projekce o tanzánském fairtradovém družstvu Kagera, 12 minut.

Přestávka 10 minut, férové občerstvení

ČÁST B (25minut)

- 6) Možnosti podpory Fair trade ve Vsetíně pohledem žáků ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 5 minut.
- 7) Možnosti podpory Fair trade ve Vsetíně pohledem vedoucích představitelů města, 10 minut.
- 8) Společnost pro Fair trade: Fairtradové města v ČR a v zahraničí, koncept Fairtradových měst, 15 minut

ČÁST C DISKUSE (20 minut)

Příloha č. 15 – Náhled internetových stránek společnosti Globus ČR, a. s.

Fair Trade

Novinka! Globus zařadil do nabídky FAIRTRADE potraviny.

Vadí Vám představa těžce pracujících dětí a uvědomujete si, že miliony lidí žijí v mnohem horších podmínkách než my? Pak nepřehlédněte novinku v naší nabídce – výběr kávy a nápojů s ochrannou známkou Fairtrade, neboli partnerského obchodu. V něm je dětská práce zakázána a pěstitelé mají garantovány poctivé výkupní ceny. Nákupem těchto potravin přispějete k lepší životní úrovni rodin pěstitelů a umožníte vzdělání jejich dětem. Odměnou Vám nebude jen dobrý pocit, ale také potěšení z výrobku skvělé kvality. Vybrané Fairtrade potraviny jsou totiž současně BIO - pocházejí z nejlepších surovin z ekologické produkce. Fairtrade výrobky pro GLOBUS dodává Excellent Plzeň s. r. o. Více o Fairtrade se dozvíte na www.e-fairtrade.cz .

Nezávislá značka FAIRTRADE Vám dává jistotu, že tento výrobek byl certifikován podle mezinárodních standardů Fairtrade. Koupí tohoto výrobku přispějete k zlepšení životních a pracovních podmínek výrobců v rozvojových zemích a k ochraně životního prostředí. Více informací o Fairtrade na www.fairtrade.net .

FAIRTRADE nápoje v naší nabídce

BIO káva KAGERA, instantní (směs arabiky a robusty, Tanzánie) Koupí této kávy si zajistíte nejen lahodné povzbuzení, ale také podpoříte rodiny tanzanijských farmářů žijících na břehu Viktoriina jezera.

BIO Café Orgánico, mletá (100% arabika, Mexiko)

Tuto prvotřídní arabiku pro Vás pěstují za Fairtrade podmínek indiáni ve vysokohorských oblastech na jihu Mexika.

BIO COCOBA instantní čokoláda s medem

Vám přinese tato instantní čokoláda potěšení, drobným rolníkům v několika rozvojových zemích lepší příjem a šanci na vzdělání dětí.

Shiraz Moonlight, červené víno (JAR)

Shiraz Moonlight Vám zajistí příjemně strávené chvíle, zaměstnancům vinic v JAR lepší životní podmínky.

Zdroj: www.globus.cz

Příloha č. 16 – Náhled internetových stránek společnosti Billa, s. r. o.

Billa» Leták od středy 18. 4. » Najít prodejnu

Akce BILLA Club Prodejny Zaměstnání Sortiment Recepty O nás

» Fair Trade
» Vlastní značky
» Párty servis do 24 hodin

Fair Trade

Co je to FAIR TRADE?

FAIR TRADE (spravedlivý obchod) je obchodní partnerství, jehož cílem je přímá a účinná podpora znevýhodněných výrobců z rozvojových zemí.

FAIR TRADE garantuje zemědělcům v rozvojových zemích férovou cenu za vypěstované plodiny, zálohy za předem sjednanou produkci, dlouhodobé obchodní vztahy s odběrateli a přístup k úvěrům. Poradenství v oblasti výrobních postupů a marketingu. Tzv. přemii, ze které si zemědělci sami organizují projekty pro rozvoj své komunity.

FAIR TRADE ručí za dodržování minimálních pracovních standardů Mezinárodní organizace práce (ILO), za základní zdravotní a sociální zabezpečení, zákaz dětské a nucené práce, šetrné výrobní a zemědělské postupy.

FAIR TRADE umožňuje spotřebitelům získat ty nejvyšší (většinou BIO) výrobky s garancí původu, získat dobrý pocit konzumací etiky vyrobených potravin, podpořit svým nákupem nejhodnější obyvatele naší planety.

Cíle FAIR TRADE

- zlepšit životní podmínky producentů zkvalitněním jejich přístupu na trhy
- posílit organizace prvovýrobců, vykupováním za lepší ceny a kontinuou obchodním partnerství
- podpořit příležitosti rozvoje znevýhodněných producentů, zvláště žen a tradičních národů, a chránit děti před zneužíváním v produkčním procesu
- zvýšit uvědomění mezi spotřebiteli o negativním dopadu mezinárodního obchodu na producenty tak, aby mohli využít svou kupní sílu pozitivně
- vytvořit ukázkový model obchodního partnerství skrze dialog, transparentnost a vzájemný respekt
- vést kampaně za změny v pravidlech a praktikách konvenčního mezinárodního obchodu
- chránit lidská práva propagací sociální spravedlnosti, ochrany životního prostředí a ekonomické jistoty

BIO velikonoční čokoládová tyčinka s mléčnou náplní

- 21,90 Kč, 70 g
  - tyčinka z jemné mléčné čokolády s přírodním třtinovým cukrem Mascobado a s jemně mléčnou náplní
  - vyrobeno podle zásad ekologického hospodaření a Fair Trade
- Kakao na mléčnou čokoládu pochází od Fair Trade pěstitelů v Latinské Americe, třtinový cukr Mascobado z Fair Trade družstva ATC na Filipínách. Jeho členové mohou díky lepším příjmům z Fair Trade posílat své děti do školy, zajistit jim bohatší stravu a základní lékařskou péči. Ze společné Fair Trade sociální prémie si koupili traktor, kuřata a prasata pro založení živočišného chovu a financují i vzdělávání pro dospělé.

Kakao Afrika

- 99,90 Kč, 250 g
- jemný odtučněný 98% přírodní kakaový prášek z Afriky
- vydatné, silně aromatické kakao, postačuje menší dávkování
- ideální pro přípravu kakaových nápojů, vhodné i na pečení a vaření
- vyrobeno z kvalitních kakaových bobů podle zásad ekologického hospodaření a Fair Trade

Kakao pěstují drobní pěstitelé z Fair Trade družstva Kavokiva na Pobřeží Slonoviny. Fair Trade pro ně znamená výrazně lepší výkupní cenu, dlouhodobé odběratelské smlouvy a placení záloh předem a také tzv. Fair Trade sociální prémie, ze které financují místní rozvojové projekty. Farmáři z Kavokiva například zbudovali ve svých vesnicích nové studny, aby chránili sebe a své děti před nemocemi z nekvalitní vody.

Bio Vanilkové lusky z Madagaskaru

- 89,90 Kč, 2 ks
- 2 bio vanilkové lusky v uzavíratelném skleněném tubusu
- čerstvá vanilka dodává jídlu neopakovatelnou chuť a vůni, je nepostradatelná při výrobě moučníků, zmrzlin, pudinků i čokolády

Vanilku pěstují podle zásad ekologického hospodaření a Fair Trade drobní rolníci ve vesnických oblastech Madagaskaru.

Zdroj: www.billa.cz